LOKALNA AKCIJSKA SKUPINA UPRAVNE ENOTE ORMOŽ

STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA ZA LOKALNO AKCIJSKO SKUPINO UPRAVNE ENOTE ORMOŽ

Ormož, 03.12.2021

2 KAZALO

3 OSEBNA IZKAZNICA LAS UE ORMOŽ 4

4 POVZETEK SLR 5

5 OPREDELITEV OBMOČJA IN PREBIVALSTVA ZAJETEGA V SLR 6

5.1 Uvod 6
5.2 Splošne geografske značilnosti območja 6
5.2.1 Velikost in demografske značilnosti območja 6
5.2.2 Strukturne danosti območja las 7
5.2.3 Stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami 8
5.2.3.1 Vodooskrba 8
5.2.3.2 Namakalni sistem 9
5.2.3.3 Prometno omrežje 9
5.2.3.4 Telekomunikacijsko omrežje 10
5.2.3.5 Oskrba z energijo 10
5.2.3.6 Odvajanje in čiščenje voda 10
5.2.3.7 Ravnanje z odpadki 11
5.2.3.8 Športna infrastruktura 11
5.2.3.9 Zdravstveno varstvo 11
5.2.3.10 Šolska infrastruktura 12
5.2.4 Opis stanja okolja 12
5.3 Utemeljitev zaokroženosti območja LAS 13
5.4 Kartografski prikaz območja LAS 13
5.5 Gospodarski položaj območja LAS 14
5.5.1 Opis glavnih gospodarskih dejavnosti 14
5.5.2 Splošni pregled kazalnikov gospodarjenja LAS 15
5.5.2.1 Gospodarstvo 15
5.5.2.2 Turizem 16
5.5.2.3 Kmetijstvo 17
5.5.2.4 Struktura delovno aktivnega prebivalstva na območju LAS UE Ormož 18
5.5.3 Stopnja brezposelnosti na območju LAS. 19
5.5.4 Partnerstvo na območju LAS 20
5.6 Demografske in sociološke značilnosti območja LAS 21
5.6.1 Število in gostota prebivalcev na območju LAS 21
5.6.2 Gibanje števila prebivalcev na območju LAS v zadnjih 10 letih 21
5.6.3 Izobrazbena struktura prebivalstva 23
5.6.4 Stanje na področju izobraževanja in kulture LAS 24
5.6.4.1 Predšolska vzgoja in izobraževanje v vrtcih 24
5.6.4.2 Osnovnošolsko izobraževanje 24
5.6.4.3 Osnovno glasbeno izobraževanje 24
5.6.4.4 Srednješolsko izobraževanje 24
5.6.4.5 Izobraževanje odraslih 25
5.6.4.6 Kultura 25
5.6.5 Opis ranljivih ciljnih skupin 26
5.7 Izkušnje z izvajanjem programa LEADER v programskem obdobju 2007 – 2013 26
5.7.1 Izkušnje s pripravo SLR v obdobju 2007 – 2013 26
5.7.2 Opis in možnosti izrabe obstoječih struktur na opredeljenem območju 27
5.7.3 Opis uspešno zaključenih projektov 27

6 ANALIZA RAZVOJNIH POTREB IN MOŽNOSTI OBMOČJA LAS, VKLJUČNO Z ANALIZO PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI 29

6.1 SWOT analiza 29
6.2 Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS 30

7 PODROBEN OPIS TEMATSKIH PODROČIJ UKREPANJA 34

7.1 Razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja 34
7.2 Podroben opis tematskih področij ukrepanja 34
7.2.1 TP 1: Ustvarjanje delovnih mest 34
7.3 TP 2: Razvoj osnovnih storitev 36
7.4 TP 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave 37
7.5 TP 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ciljnih skupin 38

8 OPIS IN NAČIN DOSEGANJA TER ZASLEDOVANJA HORIZONTALNIH CILJEV EVROPSKE UNIJE 40

9 OPIS SLR IN NJENIH CILJEV VKLJUČNO Z DOLOČITVIJO MEJNIKOV IN CILJNIH VREDNOSTI KAZALNIKOV 41

10 OPIS POSTOPKA VKLJUČITVE SKUPNOSTI V PRIPRAVO SLR 46

10.1 Posvet o možnostih vzpostavitve LAS na območju UE Ormož in priprave na skupščino 46
10.2 Ustanovna skupščina LAS UE Ormož 47
10.3 Priprava SLR LAS UE Ormož 47

11 AKCIJSKI NAČRT, IZ KATEREGA IZHAJA OPIS PRENOSA CILJEV V UKREPE, ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE UKREPOV, VKLJUČNO S ČASOVNO OPREDELITVIJO LETNIH AKTIVNOSTI 48

12 OPIS SISTEMA SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA SLR 56

12.1 Ustanovitev las, priprava in potrditev SLR 56
12.2 Spremembe SLR 56
12.3 Spremljanje in vrednotenje 56
12.4 Načini obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenja 60
12.5 Mehanizmi za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja 60

13 OPIS POSTOPKA DOLOČITVE VODILNEGA PARTNERJA LAS IN OPIS KADROVSKIH KAPACITET, FINANČNI VIRI, IZKUŠNJE IN ZNANJE 61

13.1 OPIS POSTOPKA DOLOČITVE VODILNEGA PARTNERJA LAS 61
13.2 OPIS kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje vodilnega partnerja LAS 61
13.3 naloge vodilnega partnerja 62

14 OPIS NALOG, ODGOVORNOSTI IN POSTOPKOV SPREJEMANJA ODLOČITEV ORGANOV LAS 65

14.1 Skupščina LAS 65
14.2 Upravni odbor LAS 66
14.3 Predsednik LAS 67
14.4 Podpredsednik LAS 67
14.5 Nadzorni odbor LAS 67
14.6 Ocenjevalna komisija LAS 68

15 MERILA ZA IZBOR OPERACIJ IN OPIS POSTOPKA IZBORA OPERACIJ 69

15.1 Postopek izvedbe javnega poziva 69
15.2 Merila za izbor operacij 71
15.3 Preglednost prijavnega in izbirnega postopka 74

16 FINANČNI NAČRT, VKLJUČNO S FINANČNO RAZDELITVIJO PO ZADEVNIH SKLADIH IZ TE UREDBE V SKLADU S FINANČNIM OKVIRJEM 76

16.1 Določitev finančnega okvirja za EKSRP 76
16.2 Določitev finančnega okvirja za ESRR 76
16.3 Pregled skupne podpore po skladih ter izračun tekočih stroškov in stroškov animacije 77

17 PRILOGE: 80

3 OSEBNA IZKAZNICA LAS UE ORMOŽ

Dne 18.08.2021 se je Javna razvojna agencija Občine Ormož kot dosedanji vodilni partner LAS UE ORMOŽ pripojila k javnemu zavodu Razvojno raziskovalni center RRC Ormož kot novemu vodilnemu partnerju LAS UE ORMOŽ, ki skladno s prehodno odločbo 21. člena Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Razvojno raziskovalni center RRC Ormož (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 8/2021 in 27/2021) prevzema vse pravice in obveznosti Javne razvojne agencije Občine Ormož in vstopa v vsa njena dosedanja razmerja. Javni zavod Razvojno raziskovalni center RRC Ormož je univerzalni pravni naslednik Javne razvojne agencije Občine Ormož, ki bo opravljal vse naloge v skladu z Uredbo CLLD in strategijo LAS UE ORMOŽ v okviru nalog vodilnega partnerja.

Preglednica 1: Osebna izkaznica.

Naziv LAS	Lokalna akcijska skupina Upravne enote Ormož		
Naslov LAS	Vrazova ulica 9, 2270 Ormož		
Naslov varnega elektronskega predala	las.ormoz@poslovna.posta.si		
Spletna stran LAS	www.las-ue-ormoz.si		
Predsednik LAS	Danijel VRBNJAK		
Vodilni partner LAS	Razvojno raziskovalni center RRC Ormož		
Naslov vodilnega partnerja LAS	Vrazova ulica 9, 2270 Ormož		
Številka transakcijskega računa LAS	SI56 0110 0600 8352 305 odprt pri UJP Slovenska Bistrica		
Velikost območja LAS	212,47 km^2		
Število prebivalcev LAS	16.560*		
Število občin	3		
Vključene občine (naštejte)	Občina Ormož, Občina Središče ob Dravi in Občina Sveti Tomaž		
Problemsko območje ali območje ZTNP-1 (označi)	DA	NE	
Kohezijska regija	Vzhodna kohezijska regija		
SLR bo financirana (označi)	EKSRP	ESRR	ESPR
Glavni sklad (označi)	EKSRP	ESRR	ESPR
Datum ustanovitve lokalnega partnerstva	26.8.2015		
Število članov LAS	53		

* Stanje na 1.7.2014.

4 POVZETEK SLR

Lokalna akcijska skupina Upravne enote Ormož (v nadaljevanju: LAS UE Ormož) zajema območje občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. Območje je v pretekli finančni perspektivi sodelovalo v okviru LAS Prlekija.

Na podlagi sklepov Občinskih svetov vseh treh občin o ustanovitvi LAS UE Ormož, na podlagi sklepa na Posvetu o ustanovitvi LAS UE Ormož, dne 12. 3. 2015 in na podlagi Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju: Uredba CLLD) je bil 31. 7. 2015 objavljen javni poziv za oblikovanje LAS UE Ormož.

Dne 26. 8. 2015 je bila sklicana Ustanovna skupščina LAS UE Ormož. Skupščina je sprejela Konzorcijsko pogodbo o ustanovitvi in delovanju LAS UE Ormož (v nadaljevanju Pogodba), ki jo je podpisalo 35 ustanovnih članov, kar je pomenilo formalno ustanovitev LAS UE Ormož. Skupščina je sprejela časovnico LAS, izvolila organe LAS in potrdila vodilnega partnerja LAS, ki ga je izbral Upravni odbor LAS. Aneks št. 1 h Pogodbi je podpisalo vseh 35 ustanovnih članov, pridružitveno izjavo pa še 19 novih članov, en član pa je izstopil. Tako znaša na dan 3. 3. 2021 skupno št. članov LAS 53.

V skladu s časovnico LAS UE Ormož je bilo v obdobju priprave predmetne strategije lokalnega razvoja (v nadaljevanju SLR) izvedenih 6 delavnic in ena seja strokovnih komisij LAS, na katerih je več kot 50 udeležencev podalo svoja mnenja o problemih območja, kakor tudi o predlogih za reševanje teh problemov. Prispelo je tudi 50 projektnih predlogov.

SLR je pripravljena na podlagi Uredbe CLLD, Spremembe Uredbe CLLD in Smernic za pripravo strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju Smernic za pripravo SLR). Uvodni del zajema predstavitev območja LAS in SWOT analizo, ki je bila osnova za programski del SLR, ki zajema načrtovane ukrepe po predpisanih tematskih področjih. LAS UE Ormož načrtuje 1.591.284,65 € nepovratnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: EKSRP) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju: ESRR). Glavni sklad je ESRR.

V načrtu delitve sredstev po tematskih področjih ukrepanja v okviru operacij, ki jih planira SLR, je načrtovano za tematsko področje »Ustvarjanja delovnih mest« 41,86 % sredstev, za tematsko področje »Osnovne storitve na podeželju« 24,50 % sredstev, za tematsko področje »Varstvo okolja in ohranjanje narave« 15,68 % sredstev in za tematsko področje »Večja vključenost mladih, žensk in ranljivih skupin« 17,96 % sredstev iz podukrepa CLLD »Podpora operacijam«.

Našteti ukrepi bodo pripomogli tudi k doseganju horizontalnih ciljev EU. Cilji SLR so skladni z nacionalnimi in regionalnimi razvojnimi dokumenti. SLR vsebuje tudi podroben finančni načrt, opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR, naloge organov LAS, merila in postopke izbora operacij in finančni načrt LAS.

5 OPREDELITEV OBMOČJA IN PREBIVALSTVA ZAJETEGA V SLR

5.1 Uvod

LAS UE Ormož obsega občino Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž, ki so del Prlekije in spadajo Podravsko statistično regijo in s tem v vzhodno kohezijsko regijo. Območje spada tudi v problemsko območje v skladu s 2. členom ZRPPR1015, ki zajema med drugim tudi celotno območje LAS UE Ormož. Območje ima ugodno lego ob meji s Hrvaško, pomembna pa je tudi bližina večjih mest, ki predstavljajo pomemben turističen potencial območja.

5.2 Splošne geografske značilnosti območja

Območje UE Ormož obsega nižinski, poplavni svet ob levem bregu Drave, ki spada v območje Nature 2000 in razgiban, gričevnat svet Slovenskih goric.

5.2.1 Velikost in demografske značilnosti območja

Kot je razvidno iz spodnje preglednice 2, zavzema območje LAS UE Ormož občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž v skupni površini 212,47 km^2.

Preglednica 2: Površina, število naselij in prebivalcev LAS

Občina	Površina km^2	Skupno št. naselij	Št. prebivalcev na dan 1.7.2014[1]	Število prebivalcev na dan 1.1.2020-2
Ormož	141,6	61	12.424	11.906
Središče ob Dravi	32,7	5	2.062	1.902
Sveti Tomaž	38,1	17	2.074	1.988
Skupaj	**212,4**	**83**	**16.560**	**15.796**
Slovenija	20.273,0	6.035	2.061.623	2.095.861
Delež v %	**1,05**	**1,38**	**0,8 %**	**0,753**

Območje LAS UE Ormož je homogeno in je imelo na dan 31.7.2014 16.560 prebivalcev s skupno 83 naselji in je tako skladno z je skladno z Uredbo CLLD in spremembo Uredbe CLLD, da naj območje LAS zajema od 10.000 do 150.000 prebivalcev. Kljub zmanjšanju števila prebivalcev na območju LAS na dan 1.1.2020 na 15.796 prebivalcev LAS še vedno izpolnjuje pogoj iz Uredbe. Na območju LAS ni naselja, ki bi preseglo 10.000 prebivalcev, kot tudi ne mestnih naselij, ki niso upravičena do sredstev iz naslova ESRR.

Urbano območje LAS je mesto Ormož, kot središče regionalnega pomena ter dodatna urbana območja, ki so Ivanjkovci, Kog, Podgorci, Miklavž pri Ormožu in Velika Nedelja, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. Vsa dodatna urbana naselja imajo pošto, krajevni urad, oziroma sedež občinske uprave, osnovno šolo, vrtec, nekatero športno rekreativno infrastrukturo in kulturno družbeno infrastrukturo. V Središču ob Dravi in Svetem Tomažu je tudi področna ambulanta ZD Ormož. Skupno je na dan 31.12.2014 delovalo na področju dodatnih urbanih naselij 69 % gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug, ki so zaposlovali več kot 95 % vseh zaposlenih v gospodarstvu . Kot je razvidno iz preglednice 3, je

[1] SURS 10/2015.
[2] SURS 12/2020.

predstavljalo urbano območje na dan 1.7.2014 13,9 % površine in 30,1 % prebivalstva celotnega območja LAS, na dan 1.1.2020 pa 28,52 % števila prebivalstva. V mestu Ormož je sedež medobčinske uprave in drugih institucij skupnega pomena (Zdravstveni dom Ormož, ZRSZ Urad za delo Ormož, Center za socialno delo Ormož, Center za starejše občane Ormož, Psihiatrična bolnica Ormož..). V Ormožu je tudi sedež največjih podjetij na področju LAS (Safilo d.o.o., P&F Jeruzalem d.o.o., Komunalno podjetje Ormož in druga, ki so konec leta 2014 zaposlovala več kot 1.600 delavcev. Na dan 31.12.2019 so ta tri podjetja zaposlovala samo še 918 delavcev.[3]

Preglednica 3: Pomen urbanega območja LAS[4].

Podatek	LAS skupaj	Občina Ormož	Občina Središče ob Dravi	Občina Sveti Tomaž
Površina LAS	212,4 km^2	141,6 km^2	32,7 km^2	38,1 km^2
Površina urbanih območij LAS	29,7 km^2	17,7 km^2	11,4 km^2	0,6 km^2
Delež površine urbanega območja	13,90 %	12,50 %	34,86 %	1,50 %
Prebivalstvo 1.7.2014	16.560	12.424	2.074	2.074
Prebivalstvo 31.12.2020	15.796	11.906	1.902	1.988
Število prebivalcev urbanih območij LAS 1.7.2014	4.989	3.655	1.061	273
Število prebivalcev urbanih območij LAS 1.1.2020	4.647	3.438	965	244
Delež prebivalcev urbanih območij LAS 1.7.2014	30,14 %	29,43 %	51,50 %	13,10 %
Delež prebivalcev urbanih območij LAS 1.1.2020	28,52%	28,22%	47,75%	11,68%

5.2.2 Strukturne danosti območja las

Strukturne danosti v UE Ormož zaznamujejo štiri ključne postavke:

- izjemno bogata kulturno zgodovinska dediščina,
- pestra in dobro ohranjena naravna in kulturna krajina,
- šibko gospodarstvo in z njim povezana slaba ekonomska moč prebivalcev ter
- neugodni demografski trendi.

Območje LAS UE Ormož krasita bogata kulturna in pestra naravna dediščina. Nižinski, poplavni svet ob levem bregu Drave spada v območje Nature 2000, zaradi varstva ptic ter specifičnih rastlinskih in živalskih vrst in habitatnih tipov. Potreben je stalni nadzor in presoja vplivov na vse načrtovane posege v tem območju in zagotavljanje stalnega monitoringa, s katerim se spremlja stanje živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov. Reka Drava je primerna za razvoj turizma, športnega ribolova, čolnarjenja, ponuja pa tudi doslej neizrabljene priložnosti kot je npr. izpiranje zlata, izdelavo lesenih čolnov ipd.

V rodovitni kmetijski pokrajini sta najpogostejši kulturi pšenica in koruza. V živinoreji prevladujeta svinjereja in govedoreja, ki doživljata v zadnjem času negativne trende.

Ko se ravnica konča, se začne vzpenjati v hribovitejši, razgiban vinoroden del UE Ormož, kjer se je razvila pridelava najkvalitetnejših vin in umetnost kletarjenja, ki je ena najpomembnejših kmetijskih in gospodarskih panog. Ormoška vina imajo več stoletno tradicijo, kljub temu pa doživlja vinogradništvo v

[3] Vir: AJPES.

[4] Vir: SURS 10/2015, 9/2020.

zadnjem času težke preizkušnje, saj pada potrošnja vina na domačem trgu, v tujini pa nima dobre prepoznavnosti.

Jeruzalemske gorice so od leta 1992 zavarovan krajinski park v obsegu 1.370 ha, v katerem najdemo še redke stare lesene hiše in vinske kleti z rešetkastimi vrati in lesenimi stiskalnicami grozdja - prešami. Prav velike lesene stiskalnice so skupaj s »kličajami« etnološka posebnost Prlekije in celotne LAS UE Ormož.

To območje se lahko ponaša tudi z bogato kulinarično tradicijo domačih prleških jedi kar je ena največjih privlačnosti pokrajine. Pester jedilnik kmečke kuhinje so razvila gostišča v hišne specialitete (kvasenica, meso iz tünke, prleška gibanica, povitice, koline, ajdovi krapci, mlinci, pogačice, kisla juha idr.).

Zgodovina dediščine je na tem območju neprecenljive vrednosti. Velik del kulturne dediščine, ki hrani spomin na življenje naših prednikov v preteklih nekaj stoletjih se najde v bogatih zbirkah v etnološkem muzeju v Grajski pristavi Ormož, gradu Ormožu in gradu Velika Nedelja ter dvorcu Temnar.

Območje LAS zaznamuje preplet kontinentalnega in predalpskega podnebja. Poleti so visoke dnevne temperature in relativno hladne noči. Zime so običajno ostre.

5.2.3 Stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami

5.2.3.1 Vodooskrba

Oskrba s pitno vodo na območju LAS UE Ormož se opravlja na območju občin Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi in deloma tudi na območju občine Ljutomer, saj je del celovitega sistema Javnega vodovodnega omrežja Ormož. Upravlja se z 6.578 priključki, od tega jih je 9 % v občini Sveti Tomaž, 10 % v občini Središče ob Dravi, 9 % na območju občine Ljutomer in 72 % na območju občine Ormož. Skupaj se iz navedenega omrežja oskrbuje 18.385 prebivalcev. Upravljavec vodovodnega omrežja na področju LAS UE Ormož je po koncesijski pogodbi Komunalno podjetje Ormož d.o.o.

V letu 2008 se je zaključila II. faza bogatenja podtalnice med drugim so se zgradila 4 infiltracijska polja, povezovalni cevovodi med usedalnikoma 1 in 2 ter infiltracijska polja. Razširil in očistil se je tudi usedalnik.

Bistvena značilnost Javnega vodovodnega omrežja Ormož je, da ima majhno potrošnjo vode v primerjavi z veliki transportnimi razdaljami. Zaradi razgibane konfiguracije terena je potrebno premagovati višinske razlike, velika pa so tudi nihanja tlakov v sistemu.

Med leti 2013-2015 se je izvedel projekt Oskrba s pitno vodo v porečju Drave (2. sklop) - ormoško območje, v sklopu katerega se je izboljšala varnost vodooskrbe in izboljšal ter hidravlično uravnotežil vodovodni sistem. V okviru tega projekta se je zgradil nov cevovod vodovoda v dolžini 42 km, izgradilo se je 5 novih vodohranov in 4 prečrpalnice.

Ključna prioriteta za nadaljnji razvoj Javnega vodovodnega omrežja Ormož je predvsem izboljšanje javne oskrbe s pitno vodo, zagotovitev zanesljive oskrbe s pitno vodo (trajnost oskrbe, vodne količine), zagotovitev oskrbe s kakovostno in varno pitno vodo, zagotovitev stroškovno učinkovite oskrbe s pitno vodo z zmanjšanjem vodnih izgub, posodobitev obstoječega sistema – povečanje tlaka in pretoka (hidravlično uravnoteženje sistema), ki se lahko zagotovi le z zamenjavo obstoječih vodovodnih cevi in nadgradnjo obstoječih sistemov za hranjenje in prečrpavanje vode (vodohranov in prečrpalnic).

5.2.3.2 Namakalni sistem

Območje LAS UE Ormož je po naravnih danostih izrazito kmetijsko območje. Na veliko njivskih površinah (700 ha) je zgrajen veliki namakalni sistem, ki omogoča stabilno pridelavo zelenjave in poljščin. Prikaz lokacije namakalnega sistema je podan na sliki 1 na naslednji strani.

Slika 1: Namakalni sistem v občini Ormož.

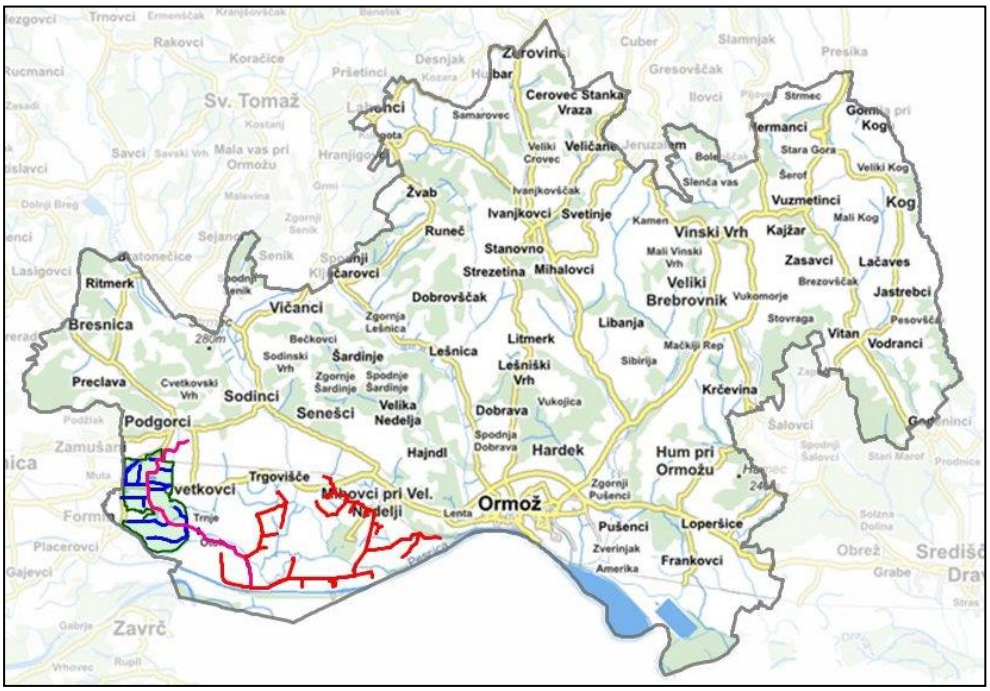

Vir: Piso 3/2021.

5.2.3.3 Prometno omrežje

Prometno omrežje na območju LAS UE Ormož obsega cestno omrežje in železniško omrežje. Najpomembnejši prometnici sta glavna cesta 1. reda G1 2/0250 odsek Spuhlja-Ormož-Središče ob Dravi v dolžini cca. 19 km in delno obnovljena železniška proga Pragersko-Hodoš, povezave med Slovenijo in Madžarsko. Omenjeni prometnici sta v obravnavanem področju dominantni ter funkcionalno navezujeta vse ostale ceste in železniške prometnice ter ob njih spodbujata k razvoju še vse ostale prometne in na njega vezane funkcije in dejavnosti (oskrba, industrijske cone, turizem ipd.).

Osrednji problem cestnega omrežja je, da ima Ormož najbližjo avtocestno navezavo šele na Ptuju in je oddaljena cca. 26 km. Središče ob Dravi pa ima najbližjo povezavo z avtocesto na Hrvaškem in je oddaljena cca. 23 km. Da se bo lahko začel hitrejši razvoj gospodarstva in ostalih dejavnosti, je potrebno, da se izvede hitra cesta Ormož - Ptuj, kar je bilo predvideno že v nacionalnem programu izgradnje avtocest v RS v prejšnjih letih.

Na področju obravnavanega LAS, je 129,8 km lokalnih cest, 7,9 km lokalnih zbirnih cest, 15,3 km lokalnih krajevnih cest in 405,6 km javnih poti, katere so v upravljanju občin.

Dobra osnova za razvoj rekreacijskega turizma so že obstoječe kolesarske in pohodne poti ter vinski cesti, ki jih je potrebno še nadgraditi, povezati v sklope, predvsem pa bolje opremiti.

5.2.3.4 Telekomunikacijsko omrežje

Občine na območju LAS UE Ormož spodbujajo razvoj in izgradnjo elektronskih komunikacijskih omrežij in naprav za vključitev najširšega kroga prebivalcev v informacijsko družbo, kot tudi povezovanje in združevanje obstoječih komunikacijskih omrežij.

Zaradi povečanih potreb po uporabi storitev mobilne telefonije in uvedbi novih tehnologij, ki omogoča velike hitrosti prenosa podatkov in zagotavljanje zanesljivih storitev brezžičnih komunikacij se na celotnem območju LAS UE Ormož dopolnjuje omrežje baznih postaj. Umestitev v prostor ter pokrivanje območja s signalom se skrbno načrtuje, predvsem na območjih ranljivosti naravnega okolja in izraženih krajinskih vrednost. Stanje opremljenosti s telekomunikacijskimi omrežji ni v celoti zadovoljivo, saj obstajajo še vedno posamezna področja, ki niso pokrita s telekomunikacijskimi omrežji.

5.2.3.5 Oskrba z energijo

Poleg električne energije je drugi najpomembnejši energent na področju LAS UE Ormož plin. Z električnimi vodi je pokrito celotno področje LAS. Plin pa prevladuje bolj v večjih naseljih. Bioplinarna z močjo 1 MW je zašla podobno kot na drugih področjih v hude finančne probleme in je ogroženo njeno delovanje v bodoče. Na podeželju igra čedalje pomembnejšo vlogo lesna biomasa, pa tudi fotovoltaika. Na območju LAS so možnosti za večji še večji delež obnovljivih virov iz lesne biomase, fotovoltaike, vetrne energije. Glede termalne energije, pa brez strateških partnerjev in temeljitih predhodnih raziskav ni pričakovati uspeha, saj poskusna vrtanja niso dala zaželenih rezultatov.

5.2.3.6 Odvajanje in čiščenje voda

Naselja v LAS UE Ormož se nahajajo na območju Slovenskih goric in Ptujskega polja. Na območju Ptujskega polja, kjer so obcestna in gručasta naselja, je bilo v preteklosti zgrajeno veliko kanalizacijskega omrežja. Najstarejši sistem je izgrajen v samem mestu Ormož, kjer prevladuje mešan kanalizacijski sistem z biološko čistilno napravo 4.000 populacijskih enot.

Zaradi večje komunalne opremljenosti naselja z zadostno kapaciteto čistilne naprave, se bo stanje okolja v prihodnosti izboljšalo. Kljub vsemu zaradi razpršene poselitve velik del območja ne bo mogoče opremiti s kanalizacijskim sistemom, saj finančne možnosti niso zadostne oziroma bi bile investicije ekonomsko nevzdržne. Z izgradnjo novih kanalizacijskih omrežij in čistilnih naprav se bo v prihodnosti izboljšala tudi kvaliteta pitne vode na tem območju. S tem bo varnejše oskrbe s pitno vodo deležno najmanj 18.385 prebivalcev.

Upravljavec čistilnih naprav in kanalizacijskega omrežja na področju LAS UE Ormož je po koncesijski pogodbi Komunalno podjetje Ormož d.o.o.

Z zgrajenim omrežjem je osrednji del večjih občinskih središč pokrit, medtem ko se bodo območja z razpršeno gradnjo reševala z malimi čistilnimi napravami. Občine na območju LAS UE Ormož bodo v prihodnjih letih tem občanom pomagale s subvencijami v nakup malih čistilnih naprav.

Kljub vsemu se mora javna kanalizacija na območjih osnovnega programa v predpisanih rokih in v skladu s tehničnimi ter okoljskimi standardi, ki veljajo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, ponekod še dograditi in priključiti na obstoječe sisteme. Investicija v rekonstrukcijo in nadgradnjo čistilne naprave Ormož sicer ne obravnava izvedbe nove kanalizacije s čistilno napravo, vendar pa rekonstrukcija in nadgradnja čistilne naprave Ormož te cilje posredno zasleduje.

5.2.3.7 Ravnanje z odpadki

Gospodarjenje z odpadki na območju obravnavanega LAS UE Ormož zajema preprečevanje in zmanjševanje nastajanja odpadkov, zmanjševanje negativnih vplivov na okolje in ravnanje z odpadki. Ravnanje z odpadki zajema zbiranje, prevažanje, predelavo in odstranjevanje odpadkov, vključno s kontrolo tega ravnanja in okoljevarstvene ukrepe po zaključku delovanja objekta ali naprave za predelavo ali odstranjevanje odpadkov. Upravljavec z odpadki na področju LAS UE Ormož je po koncesijski pogodbi Komunalno podjetje Ormož d.o.o., ki ima za to dejavnost pridobljeno tudi okoljevarstveno dovoljenje s strani Ministrstva za Okolje in prostor – Agencije Republike Slovenije za okolje.

Sistem ravnanja z odpadki na območju LAS UE Ormož temelji na ločenem zbiranju, ki se prične na izvoru pri gospodinjstvih, nadalje v zbiralnicah ločenih frakcij – ekoloških otokih ter nazadnje na zbirnem centru Dobrava - Ormož. V sistem zbiranja so vključena vsa gospodinjstva LAS UE Ormož.

V letu 2015 se je odlagališče Dobrava zapolnilo in v 2016 pričela zapiralna dela. Preostanek ostanka komunalnih odpadkov se bo v prihodnje obdelal in odložil na drugih aktivnih odlagališčih v Sloveniji.

5.2.3.8 Športna infrastruktura

K dvigu kakovosti življenja prebivalstva močno vplivajo tudi športni programi in ustrezna športna infrastruktura, ki jo občani in obiskovalci koristijo v svojem prostem času ali pa tudi profesionalno. Na območju LAS UE Ormož se nahajata 2 športni dvorani, 7 šolskih telovadnic in 17 nepokritih igrišč, ki so namenjena različnim športom (nogometu, rokometu, odbojki na mivki, košarki, teku ipd.)

V občini Ormož se nahaja 1 notranji bazen in 1 zunanji bazen. Na obravnavanem območju se nahaja tudi 6 igrišč za tenis in 6 športnih strelišč. Pomembno je omeniti, da je aktivno tudi društveno - športno udejstvovanje, saj obravnavano območje pokrivajo številna športna društva (27 aktivnih športnih društev v občini Ormož), ki skrbijo za popularizacijo in razvoj športnih panog v lokalnem okolju.

Stanje športne infrastrukture pa ni zadovoljivo za celotno področje LAS. Pomanjkanje športne infrastrukture je čutiti predvsem na podeželju, kjer je ta pomanjkljiva, ali pa ta sploh ne obstaja.

5.2.3.9 Zdravstveno varstvo

Zdravstveno varstvo je alocirano izključno na urbanem območju LAS. Na območju LAS UE Ormož deluje javni Zdravstveni dom Ormož, ki skrbi za zdravje okoli 17.000 prebivalcev. Zdravstveni dom Ormož opravlja delo tudi v zunanjih ambulantah izven naselja Ormož, in sicer v Središču ob Dravi, v Svetem Tomažu in v Centru za starejše občane Ormož.

Na območju LAS UE Ormož delujejo še 3 koncesionarji na področju splošne prakse in 2 koncesionarja na področju zobozdravstva. Občina Ormož je podelila tudi koncesiji 2 patronažnima sestrama.

V občini Ormož deluje javni zavod Psihiatrična bolnišnica Ormož, ki je specializirana za zdravljenje duševnih motenj oseb starejših od 18 let. Vizija bolnišnice je postati strokovno uspešna bolnišnica in prijazna do svojih uporabnikov in okolice.

Za opravljanje lekarniške dejavnosti, to je za preskrbo z zdravili, je za območje LAS UE Ormož ustanovljen javni zavod Lekarna Ormož, ki ima 3 enote: Lekarna Ormož na Ptujski cesti, Poslovna enota Lekarne Ormož-Lekarna Holermuos in Lekarniška podružnica Središče ob Dravi. S tako lekarniško mrežo se storitve čim bolj približajo uporabnikom.

5.2.3.10 Šolska infrastruktura

Na območju LAS UE Ormož izvaja predšolsko vzgojo 8 vrtcev in njihovih enot. Vsi vrtci so javni.
Na območju LAS UE Ormož izvaja 8 šol redni osnovnošolski program in 1 šola prilagojeni osnovnošolski program. Od 8 osnovnih šol, ki izvajajo redni osnovnošolski program, sta dve podružnični šoli. Nadalje deluje Glasbena šola Ormož, katere šolski okoliš je področje občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. Prav tako na obravnavanem območju deluje Gimnazija Ormož, ki je poleg programa splošne gimnazije, s šolskim letom 2014/15 bogatejša za srednji strokovni program predšolska vzgoja in tudi Ljudska univerza Ormož, ki jo je Občina Ormož ustanovila že leta 1959 s ciljem izobraževanja odraslih.

5.2.4 Opis stanja okolja

Iz preglednica 4 je razvidno, da je predstavlja Natura 2000 13,7 % celotne površine LAS UE Ormož. poleg tega pa je treba varovanim območjem dodati še 6,5 %, ki jih predstavlja Krajinski park Jeruzalemsko-ormoške gorice. Vendar zakonsko varovanje na papirju še nič ne pove o stanju narave na terenu. Razprava na delavnicah in analiza projektnih predlogov je pokazala številne slabosti na tem področju. Ni analize, ki bi pokazala v kakšnem stanju se nahaja ta narava. Primanjkuje označevalnih in usmerjevalnih tabel. Slabost je tudi v dejstvu, da ni upravljavca, ki bi skrbel za realizacijo varstvenih ciljev, za svetovanje, pripravo projektov in blagovnih znamk, trženje narave, varstvo narave. Prav tako bi bilo potrebno narediti listo prioritetnih aktivnosti na področju varstva narave in okolja. Prav tako ni dovolj osveščanja javnosti o pomenu narave v domačem okolju. Sploh pa se ugotavlja preslabo izkoriščanje narave za oddih, rekreacijo in razvoj trajnostnega turizma.

Geografsko je Natura 2000 po občinah (Ormož in Središče ob Dravi) prikazana na slikah 2 in 3, površine in deleži pa v preglednici 4 na naslednji strani.

Po oceni požarne ogroženosti, ki jo je izdelala Gasilska zveza Ormož spada večji del območja LAS UE Ormož med srednje ogrožena področja. Večja nevarnost požarov obstaja zaradi preskoka požara iz objektov v naravno okolje. Največja nevarnost za nesreče z nevarnimi snovmi so ceste in železnica, kjer se vsakodnevno prevažajo velike količine naftnih derivatov in drugih nevarnih snovi.

Slika 2: Natura 2000 v občini Ormož.

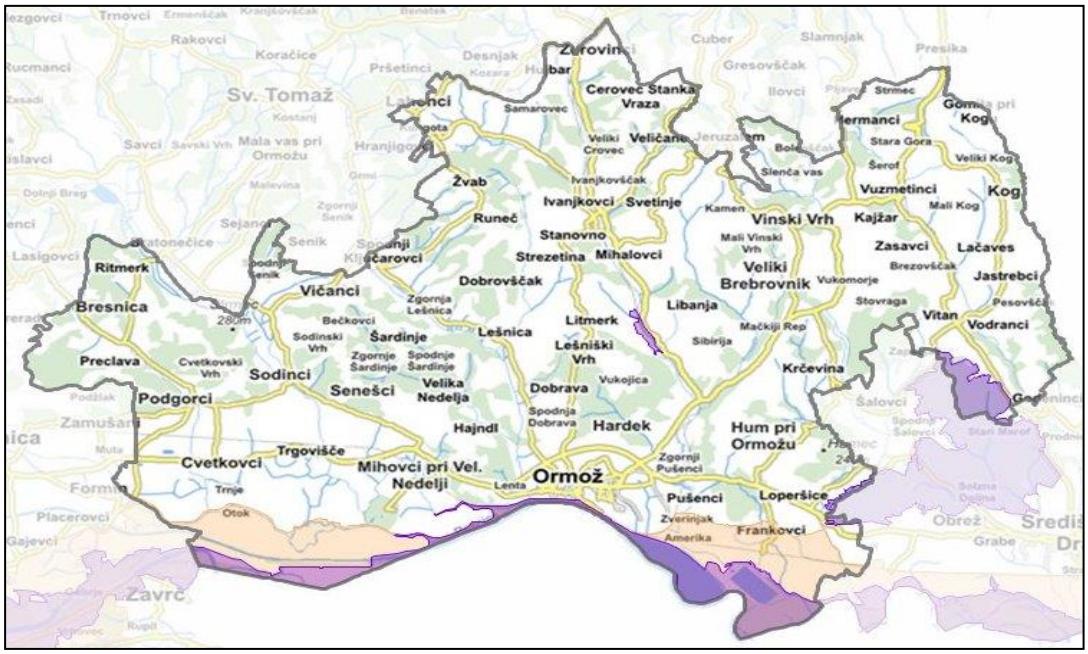

Vir: Piso 3/2021.

Slika 3: Natura 2000 v občini Središče ob Dravi.

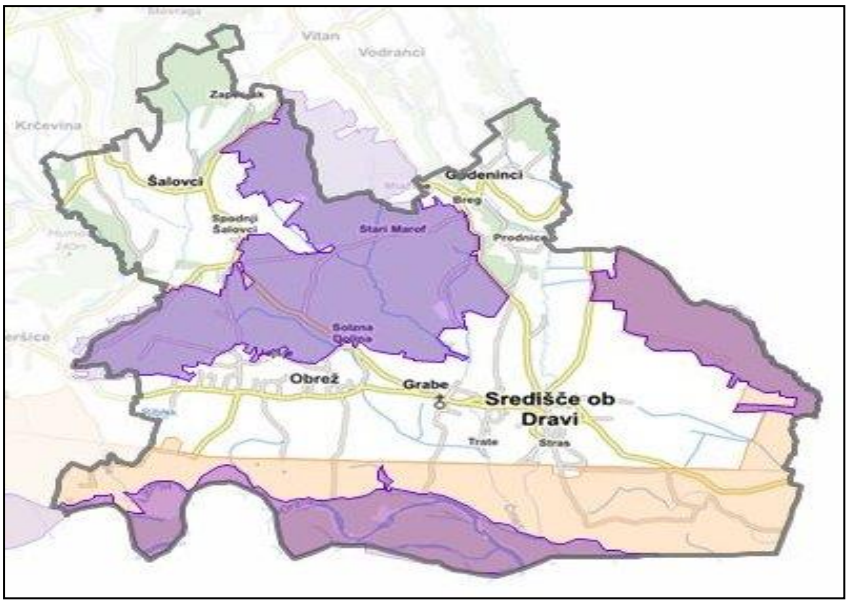

Vir: Piso 3/2021.

Preglednica 4: Površine Nature 2000[5].

Občina	Površina občine (ha)	Površina območja Natura 2000 v občini - april 2013 (ha)	% površine, ki je pokrita z Naturo 2000 (%)
Ormož	14.156	1.295	9,15
Središče ob Dravi	3.274	1.615	49,34
Sv. Tomaž	3.809	0	0
Skupaj	**21.239**	**2.910**	**13,7**

Okolje in naravo na območju LAS pa v zadnjem času ogrožajo tudi številni dejavniki kot so intenzivno kmetijstvo, grožnja zaradi hidroelektrarn in povečan promet zaradi turistov, kar je zadosten razlog za alokacijo dodatnih sredstev na TP 3.

5.3 Utemeljitev zaokroženosti območja LAS

Območje LAS UE Ormož že desetletja gravitira v Ormož, ki je upravno, kulturno, izobraževalno in gospodarsko središče tega območja. Območje ima podobne geografske značilnosti. Na severu ga obkrožajo Slovenske gorice, na jugu pa reka Drava. Ravninski del ob reki Dravi je primeren za poljedelstvo in pridelavo vrtnin, gričevnat svet pa za vinogradništvo in vinarstvo. Območje je povezano tudi z 2 vinskimi cestama, s skupnim vodovodom in s skupnim sistemom reševanja komunalnih odpadkov.

5.4 Kartografski prikaz območja LAS

Kartografski prikaz obravnavanega območja LAS podaja sledeča slika 4 na naslednji strani.

[5] http://www.natura2000.si/fileadmin/user_upload/novice/Delez_obmocij_Natura_2000_po_obcinah_2013_abc.pdf.

Slika 4: Kartografski prikaz območja treh občin LAS UE Ormož.

Vir: Geopedia 3/2021.

5.5 Gospodarski položaj območja LAS

5.5.1 Opis glavnih gospodarskih dejavnosti

Kot je razvidno iz preglednice 5, predstavlja predelovalna industrija najpomembnejšo gospodarsko dejavnost tako po številu zaposlenih, kakor tudi prihodkih in glede na rezultate gospodarjenja. Na gospodarjenje predelovalne industrije odločilno vpliva podjetje Safilo d.o.o. (v preteklosti Carrera d.o.o), ki trenutno zaposluje približno 700 delavcev in ustvari večino čistega dobička gospodarstva območja LAS UE Ormož. Po rezultatih v letu 2014 je bilo ogroženo poslovanje v trgovini in v kmetijstvu, ki doživlja krizo že dalj časa v vseh najpomembnejših panogah (vinogradništvo in živinoreja). Če se je dejavnost trgovine izkopala iz težav, pa to nikakor ne velja za dejavnost kmetijstva, kjer so pogoji najbolj zaostreni.

Preglednica 5: Pregled gospodarskih dejavnosti na območju LAS UE Ormož v letu 2014 in 2019[6].

Zap. št.	Šifra dej.	Dejavnost	Št. subjektov		Št. zaposlenih		Prihodki v mio €		Dobiček/izguba v mio €	
			2014	2019	2014	2019	2014	2019	2014	2019
1.	C	Predelovalne dejavnosti	82	74	1302	990	82,94	62,15	5,98	2,14
2.	G	Trgovina, vzdrževanje in popravilo motornih vozil	103	97	283	221	66,47	45,59	-4,69	0,16
3.	F	Gradbeništvo	88	98	214	267	11,95	24,18	0,8	1,11
4.	A	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	13	14	175	224	13,93	19,83	-3,19	-1,33
5.	I	Gostinstvo	40	42	131	123	5,22	6,2	0,34	0,09
6.	H	Promet in skladiščenje	41	27	102	94	11,25	13,89	0,77	0,25
7.	E	Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, sanacija okolja	3	3	100	104	16,98	9,24	0,68	0,44
8.	Q	Zdravstvo in socialno varstvo	5	3	100	102	2,87	3,24	0,02	0,1
9.	M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	56	50	83	67	3,6	5,2	0,15	0,1
10.	S	Druge dejavnosti	25	26	46	20	1,36	1,49	0,06	0,07
11.	N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	18	24	40	64	1,47	2,77	0,09	0,29
12.	K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	13	16	18	8	0,73	0,88	0,09	0,08
13.	J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	14	11	16	7	0,67	0,87	0,04	0,07
14.	P	Izobraževanje	1	4	5	7	0,25	0,37	0,003	0,004
15.	L	Poslovanje z nepremičninami	6	3	4	0	1,16	0,07	0,01	-0,004
16.	D	Oskrba z el. energijo, plinom in paro	4	4	0	3	0,05	0,17	0,001	-0,33

6 Vir: AJPES 9/2015, AJPES 12/2020

5.5.2 Splošni pregled kazalnikov gospodarjenja LAS

5.5.2.1 Gospodarstvo

Preglednica 6: Kazalniki gospodarjenja območja LAS UE Ormož po letih[7].

Leto, indeks / Kazalnik	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2018	2019	2019/06
Število podjetij	438	498	522	526	540	530	548	541	483	477	109
Število zaposlenih	3.029	2.892	2.595	2.635	2.362	2.201	2.276	2.308	2.206	2.299	76
Prihodki (v 1.000 €)	230.945	255.293	202.787	212.579	213.949	213.518	216.141	220.494	200.312	188.135	81
ČD/IZ (v 1.000 €)	158	19.990	-582	5.854	5.216	1.389	2.153	2.582	8.828	3.960	2.507
Kapital (v 1.000 €)	148.113	120.651	83.696	88.625	96.429	97.597	83.267	90.462	83.706	85.449	58
Dod. vredn./zaposl. (v €)	21.001	28.804	22.289	23.713	25.273	25.164	24.902	23.714	27.349	27.983	133
Plača/zaposlenega (v €)	808	893	934	983	1.036	1.098	1.079	1.103	1.268	1.488	184

Preglednica 7: Skupaj gospodarstvo LAS v primerjavi s povprečjem Slovenije[8].

Leto, indeks / Kazalnik	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2018	2019
Število podjetij	0,42	0,42	0,42	0,41	0,41	0,40	0,42	0,41	0,40	0,40
Število zaposlenih	0,56	0,52	0,48	0,51	0,47	0,46	0,48	0,48	0,39	0,41
Prihodki (v 1.000 €)	0,32	0,29	0,26	0,26	0,25	0,25	0,26	0,26	0,19	0,18
ČD/IZ (v 1.000 €)	0,009	0,58	-0,04	1,07	-2,03	0,30	0,65	0,29	0,18	0,08
Kapital (v 1.000 €)	0,44	0,31	0,21	0,22	0,24	0,24	0,21	0,23	0,17	0,16
Dod. vredn./zaposl. (v €)	69,14	82,79	67,31	67,82	70,55	68,88	66,38	61,76	69,39	61,17
Plača/zaposlenega (v €)	75,44	72,13	74,42	74,53	75,90	79,11	76,86	76,54	80,81	86,83

Kot je razvidno iz zgornjih preglednic 6 in 7, beleži gospodarstvo na področju LAS UE Ormož izrazito neugodne tendence zlasti na področju števila zaposlenih (indeks zaposlenih 2014/2006 = 76,2; I 2019/2007=76, zaostaja na področju prihodkov, gibanja kapitala in dodane vrednosti na zaposlenega (indeks kapitala gospodarstva LAS UE Ormož 2014/2006=61,1, I 2019/2006=58,0), dodane vrednosti po delavcu, ki je znašala 61,17 % % slovenskega povprečja v letu 2019. Posledično zaostajajo tudi plače na zaposlenega, ki dosegajo 86,83 % slovenskega povprečja v letu 2019. Gospodarstvo LAS UE Ormož je v letu 2019 zaključilo z dobičkom, ki pa predstavlja le 0,08 % dobička gospodarstva Slovenije, kar je mnogo manj, ko je ta delež znašal v preteklosti. Tudi po podjetnosti območje LAS zaostaja za povprečjem Slovenije, saj je delež podjetij 0,40 % po število prebivalcev pa bi za povprečje potrebovali vsaj 0,69 %.

Na področju LAS UE delujejo tudi 5 socialna podjetja, ki zaposlujejo ranljive ciljne skupine. Delujejo na področju reševanja okoljske, socialne problematike in ekološkega kmetovanja. Srečujejo pa se problemom pomanjkanja ustrezne podpore za hitrejši razvoj teh dejavnosti.

7 Vir: AJPES 9/2015, AJPES 12/2020

8 Vir: lastni izračuni.

Razprava na delavnicah je pokazala, da je potrebno pomagati obstoječim podjetnikom z izobraževanjem, da bodo lažje obvladovali izzive s področja nove zakonodaje, informatike, marketinga, človeških virov in pridobivali tudi nova tehnološka znanja. Slednje je še zlasti pomembno za kmete. V podjetniško izobraževanje usposabljanje pa bi kazalo pritegniti tudi potencialne mlade podjetnike (študente, višje letnike Gimnazije Ormož in diplomante brez zaposlitve). Podjetniški inkubator Ormož jim lahko v nadaljevanju pomaga v prvih praktičnih korakih v svet podjetništva.

5.5.2.2 Turizem

Turizem je na območju LAS UE Ormož ena perspektivnejših gospodarskih panog, ki ima še veliko neizkoriščenega potenciala. Ocenjuje se, da letno obišče območje LAS približno 20.000 turistov. Bogata naravna in kulturna dediščina, tradicija vinogradništva vinarstva in sadjarstva in gostoljubnost ljudi so priložnosti, ki jih je potrebno povezati v kakovostne integralne turistične produkte ter jih tržiti kot skupne produkte celotnega območja. Kaže se potreba po ustreznejši namestitveni infrastrukturi in boljši organiziranosti na vinsko-turističnih cestah. Čedalje več ponudnikov vina in turističnih storitev se zaveda, da je za uspeh na trgu potreben sodoben marketing, ki temelji na povezovanju vseh deležnikov turizma. Turistom je na voljo tudi nekaj odmevnejših prireditev, vendar jih je v bodoče potrebno prilagoditi in širše tržiti. Priložnost se lahko pokaže v dodatni in razširjeni ponudbi obeh gradov. Slabost je predvsem v slabi ponudbi prenočitvenih zmogljivosti, saj se gostom ne ponuja niti ene hotelske namestitve, manjka pa tudi kampov, postajališč za avtodome. Še posebej težak položaj je na področju občin Središče ob Dravi in Sveti Tomaž, kjer infrastruktura skoraj ne obstaja, kot to kaže Preglednica 8. Odprtje Hostla Ormož v letu 2020 je nekoliko omililo stanje na področju namestitvenih zmogljivosti na območju LAS.

Preglednica 8: Vrste namestitvenih zmogljivosti na območju LAS UE Ormož v letu 2020[9].

OBČINA	Vrsta namestitvene zmogljivosti							
	Hoteli, bungalovi	Gostišča	Apartmaji	Kampi	Turistične kmetije	Sobo-dajalci	Hostel	Skupaj
Ormož	-	2	6	1	7	7	1	24
Sveti Tomaž	-	1	-	-	-	-	-	1
Središče ob Dravi	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj LAS UE Ormož	**-**	3	6	1	7	7	1	25

Kaže se potreba po taki namestitveni infrastrukturi, ki bo povečala prepoznavnost našega vinorodnega področja, prispevala k povezanosti ponudnikov vina in kulinarike, ter izboljšala pogoje za uspešno trženje pridelkov, izdelkov in podeželja. Izvajati bi morali skupne promocijske aktivnosti katerih cilj bo pripeljati v naše kraje večje število domačih in tujih gostov. Manjka nam dobrih promocijskih materialov, ni enotne in pregledne turistične signalizacije, ki bi olajšala dostop do ponudbe in dvignila ugled destinacije. Ustvariti bi bilo potrebno različne oblike vertikalnega in horizontalnega partnerstva med ponudniki vina in kulinarike, društev pohodnikov in kolesarjev ter turističnih zvez na lokalni in državni ravni.

Po potrditvi SLR je bilo ugotovljeno, da bi bilo potrebno na področju turizma odpraviti naslednje pomanjkljivosti:

- turistično ponudbo na območju LAS prilagoditi sodobnim trendom v svetu: razviti dopolnilno ponudbo aktivnih doživetij, ki bodo zadržale turiste več dni na območju LAS,
- uporabiti skupno blagovno znamko za skupno promocijo in trženje, ki bo povezovala celovito ponudbo območja,

9 Vir: Tic Ormož 9/2015, Tic Ormož 12/2020

- izgraditi sistem za nadzor kvalitete turistične ponudbe, ki jo bo povezovala skupna blagovna znamka,
- v večji meri je potrebno v bodoče uporabiti sodobna internetna orodja v promociji in trženju.

5.5.2.3 Kmetijstvo

LAS UE Ormož je biološko in ekološko dobro ohranjena, vendar se lahko z intenzivnim kmetijstvom in naraščajočimi energetskimi potrebami gospodarstva razmere poslabšujejo. Rešitev se vidi v uvedbi naravovarstvenih območij in prestrukturiranju kmetijstva iz intenzivnega v okolju in naravi prijaznejšo pridelavo.

Na ravninskem predelu LAS UE Ormož je veliko obdelovalnih površin, ki so primerne za pridelavo poljščin, zelenjave in vrtnin. Gričevnati del pa je primeren za trajne nasade. Tu prevladujejo že stoletja vinogradi in sadovnjaki.

Na področju LAS UE Ormož je bilo v letu 2010 1.634 kmetijskih gospodarstev. Od tega je bilo 953 vinogradnikov, ki obdelujejo 1017,4 ha površin. To znaša 6, 22% celotne obdelovalne površine namenjene vinogradništvu v Sloveniji. Vinogradništvo je ena od najpomembnejših panog kmetijstva, saj je bilo na območju LAS v letu 2010 registriranih 1.039 kmetijskih gospodarstev, ki imajo registrirano vinogradniško dejavnost. Vinogradništvo in vinarstvo se nahaja v krizi že več kot 10 let, ki je rezultat spremenjenih razmer na trgu (padec potrošnje in pojav tuje konkurence na domačem trgu, neprepoznavnost na tujih trgih), pomanjkanja znanja in slabe tehnološke opremljenosti.

Iz spodnje preglednice 9 je razvidno, da je na območju celotne LAS UE Ormož največ majhnih družinskih kmetij, ki so velike med 2 in 5 ha. Te kmetije so predstavljale v letu 2010 kar 66 % vseh kmetij, kar je velik problem za produktivnost in razvoj. Pozitivna pa je je tendenca, da se povečuje število kmetij, ki so večje od 10 ha, saj se je njihovo število v letu 2010 v primerjavi z letom 2000 povečalo za 8 %. Delež teh kmetij pa je še vedno premajhen, saj je znašal v letu 2015 komaj 15 %. Iz tega se lahko zaključi, da je razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah zelo pomemben, če se želi doseči ekonomiko v kmetijstvu, s tem pa tudi poseljenost na podeželju. Najpomembnejše panoge kmetijstva na območju LAS UE Ormož so gojenje trajnih nasadov (vinogradništvo in sadjarstvo), govedoreja, svinjereja, perutninarstvo, pridelava žit in krompirja. Premalo pa je kmetijskih gospodarstev, ki so specializirani v vrtnarstvu.

Preglednica 9: Družinske kmetije po velikostnih razredih kmetijskih zemljišč v uporabi v letu 2010.

OBČINA	Primerjava leto 2000/2010[10]			
	> 0 < 2 ha	2 < 5 ha	5 > 10 ha	> 10 ha
Ormož	510 / 439	451 / 334	274 / 216	153 / 159
Središče ob Dravi	75 / 55	87 / 62	65 / 42	30 / 33
Sveti Tomaž	85 / 91	126 / 102	84 / 48	42 / 51
Skupaj LAS UE Ormož	**670 / 585**	**664 / 496**	**423 / 306**	**225 / 243**

Nadalje je iz preglednice 10 razvidno, da je največji del kmetijske pridelave namenjen za lastno porabo, prodaja pa poteka večji del preko posrednikov.

10 SURS 9/2015.

Preglednica 10: Namen kmetijske pridelave na območju LAS[11].

Občina	Izklj. last. poraba	Pretežno za lastno porabo	Prodaja neposred. potrošnikom	Prodaja preko posrednika	Skupaj
Ormož	409	159	174	409	1151
Središče ob Dravi	46	37	20	88	191
Sveti Tomaž	169	21	18	84	292
Skupaj LAS UE Ormož	**624**	**217**	**212**	**581**	**1634**
%	38,2	13,3	13,0	35,6	100

Poseben problem kmetijstva na območju LAS UE Ormož je pomanjkanje povezovanja kmetijstva, ki je postalo še posebno akutno po stečaju Kmetijske zadruge Ormož v letu 2014, saj se je problem skupnega nastopa kmetov zaradi promocije in trženja še dodatno zaostril. Prav tako je lokalna pridelava hrane premalo prisotna v lokalni samooskrbi. Po analizi nabavnih tokov javnih zavodov na področju LAS UE Ormož znaša v letu 2014. Ta delež je bil do leta 2015 komaj nekaj več kot 5 %, a se je do leta 2019 dvignil na nekaj manj kot 15 %, kar pa je še vedno nezadovoljivo. Prav tako je zelo majhen delež prodaje preko lokalne tržnice gospodinjstvom. Tudi na tem področju se kaže v letu 2019 trend izboljšanja, saj je lokalna ponudba dobila na razpolago moderno tržnico, ki je bila sofinancirana iz sredstev LAS v okviru operacije NOST 2017-2025.

5.5.2.4 Struktura delovno aktivnega prebivalstva na območju LAS UE Ormož

Iz Preglednice 11 je razvidno, da se je število delovno aktivnega prebivalstva na območju LAS UE Ormož v razdobju od januarja 2007 do oktobra 2015 zmanjšalo kar za 940 ljudi, ali kar za 19,3 %, kar je veliko bolj negativno kot to velja za povprečje Slovenije, kjer je ta padec 7,9 %. Padec delovno aktivnega prebivalstva se je nadaljeval tudi po oktobru 2015, tako da je v obdobju 2017 do december 2020 zabeležen še dodatni padec na območju LAS za 1,9 %, SLO pa beleži porast za 3,8 %. Iz iste preglednice 11 je tudi razvidno, da se je število zaposlenih zmanjšalo od januarja 2007 do oktobra 2015 za 17,2 %. Padec števila zaposlenih v UE Ormož se je nadaljeval tudi po oktobru 2015 in dosegel v decembru 2020 že 23,9 % glede na 1. 1. 2007 (preglednica 12). Slovenija je v istem obdobju zabeležila 6,0 % porast. Padec delovno aktivnega prebivalstva (DAP) in zaposlovanja se je v letu 2018 na področju LAS UE Ormož začasno zaustavil, in je celo prišlo v aprilu 2019 do porasta števila DAP za 4,1 % in števila zaposlenih za 5,3 % glede na najnižjo stanje v decembru 2017. Kljub temu pa je delež DAP in števila zaposlenih UE Ormož zaradi neugodnih trendov v zadnjem času v primerjavi s RS v decembru 2020 bistveno nižji kot je bil v januarju 2007 (DAP UE Ormož/RS 1.1.2007=0,58 %, december 2020 0,43 %, število zaposlenih LAS UE Ormož 1.1.2007/ RS=0,56 %, december 2020= 0,43 %).

Preglednica 11: Delovno aktivnega prebivalstva (DAP) po delovnem mestu na območju LAS UE Ormož [12].

Geograf. enota	DAP			Kmetje (K)[1]			% K/DAP		Zaposleni		
	1/ 2007	6/ 2014	10/ 2015	1/ 2007	6/ 2014	10/ 2015	1/ 2007	10/ 2015	1/ 2007	7/ 2014	10/ 2015
Občina Ormož	4.865	3.922	3.925	625	388	379	12,8	9,9	4.055	3.293	3.286
Občina Središče ob Dravi	385	407	362	86	91	58	22,3	16,0	263	271	260
Občina Sv. Tomaž	295	290	248	211	142	149	71,5	60,1	63	78	81
LAS UE Ormož	**5.545**	**4.619**	**4.535**	**922**	**608**	**586**	**16,6**	**12,9**	**4.381**	**3.642**	**3.627**

11 Vir: SURS 2015.

12 Vir: SURS 10/2015.

Geograf. enota	DAP			Kmetje (K)[1]			% K/DAP		Zaposleni		
	1/ 2007	6/ 2014	10/ 2015	1/ 2007	6/ 2014	10/ 2015	1/ 2007	10/ 2015	1/ 2007	7/ 2014	10/ 2015
SLO	838.005	802.089	810.406	36.109	24.263	21.706	4,3	2,7	783.004	705.617	721.152

Preglednica 12: Delovno aktivnega prebivalstva (DAP) po delovnem mestu na območju LAS UE Ormož[13].

Geograf. enota	DAP			Kmetje (K)[1]			% K/DAP		Zaposleni		
	1/ 2007	12/ 2017	12/2020[14]	1/ 2007	12/ 2017	12/2020	1/ 2007	12/2020	1/ 2007	12/ 2017	12/2020
Občina Ormož	4.865	3.624	3.557	625	363	319	12,8	9,0	4.055	3.008	2.968
Občina Središče ob Dravi	385	442	469	86	75	73	22,3	15,6	263	319	351
Občina Sv. Tomaž	295	233	192	211	126	94	71,5	48,9	63	77	76
LAS UE Ormož	**5.545**	**4.299**	**4.218**	**922**	**571**	**486**	**16,6**	**11,5**	**4.381**	**3.404**	**3.395**
SLO	838.005	856.201	888.918	36.109	20.285	21.245	4,3	2,4	783.004	721.152	794.623

Kmetje v LAS UE Ormož so v oktobru 2015 predstavljali 12,9 % delovno aktivnega prebivalstva, kar je 4,8 krat večji delež kot znaša povprečje Slovenije v istem mesecu leta 2015. Število samozaposlenih kmetov se je na območju UE Ormož v razdobju 1. 1. 2007 do 31. 12. 2017 zmanjšalo kar za 38,1 % (44,8 % znaša povprečje RS), kar predstavlja relativno še večji problem, kakor na ostalih področjih delovno aktivnega prebivalstva, saj se je število samozaposlenih kmetov zmanjšalo tudi v razdobju med 31. 12. 2017 in 31.12. 2020 (padec števila samozaposlenih kmetov na območju LAS znaša na dan 31.12.2020 glede na 1. 1. 2007 že 47,29 %; padec na območju LAS je bil v razdobju 31.12.2017 do 31.12.2020 14,89 %, na območju RS pa je 4,7 % porast. Ta problem je možno reševati zlasti s večjo podporo dopolnilnim dejavnostim na kmetiji. Poseben problem pa so tudi gibanja na področju zaposlenosti, kjer doživlja LAS UE Ormož bolj neugodne trende, kot to velja za Republiko Slovenijo. Tako je znašal delež LAS UE Ormož v številu zaposlenih Slovenije v januarju 2007 v višini 0,52 %, v oktobru 2015 pa samo 0,50 %. V decembru 2020 je ta delež samo še 0,43 %.

Problem zmanjšanja števila zaposlenih je prizadel v večji meri urbano področje LAS.

5.5.3 Stopnja brezposelnosti na območju LAS.

Preglednica 13: Stopnja brezposelnosti na območju LAS UE Ormož po spolu v %[15].

Leto	Moški LAS (%)	Ženske LAS (%)	Skupaj LAS (%)	Mladi 15 - 24 LAS	Mladi 25 - 29 LAS	55 - 59 LAS	60 + LAS	Povprečje RS
2006	Ni podatka	Ni podatka	10,3					8,6
2007			8,3					7,3
2008			7,8					7
2009			11,5					10,3
2010	12	13,5	11,8	26,3	17,2	18,9	16,7	11,8
2011	12,3	15,7	13,7	29,7	20,0	23,3	21,5	12,1

13 Vir:SURS 2/2018.

14 Vir: SURS 12/2020

15 Vir: SURS 10/2015,

Leto	Moški LAS (%)	Ženske LAS (%)	Skupaj LAS (%)	Mladi 15 - 24 LAS	Mladi 25 - 29 LAS	55 - 59 LAS	60 + LAS	Povprečje RS
2012	11,1	14,9	13,6	26,8	16,1	22,0	26,9	13
2013	12,2	15,7	13,8	30,8	18,5	23,0	25,1	13,5
2014	10,2	14	11,7	23,1	17,7	20,7	21,1	13
2015	9,6	17,2	12,4	23,5	18,4	18,7	20,6	12
4/2019[16]	6,4	9,6	7,9	12,5	8,5	13,1	16,7	7,6
12/2020[17]	7,5	13,7	10,3	26,1	14,1	11,7	11,4	8,9

Iz preglednice 13 je razvidno, da obstajajo velike razlike v stopnjah brezposelnosti glede na spol in starost. Ženske, mladi do 24 let in starejši od 55 let na področju LAS UE Ormož veliko težje najdejo zaposlitev. Še zlasti je visoka stopnja brezposelnosti med mladimi, kar povzroča odseljevanje mladih v druge občine, oziroma v tujino. Stopnja brezposelnosti je bila v opazovanem obdobju 2006 do 2020, razen v letu 2014, višja kot to velja za povprečje Slovenije.

Iz sledeče preglednice 14 je razvidno, da na območju LAS UE Ormož najtežje najdejo zaposlitev kadri z izobrazbo do vključno 5. stopnje izobrazbe. V zadnjem času je prišlo do padca števila brezposelnih oseb v vseh segmentih izobrazbe zaradi migracije delavcev v druge občine RS ali v tujino. Posledice covid-19 krize se v letu 2020 kažejo v povečanju števila brezposelnih v vseh stopnjah izobrazbe. Največji porast brezposelnih se kaže pri kadrih z OŠ, ali manj in z 5. stopnjo izobrazbe.

Preglednica 14: Število brezposelnih oseb na območju LAS UE Ormož po izobrazbi.

Leto	Stopnja izobrazbe[18]				
	1+2 OŠ ali manj	3+4 - nižje, srednje poklicno izobraževanje	5 - srednje tehniško,strokovno, splošno izobraževanje	6+7+8 - visokošolsko izobraževanje prve, druge, tretje stopnje	Skupaj
2012*	431	364	307	129	1.231
2013*	338	268	278	124	1.008
2014*	255	376	303	134	1.068
2015**	199	299	235	129	862
2018[19]	174	271	162	71	678
6/2019[20]	132	188	141	72	533
12/2020[21]	191	269	194	77	7**31**

Opombe: * na 31.12. tekočega leta,** na 31.8.2015.

5.5.4 Partnerstvo na območju LAS

Območje LAS UE Ormož je je bilo v finančni perspektivi 2007-2013 vključeno v Območno razvojno partnerstvo Prlekija. V okviru tega partnerstva so se izvajali projekti oskrbe z vodo in razvoja infrastrukture na vinski cesti. Znotraj območja LAS pa delujejo različna partnerstva na področju promocije, izobraževanja, kulture, športa, ki jih je potrebno v bodoče nadgraditi s ciljem reševanja problemov na območju LAS.

16 Vir ZRSZ 7/2019.
17 Vir: Surs 9/2020
18 Vir: SURS 9/ 2015.
19 Vir ZRSZ 2/2018.
20 Vir ZRSZ 7/2019
21 Vir ZRSZ 9/2020

5.6 Demografske in sociološke značilnosti območja LAS

5.6.1 Število in gostota prebivalcev na območju LAS

Na dan 1. 7. 2014 je bilo v 83 naseljih LAS UE Ormož skupno 16.560 prebivalcev. Ker skupna površina LAS-a znaša 212,47 km^2, znaša torej gostota prebivalcev 77,94 prebivalcev/km^2. Na dan 31. 12. 2020 je bilo skupno število prebivalcev 15.796, kar pomeni 74,3 prebivalca/km^2.

5.6.2 Gibanje števila prebivalcev na območju LAS v zadnjih 10 letih

Iz preglednice št. 15 je razvidno, da se populacija LAS UE Ormož zelo hitro stara. Pada število prebivalstva od 0-14 let in narašča število prebivalstva 65+. Posledica je, da se je indeks staranja prebivalstva povečal iz 100, 2 v letu 2004 na 158,4 v letu 2020, kar je mnogo hitreje kot je to gibanje na slovenskem nivoju. Še zlasti hiter razkorak je nastal po letu 2008, ko se že kažejo posledice zaprtja TSO Ormož in krize, ki so prisilile številne mlajše prebivalce na področju LAS UE Ormož, da so si poiskali delo v drugih občinah RS ali pa v tujini. Zelo zaskrbljujoči pa je tudi podatek, da hitro pada delovno aktivna populacija, ki se v razdobju 2004 do julija 2015 zmanjšala kar za 9,7 %, oziroma do decembra 2020 za 17,2 %.

Preglednica 15: Število prebivalcev LAS UE Ormož in indeks staranja.

Leto	Starostna skupina, število prebivalcev LAS[22]				Indeks staranja prebivalstva LAS UE Ormož[23]	Indeks staranja prebivalstva RS
	0-14 let	15-64 let	65 + let	Skupaj		
2004	2.694	12.319	2.700	17.713	100,2	104,9
2005	2.605	12.343	2.744	17.692	105,3	108,7
2006	2.558	12.323	2.782	17.663	108,8	112,4
2007	2.506	12.283	2.821	17.610	112,6	115,1
2008	2.433	11.625	2.907	16.965	119,5	117,1
2009	2.389	11.553	2.957	16.899	123,8	118,0
2010	2.391	11.527	2.989	16.907	125,0	117,4
2011	2.350	11.503	2.996	16.849	127,5	116,8
2012	2.343	11.411	3.032	16.786	129,4	118,0
2013	2.307	11.339	3.040	16.686	131,8	118,9
2014	2.286	11.181	3.093	16.560	135,3	120,5
2015	2.264	11.119	3.116	16.499	137,6	121,4
2017	2.249	10.693	3.257	16.199	144,8	127,8
2018[24]	2.196	10.345	3.373	15.914	153,6	131,7
12/2020[25]	2.195	10.173	3.476	15.844	158,4	135,7

Iz analize preglednice št. 16 in 17 v nadaljevanju je razvidno, da se prebivalstvo območja LAS UE Ormož 2014 zmanjšuje zaradi negativnega naravnega prirasta (preglednica 18 in 19) in zaradi odseljevanja

22 Vir: SURS julij 2015.

23 Vir: Indeks staranja prebivalcev je razmerje med starim prebivalstvom (starim 65 let in več) in mladim prebivalstvom (starim od 0 let do 14 let), pomnoženo s 100.

24 Vir: SURS 7/2019.

25 Vir: SURS12/2020

prebivalstva v druge občine ter v tujino. Izjema je Občina Ormož v letu 2014 in Občina Sveti Tomaž v letu 2018, ko je bil zabeležen pozitivni skupni selitveni prirast.

Preglednica 16: Selitveno gibanje prebivalstva na 1.000 prebivalcev po občinah LAS[26].

Selitveno gibanje prebivalstva po občinah LAS UE Ormož									
Občina	2008			2013			2014		
	Selitveni prirast s tujino na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast med občinami na 1.000 prebivalcev	Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast s tujino na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast med občinami na 1.000 prebivalcev	Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast s tujino na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast med občinami na 1.000 prebivalcev	Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev
Ormož	-18,9	-3,8	-22,7	-25	-31	-56	-3	32	29
Središče ob Dravi	-27,6	-9,8	-37,4	-2	-46	-48	-14	-3	-17
Sveti Tomaž	-23,3	-15,7	-39	-8	-27	-35	-2	-21	-23
Skupaj LAS UE Ormož	**-20,5**	**-6**	**-26,6**	**-20**	**-32,4**	**-52,4**	**-4,2**	**21**	**16,8**

Preglednica 17: Selitveno gibanje prebivalstva na 1.000 prebivalcev po občinah LAS[27].

Občina	2016			2018[28]			2019[29]		
	Selitveni prirast s tujino na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast med občinami na 1.000 prebivalcev	Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast s tujino na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast med občinami na 1.000 prebivalcev	Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast s tujino na 1.000 prebivalcev	Selitveni prirast med občinami na 1.000 prebivalcev	Skupni selitveni prirast na 1.000 prebivalcev
Ormož	-22	-12	-24	0,5	-8,9	-8,4	1,0	-0,2	0,8
Središče ob Dravi	-28	2	-26	6,6	-13,7	-7,1	-9,7	-10,8	-20,5
Sveti Tomaž	-9	-30	-39	-1	4	3	1,0	-15,5	-14,5
Skupaj LAS	**-21**	**-12**	**-26**	**1,1**	**-7,9**	**-6,8**	**-0,3**	**-3,5**	**-3,8**

Preglednica 18: Naravni prirast po občinah LAS UE Ormož[30].

Naravno gibanje po občinah LAS UE Ormož									
Občina	2008			2013			2014		
	Živorojeni na 1.000 prebivalcev	Umrli na 1.000 prebivalcev	Naravni prirast na 1.000 prebivalcev	Živorojeni na 1.000 prebivalcev	Umrli na 1.000 prebivalcev	Naravni prirast na 1.000 prebivalcev	Živorojeni na 1.000 prebivalcev	Umrli na 1.000 prebivalcev	Naravni prirast na 1.000 prebivalcev
Ormož	8,3	10,9	-2,6	9	13	-4	7,8	11,1	-3,3
Središče ob Dravi	9,8	7,5	2,3	9,1	10,6	-1,4	9,7	11,6	-1,9
Sveti Tomaž	11,4	8,6	2,9	8,6	11,4	-2,9	14	12,1	1,9
Skupaj LAS	**8,9**	**10,2**	**-1,3**	**9,0**	**12,5**	**-3,5**	**8,8**	**11,3**	**-2,5**

26 Vir: SURS 9/2015.

27 Vir: SURS 9/2015.

28 Vir: Surs 7/2019.

29 Vir SURS 9/2020

30 Vir: SURS 9/2015.

Preglednica 19: naravni prirast po občinah UE Ormož.

Občina	20018[31]			20019[32]		
	Živorojeni na 1.000 prebivalcev	Umrli na 1.000 prebivalcev	Naravni prirast na 1.000 prebivalcev	Živorojeni na 1.000 prebivalcev	Umrli na 1.000 prebivalcev	Naravni prirast na 1.000 prebivalcev
Ormož	7,9	13,5	-5,6	8,2	11,9	-3,8
Središče ob Dravi	7,6	10,7	-3,1	5,6	13,3	-7,7
Sveti Tomaž	10,9	11,9	-1	10,5	9,5	1,0
Skupaj LAS UE Ormož	**8,2**	**12,9**	**-4,7**	**8,2**	**11,8**	**-3,6**

5.6.3 Izobrazbena struktura prebivalstva

Iz preglednice 20 je razvidno, da ima največji delež prebivalstva na območju LAS UE Ormož srednješolsko izobrazbo, sledijo pa osebe z osnovnošolsko izobrazbo. Zaskrbljujoče je visok delež populacije z najnižjo stopnjo izobrazbe (osnovna šola ali manj). Razveseljuje pa podatek, da hitro narašča delež višješolske in visokošolske populacije (Indeks 2019/2011=154,9). Zanimiv pa je tudi podatek, da imajo ženske v povprečju višjo izobrazbo kot moški. Tako je bil delež žensk z najmanj višješolsko izobrazbo v letu 2018 kar 59 %.

Preglednica 20: Pregled izobrazbene strukture prebivalstva LAS UE Ormož[33].

Leto	Spol/ skupaj	Osnov. ali manj	Brez izobraz., nepop. osnov. šola	Osnovna šola	Srednja šola	Nižja poklic., sred. poklic.	Sred. strok., sred. sploš.	Višješ., visokoš.	Visokošolska		
									1. stopnje ipd.	2. stopnje ipd.	3. stopnje ipd.
2011	Moški	2.144	367	1.777	4.429	2.461	1.968	586	324	237	25
	Ženske	3.269	439	2.830	3.290	1.324	1.966	788	449	315	24
	Skupaj	**5.413**	**806**	**4.607**	**7.719**	**3.785**	**3.934**	**1.374**	**773**	**552**	**49**
2012	Moški	2.030	352	1.678	4.449	2.431	2.018	635	322	285	28
	Ženske	3.172	420	2.752	3.300	1.340	1.960	886	449	405	32
	Skupaj	**5.202**	**772**	**4.430**	**7.749**	**3.771**	**3.978**	**1.521**	**771**	**690**	**60**
2013	Moški	1.954	331	1.623	4.459	2.392	2.067	672	353	291	28
	Ženske	3.069	402	2.667	3.321	1.338	1.983	938	470	434	34
	Skupaj	**5.023**	**733**	**4.290**	**7.780**	**3.730**	**4.050**	**1.610**	**823**	**725**	**62**
2014	Moški	1.868	307	1.561	4.460	2.402	2.058	728	392	301	35
	Ženske	2.964	381	2.583	3.240	1.336	1.904	996	527	435	34
	Skupaj	**4.832**	**688**	**4.144**	**7.700**	**3.738**	**3.962**	**1.724**	**919**	**736**	**69**
2018	Moški	1.567	236	1.331	4.447	2.333	2.114	852	493	319	40
	Ženske	2.537	296	2.241	3.240	1.354	1.886	1.225	486	486	47
	Skupaj	**4.104**	**532**	**3.572**	**7.687**	**3.687**	**4.000**	**2.077**	**1.185**	**805**	**87**
2019	Moški	1.469	218	1.251	4.468	2.127	2.127	862	499	323	40

31 Vir: SURS 7/2019

32 Vir: SURS 12/2020

33 Vir: SURS 9/2015, http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp.

	Ženske	2.419	278	2.141	3.234	1.569	1.879	1.266	715	504	47
	Skupaj	**3.888**	**496**	**3.392**	**7.702**	**3.696**	**4.006**	**2.128**	**1214**	**827**	**87**

5.6.4 Stanje na področju izobraževanja in kulture LAS

V programih za pridobitev izobrazbe so na območju LAS UE Ormož zajete stopnje izobraževanja od predšolske vzgoje do srednješolskega izobraževanja. Največ oseb na območju LAS UE Ormož je vključenih v programe za pridobitev osnovnošolske izobrazbe. Poleg tega je organizirano tudi izobraževanje odraslih v okviru Ljudske univerze Ormož. Rezultati delavnic pa kažejo na dodatno potrebo po izobraževanju kmetov, podjetnikov in potrebo po podjetniškem usposabljanju in animaciji mladih za podjetništvo. Potrebe za dodatno izobraževanje kmetov, podjetnikov in mladih izvirajo iz čedalje zahtevnejšega podjetniškega okolja, nizke dodane vrednosti gospodarstva, relativno nizke izobrazbene ravni prebivalstva, pomanjkanja podjetniški znanj in potrebe po animiranju mladih za podjetništvo. V okviru LAS želimo zlasti povečati zaposljivost aktivnega prebivalstva, saj je to eden najpogostejših motivov odraslih za vključevanje v izobraževanje. V okolju obstaja neskladje med obstoječo ponudbo in potrebami trga, zato želimo zaposljivost povečati s krajšimi prekvalifikacijskimi programi, ki hitro omogočajo zaposlitev na novem poklicnem področju.

5.6.4.1 Predšolska vzgoja in izobraževanje v vrtcih

V šolskem letu 2014/15 je izvajalo na območju LAS UE Ormož predšolsko vzgojo 8 vrtcev in njihovih enot. Vsi vrtci so javni. V šolskem letu 2014/15 je bilo na območju LAS UE Ormož v vrtce vključenih 564 otrok oziroma 3/4 vseh predšolskih otrok. Največji delež otrok, vključenih v vrtce, je starih od 3 do 5 let. Pozitivno je, da se je š šolskem letu 2014/2015 vpisalo v vrtce na območju LAS UE Ormož 16 otrok več kot v šolskem letu 2010/2011, kar je tudi rekord v opazovanem obdobju. To je rezultat izboljšanja pogojev v vrtcih (investicije v infrastrukturo) in socialnih transferjev, ki omogočajo tudi socialno šibkejšim družinam, da vpišejo otroke v vrtce.

5.6.4.2 Osnovnošolsko izobraževanje

Na območju LAS UE Ormož izvaja 8 šol redni osnovnošolski program in 1 šola prilagojeni osnovnošolski program. Od 8 osnovnih šol, ki izvajajo redni osnovnošolski program, sta dve podružnični šoli. V šolskem letu 2014/2015 je bilo na območju LAS UE Ormož v osnovnošolsko izobraževanje vpisanih 1.252 učencev. Od šolskega leta 2010/11 se je število učencev na območju LAS UE Ormož zmanjšalo, medtem ko se je v Sloveniji povečalo.

5.6.4.3 Osnovno glasbeno izobraževanje

V Ormožu deluje Glasbena šola Ormož, katere šolski okoliš je področje LAS UE Ormož. Glasbena šola Ormož izvaja osnovno glasbeno izobraževanje. Instrumentalni pouk je v šolskem letu 2013/14 obiskovalo 217 otrok, kar predstavlja 17,15 % vključenost otrok v osnovno glasbeno izobraževanje.

5.6.4.4 Srednješolsko izobraževanje

V Ormožu deluje Gimnazija Ormož, ki je poleg programa splošne gimnazije, s šolskim letom 2014/15 bogatejša za srednji strokovni program predšolska vzgoja. Za šolo je to priložnost za razvoj in nadaljnjo rast ter sedanjim in bodočim dijakom motivacija za vpis v srednjo šolo v bližini svojega doma. Na

območju LAS UE Ormož se morajo dijaki za obiskovanje drugih ustreznih izobraževalnih programov voziti oziroma stanovati v kraju izobraževanja, s čimer se poveča pritisk na finančne zmožnosti družin. Posledično mladi odhajajo iz domačega okolja in se vanj ne vračajo več.

5.6.4.5 Izobraževanje odraslih

V Ormožu deluje Ljudska univerza Ormož, katere primarna dejavnost je izobraževanje odraslih. Poleg javno veljavnega osnovnošolskega programa za odrasle, poklicnih in tehniških srednješolskih izobraževalnih programov in različnih usposabljanj za potrebe dela, ponujajo tudi veliko neformalnih vsebin. Zaradi neskladnosti med trgom dela in ponudbo delovne sile je potreba tudi po programu prekvalifikacij, ki nima zagotovljenih stabilnih virov financiranja. Zaradi slabega ekonomske stanja večine populacije na območju LAS UE Ormož si potencialni udeleženci ne morejo privoščili izobraževanje in usposabljanje, ki bi jim na drugi strani povečalo podjetniške kompetence. Prav tako obstoji potreba po podjetniškem usposabljanju mladih in pomoči mladim za vstop v svet podjetništva. Na tem področju sicer deluje Mrežni podjetniški inkubator Ormož d.o.o., ki nima zadostnih sredstev za svoje delovanje in deluje v najetih prostorih, ki imajo nekatere pomanjkljivosti.

5.6.4.6 Kultura

Območje LAS UE Ormož ima bogato kulturno dediščino (arheološko izročilo, cerkve, kapelice, kužna znamenja, gradove, običaje, poslikave itd, ki je ohranila avtentičnost in pristnost. Ohranjanje kulturne dediščine ni samo ohranjanje starih običajev in navad ter spomenikov, ampak predstavlja spremembo odnosa do identitete prebivalstva določenega območja. Na območju LAS UE Ormož deluje razvejana mreža izvajalcev in organizatorjev kulturnih programov ter projektov.

Javni zavodi izvajajo dejavnosti na področju knjižnične dejavnosti, varstva kulturne dediščine, medijev, glasbene umetnosti, drugih kulturnih programov ter podpore ljubiteljski kulturni dejavnosti. Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož je osrednja splošna knjižnica, ki opravlja javno službo na področju knjižnične dejavnosti za območje LAS UE Ormož. Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož izvaja javno službo tudi za področje likovne umetnosti od začetka 20. stoletja dalje in za Republiko Slovenijo vzdržuje nacionalno pomembne arheološke zbirke in zbirk glasbil, orožja in tapiserij. Na obravnavanem območju deluje Javni zavod za informiranje Ormož, katerega ustanoviteljici sta Občina Ormož in Občina Središče ob Dravi. Javni sklad za kulturne dejavnosti - Območna izpostava Ormož izvaja nacionalni kulturni program in spremlja ter razvija ljubiteljsko kulturo na območju LAS UE Ormož, kjer deluje prek 30 kulturnih društev in skupin. OI JSKD Ormož zagotavlja strokovno in organizacijsko pomoč ljubiteljskim kulturnim društvom. Posebno pomembna je dejavnost Društvo kmečkih žena, ki je pomembna zlasti zaradi ohranjanja kulinarične tradicije na področju LAS UE Ormož. Težave, ki se že dalj časa kažejo na tem področju so v pomanjkanju denarnih sredstev in prostorskih možnosti na tem področju.

Razprava na delavnicah je pokazala, da obstaja tudi potreba po sistematičnem zbiranju, urejanju in ohranjanju kulturne dediščine, za katero se doslej ni našlo zadostnih finančnih sredstev. Ohranjanje kulturna dediščine je lahko vzvod hitrejšega razvoja območja. Težave, ki se že dalj časa kažejo na področju kulture so v pomanjkanju denarnih sredstev in dodatni infrastrukturi za opravljanje dejavnosti na tem območju.

5.6.5 Opis ranljivih ciljnih skupin

Z ranljivimi skupinami označujemo skupine, pri katerih se prepletajo različne prikrajšanosti, zato so pogosto v izrazito neugodnem položaju, ko se potegujejo za službe, ali se želijo vključiti v družbo. Te skupine so mnogokrat odrinjene na družbeno obrobje in se srečujejo s socialnimi problemi. Pri iskanju zaposlitve in vključevanju v skupnost so najbolj ogroženi invalidi. Stopnja brezposelnih[34] invalidov je bila v letu 2015 blizu 40 %. Po podatkih Urada za delo Ormož je bilo v letu 2015 med iskalci zaposlitve približno 150 invalidov, v februarju 2021 pa 121. Skupno je bilo konec februarja 2021 brezposelnih invalidov in iskalcev zaposlitve 731[35] oseb, kar pomeni, da se delež invalidov med brezposelnimi osebami zmanjšuje. Večina invalidov ima bivališče na urbanem območju LAS.

Stopnja brezposelnosti pri mladih v kategoriji od 15 do 24 let je bila v decembru 2020 27,1 %. Mladi težko dobijo zaposlitev, primanjkuje jim nekaterih znanj, ki jih poseduje starejša populacija, znanj s področja varovanja zdravja, vključevanje na trg dela, imajo težave na poti odraščanja, ne zavedajo se pomena medgeneracijskega sodelovanja. Pri mladi populaciji primanjkuje tudi znanj s področja podjetništva, da bi se lahko sami aktivirali kot potencialni podjetniki. Poleg izobraževanja in usposabljanja za podjetništvo bi potrebovali tudi pomoč v prvih korakih v svet podjetništva, ki ga lahko ponudijo domače podporne institucije na področju LAS UE Ormož (Obrtna zbornica Ormož, Mrežni podjetniški inkubator Ormož), ki se nahajajo na urbanem območju LAS. Mladi potrebujejo tudi programe za preživljanje prostega časa, za razvijanje delovnih navad, za razvoj lastnih talentov, za usmerjanje na življenjsko pot ipd.

Posebno področje v okviru ranljivih ciljnih skupin predstavlja starejša populacija, ki narašča mnogo hitreje kot to velja za povprečje države. Problemi ostarele populacije se kažejo tudi v tem, da so slabše vključeni v družbo. Ni zadostnih prostorov in opreme in programov za medgeneracijsko druženje. S programi aktivnega vključevanja te populacije lahko pridobi tako starejša populacija (družabnost, nova znanja), kakor tudi mlajša generacija (znanja od starejše populacije). Seveda pa je velik problem tudi oskrba starejše populacije na domu. Številni starostniki si zaradi nizkih pokojnin ne morejo privoščiti oskrbe v domovih za ostarele. Nekateri pa tega tudi ne želijo, ker so navezani na dom. Problemi ostarele populacije so bolj pereči na urbanem območju LAS kot na podeželju tako po številu, kakor tudi zaradi dejstva, da mladi bolj množično zapuščajo urbana območja in puščajo ostarele starše v oskrbo drugim.

Ženske spadajo v ranljivo ciljno skupino predvsem zaradi težav pri zaposlovanju in zaradi tradicionalno večjih obremenitev v družini. Spodbuditi je potrebno podjetniško izobraževanje žensk za samostojno podjetniško pot, kakor tudi za dejavnosti prenosa znanj žensk na mlajše generacije. Problemi žensk so prisotni tako na podeželju, kakor tudi v urbanem območju LAS.

5.7 Izkušnje z izvajanjem programa LEADER v programskem obdobju 2007 – 2013

5.7.1 Izkušnje s pripravo SLR v obdobju 2007 – 2013

Območje LAS UE Ormož je v programskem obdobju 2007- 2013 delovalo kot del LAS Prlekija. V fazo pripravo Lokalne razvojne strategije LAS Prlekija 2007-2013 so bile vključene vse tri občine, Javna razvojna agencije Občine Ormož, predstavniki zasebnega sektorja in civilne družbe. Koordinacijo je vršila Prleška razvojna agencija. Priprava strategije je potekala po načelu od spodaj navzgor, kar pomeni, da so se problemi in ideje prebivalstva, podjetij in drugih institucij upoštevale pri postavljanju ciljev strategije.

[34] Podatki Centra za socialno delo Ormož 9/2015.
[35] Glavna pisarna ZRSZ 2/2021.

5.7.2 Opis in možnosti izrabe obstoječih struktur na opredeljenem območju

Območje LAS UE Ormož je po naravnih danostih izrazito kmetijsko območje. Na veliko njivskih površinah (700 ha) je zgrajen veliki namakalni sistem, ki omogoča stabilno pridelavo zelenjave in poljščin. Zelo dobri so tudi pogoji za sadjarstvo in vinogradništvo. Naravne danosti predmetnega območja omogočajo večje prestrukturiranje kmetijstva v razvoj delovno in dohodkovno zanimivih panog kmetijstva. V zadnjem času se kaže povečevanje razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in s tem tudi povečanja dohodka na kmetijah, ohranjanja in odpiranja delovnih mest na kmetijah. Poleg ustrezne državne davčne politike lahko s pripravo kvalitetnih projektov in uspešnim črpanje sredstev programa CLLD v obdobju 2014–2020 se lahko pomembno vpliva na razvoj, kmetijskih gospodarstev našega območja in povečanja dodane vrednosti obstoječim kmetijskim produktom. Velike razvojne priložnosti se kažejo na področju razvoja turizma, promocije in trženja lokalnih turističnih destinacij in turističnih produktov (kulinarika, vinska tradicija, bogata kulturna dediščina). Stranje populacije je tudi problem našega območja. Zmanjševanje kupne moči naših prebivalcev bo vplivalo tudi na razvoj programov, s katerimi se bo kvalitetno oskrbeli ostarelo populacijo na domu. Posebno pozornost bo potrebno dati tudi razvoju podjetništva. Obstoječe kapacitete Mrežnega podjetniškega inkubatorja Ormož in sedanji obseg sredstev za njegovo delovanje ne more zadostiti potrebam mladih podjetnikov, zato bi bilo potrebno zagotoviti dodatna sredstva, da bi lahko ta institucija optimizirala svoje delovanje, saj je potreba po animaciji podjetniškega potenciala in po pridobivanju znanj s področja LAS UE Ormož zelo velika.

5.7.3 Opis uspešno zaključenih projektov

V obdobju 2007- 2013 je bilo s sredstvi LEADER podprtih in uspešno zaključenih 6 projektov s strani prijaviteljev, ki imajo sedež na območju LAS UE Ormož. Skupna vrednost LEADER sredstev v teh projektih je znašala 87.207,59 €. Po vsebini projektov sta 2 projekta s področja dejavnosti kulture, 1 projekt je s področja pridelave in predelave hrane in 3 projekti s področja turizma.

Ureditev večnamenskega mobilnega prostora:

Prijavitelj je bil Občina Ormož. Projekt je bil podprt s sredstvi LEADER v višini 14.989,00 €. Projekt je vključeval nakup opreme večnamenskega mobilnega prostora, podporno konstrukcijo, leseni pod, montažni oder in mobilno grelno napravo. Projekt je bil realiziran v letu 2009. Njegova uporaba omogoča izvedbo številnih razstav, kulturnih in zabavnih prireditev ob vsakem vremenu.

Ureditev mobilne montažne tribune:

Prijavitelj je bila Občina Ormož. Projekt je bil podprt s sredstvi LEADER v višini 16.787,50 € in je bil realiziran v letu 2010. Z nakupom in ureditvijo mobilne montažne tribune je omogočena izvedba večjih in kvalitetnih prireditev na prostem v okviru festivala Ormoško poletje in izvedbe številnih gledaliških predstavitev na prostem pri Veliki Nedelji.

En pajs:

Prijavitelj je bil kmet Slavko Perc, ki razvija dopolnilno dejavnost na kmetiji. Projekt je bil podprt s sredstvi LEADER v višini 13.458,33 € in je bil realiziran v letu 2011. Projekt vključuje izdelavo celostne grafične podobe blagovne znamke »En pajs«, delujoč spletni portal, delujočo spletno trgovino. Projekt omogoča nov marketinški pristop k predstavitvi, promociji in prodaji kvalitetnih izdelkov kmetije Perc.

Jeruzalem – kolesarske in sprehajalne poti v krajinskem parku Jeruzalem:

Prijavitelj je bil Prleška razvojna agencija G.I.Z., kot partnerja v projektu pa sta sodelovali Občina Ormož in Občina Ljutomer. Projekt je bil realiziran v letu 2012. Projekt je bil finančno podprt s sredstvi LEADER v višini 16.840,75 €. Projekt omogoča izvedbo strokovnih podlag za pripravo projekta kolesarke in

sprehajalne poti v Krajinskem parku Jeruzalem. Obogatitev turistične infrastrukture je povečala število turistov in obiskovalcev na območju ter s tem posredno izboljšala možnosti razvoja dopolnilnih dejavnosti vzdolž kolesarskih in sprehajalnih poti v Krajinskem parku Jeruzalem.

Turistični vodnik po Ormožu in okolici:

Prijavitelj je bila Občina Ormož. Projekt je bil realiziran v letu 2013 s pomočjo sofinanciranja iz sredstev LEADER v višini 5.341,40 €. Projekt vključuje izdelavo novega turističnega vodnika za območje občine Ormož s predstavitvijo turističnih ponudnikov, kulturne in etnografske dediščine, predstavitvijo številnih turističnih prireditev in predstavitvijo turističnih produktov našega območja. Turistični vodnik je bil izdelan v številnih tujih jezikih in služi med letom tudi kot protokolarno darilo številnim obiskovalcem Občine Ormož.

Projekt TERA – VINI

Prijavitelj je bilo Društvo Antona Puklavca. Projekt je bil realiziran v letu 2013 s pomočjo sofinanciranja iz sredstev LEADER v višini 16.688,40 €. Projekt vključuje izdelavo prostorskega načrta in dokumentacije za vinsko – kulturni hram, izdelavo računalniškega 3D modela prostora v parku, spletnega portala za vinske turiste s ciljem nadgradnje obstoječe turistične ponudbe v Krajinskem parku Jeruzalem.

6 ANALIZA RAZVOJNIH POTREB IN MOŽNOSTI OBMOČJA LAS, VKLJUČNO Z ANALIZO PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI

6.1 SWOT analiza

SWOT analiza je služila kot eden izmed instrumentov za definiranje razvojnih potreb in možnosti območja LAS UE Ormož. Izdelana je bila izdelana na podlagi naslednjih elementov:

- analize stanja v Podravski regiji,
- analize stanja v ORP Prlekija,
- analize izvajanja skupnega lokalnega razvoja LAS Prlekija iz obdobja 2007-2013,
- na podlagi lastnih študij v okviru SLR,
- na podlagi informacij pridobljenih od udeležencev izvedenih projektnih delavnic za pripravo SLR,
- na podlagi analize projektnih predlogov, ki so jih izpolnili predstavniki različnih organizacij združenega lokalnega območja,
- na podlagi predlogov strokovnih institucij in drugih deležnikov razvoja.

Preglednica 21 v nadaljevanju prikazuje prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti. V nadaljevanju SWOT analize sledi obrazložitev ključnih elementov.

Preglednica 21: SWOT analiza za SLR.

Prednosti	Slabosti
• Ugodna lega na cestnih koridorjih proti Hrvaški in Madžarski, • sorazmerna ohranjenost naravnega okolja in biološka pestrost • visok delež zavarovanih območij, kar je dobra osnova sonaravnega razvoja, • ugodni naravni pogoji za tržno uspešno in naravi prijazno kmetijsko pridelavo, vključno s ekološkim kmetijstvom, • bogastvo naravnih vodnih virov, • bližina meje in že vzpostavljeni odnosi s sosedi - Avstrija, Hrvaška in Madžarska in bližina večjih mest, • klimatsko in pedološko ugodni pogoji za vinogradništvo in sadjarstvo v ravninskem delu tudi za pridelavo poljščin, vrtnin in zelišč, • bogata kulturna dediščina, • značilna kulinarična in vinska tradicija, • mir na podeželju, zdravo in varno življenjsko okolje, • obstoj strokovnih institucij, društev in javnih zavodov za reševanje problemov na področju ranljivih ciljnih skupin, • obstoječa infrastruktura in programi za delovanje mladih, • primer dobre prakse na področju socialnega Podjetništva,	• Nazadovanje gospodarstva, • veliko pomanjkanje delovnih mest, • hitro staranje prebivalstva in s tem problemov, ki so vezani na ostarelo populacijo, • odseljevanje mladih in izobraženih, • premajhna podjetniška iniciativa, • nezadostna znanja na področju podjetništva, kmetijstva in varovanje narave, • pomanjkljiva infrastruktura za hitrejši razvoj gospodarstva in ostalih dejavnosti, • preslaba prepoznavnost območja in nepovezanost v promociji, • razdrobljena kmetijska posest in nepovezanost kmetov pri nastopu na trgu, • pomanjkanje domačega kapitala, • nizka samooskrba z lokalno pridelano hrano za javni in zasebni sektor, • problemi mlade generacije, • preslaba ozaveščenost prebivalstva o potrebi za varstvo okolja in ohranjanje, • problem nepovezanosti področja z avtocestnim križem, • nepovezanost turističnega gospodarstva in pomanjkanje iniciative za oblikovanje nove turistične ponudbe, • premalo inovativnosti pri oblikovanju

• vzpostavljena blagovna znamka Turistične destinacije Jeruzalem Slovenija in skupna blagovna znamka za blago in storitve ponudnikov v okviru LAS, • vzpostavljena skupna spletna stran, skupna digitalna promocija območja LAS	proizvodov in storitev.
Priložnosti	**Nevarnosti**
• Naravi prijazno kmetijstvo kot trajnostni način varovanja kulturne krajine, ekološko kmetijstvo, • razvoj trajnostnega turizma v varovanih in zavarovanih območjih, • vse večji delež mlade izobražene populacije, • višja lokalna samooskrba, • krajše prodajne verige in skupen nastop v promociji in trženju, • podpora dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, ki so lahko osnova za kasnejši razvoj MSP, • obuditev kulturne dediščine kot priložnost za razvoj podjetništva in turistične ponudbe, • spodbujati medgeneracijsko učenje, sodelovanje in prenos izkušenj med generacijami, • pomoč mladim pri pridobivanju novih znanj za večjo samostojnost, • kvalitetno in aktivno preživljanje prostega časa, • kvalitetna oskrba ostarele populacije na domu, • celoviti programi varovanja okolja in rabe naravnih virov ter usklajenost rabe prostora • podpora socialnemu podjetništvo na območju LAS za inovativne poslovne modele, • izboljšanje kakovosti bivanja.	• Nezaupljivost do sprememb, • kriza posameznih podjetij lahko in globalizacija lahko povzroči povečano brezposelnost, • padanje kupne moči, • težave zaradi hitro spreminjajoče zakonodaje in birokracije, • pomanjkanje medsebojnega sodelovanja • klimatske spremembe in naravne nesreče, • nadaljevanje neugodnih trendov gospodarjenja v kmetijstvu in zaraščanje kmetijskih površin.

6.2 Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS

Ob opredelitvi razvojnih potreb in možnosti območja LAS se je upoštevalo potrebe udeležencev delavnic v okviru LAS (projektne ideje), analizo stanja iz poglavja 5 in hierarhično višje programske dokumente.

Prednostne potrebe **(P)** so razdeljene po tematskih področjih ukrepanja:

1. Tematsko področje Ustvarjanja novih delovnih mest

P1 – Spodbujanja razvoja gospodarstva in kmetijstva

Utemeljitev: območje LAS ima kronično pomanjkanje delovnih mest, zlasti tistih z višjo dodano vrednostjo. Ta problem se je v letu 2018 in 2019 nekoliko omilil. (Preglednica 14). To je tudi osrednji vzrok za beg možganov, depopulacijo in staranje populacije. Na območju LAS je bil v začetku leta 2019 sprejet Program razvoja gospodarstva in dviga kakovosti življenja na območju LAS UE Ormož do leta 2025 (operacija NOST 2017-25 – financirana iz 1. JP LAS iz EKSRP), ki bo povezal lokalne skupnosti in druge deležnike razvoja pri skupnem nastopu na področju promocije in trženja, razvoja

inovativnih izdelkov in storitev in privabljanja investitorjev na območje LAS, ter za hitrejši razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Ker je implementacija programa v skupnem interesu in prinaša sinergijske učinke za celotno skupnost na območju LAS, je to argument, da se alocirajo del sredstev iz naslova uspešnosti pri realizaciji ciljev SLR na mejnik 31.12.2018 tudi na ukrep 1.1.1 Spodbujanje ustanovitve partnerstev za hitrejši razvoj gospodarstva, ki je bil do sedaj financiran le iz sredstev ESRR. Preko tega ukrepa se bo med drugim financirala implementacija zgoraj navedenega programa. V urbanem delu so potrebe za učinkovito podporno okolje, ki vključuje razvoj človeških virov, procese predinkubacije in inkubacije, kakor tudi za razvoj socialnega podjetništva, ki bo prednostno zaposlovalo invalide, ženske in druge pripadnike ranljivih ciljnih skupin, ter delovalo na področju sociale, varovanja okolja in ostalih dejavnosti po ZSocP. Delovanje socialnega podjetništva pa lahko ima učinke tudi na podeželje (eko kmetovanje, predelavo zelišč, zdravilnih rastlin. Zaradi velikega pomena kmetijstva v gospodarstvu LAS UE Ormož je potrebno na podeželju spodbuditi tudi diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti, skupno promocijo in trženje kmetijskih pridelkov, izdelkov in storitev, ter ekološkega kmetovanja. Območje LAS ima številne primerjalnimi prednostni in tradicijo še iz časov K&K monarhije, zato ima dobre pogoje, da se z diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti na osnovi endogenih potencialov lokalnega okolja (čista narava, mir na podeželju, ekološka pridelava, kulturna dediščina..) ustvarjajo nova, zlasti zelena delovna mesta na kmetijah, z višjo dodano vrednost. Ker je za območju LAS značilno, da so kmetije v povprečju premajhne, da bi lahko samostojno delovale na trgu in promovirale svoje pridelke in storitve, je izrazita potreba po povezovanja kmetov za skupni nastop na trgu, ki pa imajo za cilj tudi skrajšanje oskrbnih verig in kvalitetnejšo hrano za kupce ter potrošnike. Glede na hitro zmanjševanja števila samozaposlenih kmetov na področju UE Ormož (40,2 % padec v razdobju 1. 1. 2007 do 30.4.2019) in dejstvu, da dopolnilne dejavnosti na kmetiji pripomorejo k odpiranju delovnih mest, kakor tudi boljši turistični ponudbi na območju LAS, je potrebno v večjem obsegu podpirati to aktivnost, kar je argument za dodatna sredstva na ukrepu 1.3.1 Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter aktivnosti promocije in trženja.

2. Tematsko področje Razvoj osnovnih storitev

Na tem področju so bile identificirane naslednje potreba:

P2 - Podpora razvoju osnovni storitev

Utemeljitev: V okviru analize je bilo ugotovljeno, da se zlasti podeželski del območja LAS UE Ormož sooča s pomanjkanjem ustrezne infrastrukture za hitrejši gospodarski razvoj, kakor tudi za kvaliteto življenja nasploh. Potrebna so vlaganja v manjšo gospodarsko infrastrukturo, tudi vlaganja v športno infrastrukturo, infrastrukturo za kulturne dejavnosti, ki ravno tako v funkciji hitrejšega razvoja turizma na podeželju. Za območje LAS je značilno bogato arheološko izročilo, vinogradniško vinarske šege in običaji, kulinarika v povezavi z bogato vinsko ponudbo, slikovita vinska cesta s znamenitimi terasami, poudariti je potrebno pomen nekaterih znamenitih osebnosti, ki so delovale na območju LAS, prav tako pa tudi nekatere stare obrti, ki so se ohranile do danes. Vsi ti elementi predstavljajo pomemben potencial za integralni in inovativen turističnim produkt. V okviru 1. in 3. JP LAS UE Ormož iz EKSRP je bilo ugotovljen velik interes prijaviteljev operacij za to tematsko področje, poleg tega pa so se na osnovi izbora operacij iz 1. JP LAS iz EKSRP ustvarila tudi nova delovna mesta, kar pomeni da TP 2 prispeva tudi k uresničevanju ciljev iz TP 1. Oba argumenta predstavljata osnovo za alokacijo dodatnih sredstev na ukrep iz naslova uspešnosti LAS

3. Tematsko področje Varstvo okolja in ohranjanje narave

P3 – Program varovanja Nature 2000 in Krajinskega parka Jeruzalemsko - ormoške gorice in ostalega območja

Utemeljitev: Natura 2000 na območju LAS predstavlja kar 13,5 % skupne površine območja LAS in je dragocen habitat številnih živali ter rastlin. Območje Krajinskega parka Jeruzalemsko - ormoške gorice predstavlja še dodatnih 6,5 % skupne površine območja LAS . To je tudi razlog da bo fokus v okviru tega tematskega področja na območju Nature 2000 in Krajinskega parka Jeruzalemsko - ormoške gorice. Program bo zajemal evidentiranja stanja, postavitev potrebne infrastrukture, vključno s tematskimi potmi, na inovativne načine je potrebno aktivirati ta potencial v turizmu območja LAS ne, da bi bil habitat na ta način prizadet. Vzpostaviti pa je potrebno tudi učinkovitejši nadzora, ki bo preprečeval onesnaževanja tega področja.

Narava na območju LAS UE Ormož je za lokalno prebivalstvo velika priložnost, da bi razvijala produkte in storitve, ki vključujejo trženje narave, povpraševanje po njih pa je s strani tujih in domačih obiskovalcev območja LAS UE Ormož, vedno večje. Kot ozadje lahko interpretiramo večletno prizadevanje Občine za ustanovitev Krajinskega parka Središče ob Dravi in DOPPS, ki se je uresničila v letu 2019. Prav tako pa občini Ormož in Sveti Tomaž ob podpori DOPPS izkazujeta dolgoletno kontinuiteto prizadevanj za varstvo narave in z njim sonaravni turistični razvoj. Poleg tega pa obstaja jo tudi nevarnosti za naravo na območju UE LAS Ormož, ki jih lahko razdelimo na naslednje sklope:

- grožnja zaradi kmetijstva: splošna razširjenost uporabe fitofarmacevtskih sredstev, širjenje kmetijskih površin na območjih narave (uničevanje razmnoževalnega habitata (izsekavanje mejic), monokultura in neustrezna kultura negativno vpliva na habitat hrčka,
- grožnja zaradi gozdarstva: povzročanje hrupa v gnezditvenem obdobju, s poseko debeljakov in stoječe odmrle lesne mase se zmanjšuje prehranjevalni in razmnoževalni habitat hroščev in ptic…,
- grožnja zaradi hidroelektrarn: zmanjšana rečna dinamika vpliva na razmnoževalni habitat rib, kačjih pastirjev, dvoživk, ptic)
- grožnja zaradi masovnega turizma: hrup v naravnem okolju negativno vpliva na številne ogrožene vrste ptic in sesalcev
- vožnja v naravnem okolju (zaradi hrupa, se zmanjšuje kvaliteta naravnega okolja).

Iz navedenega lahko sklenemo, da TP 3 zasluži tudi dodatno alokacijo sredstev iz naslova uspešnosti LAS.

P4 – Izobraževanje in ozaveščanje širše skupnosti o varstvu okolja in ohranjanju narave in prilagajanje na podnebne spremembe

Utemeljitev: za območje LAS je značilno še vedno intenzivno kmetijstvo, poleg tega pa na podeželju še ni v celoti rešen problem gospodinjskih ali kmetijskih odplak, kar ogroža okolje in naravo na celotnem območju LAS. Zato je potrebno trajno izobraževanje in ozaveščanje s ciljem zmanjševanje raznih emisij v okolje. Ker ukrepi na področju blaženja podnebnih sprememb ne zadostujejo, se je potrebno pripraviti na neizogibne podnebne spremembe, ki se kažejo v obrisih v vremenskih ujmah, sušah, pomanjkanju pitne vode itd., kar bo imelo velik vpliv na gospodarstvo, kvaliteto življenja, ohranjanje kultivirane krajine in druge procese, zato bo potrebno spodbujati povečanje osveščanje, izobraževanje in usposabljanje za implementacijo znanj in tehnologij v prakso.

4. Tematsko področje Večja vključenosti mladih, žensk in drugih ranljivih ciljnih skupin

P5 - spodbujanje medgeneracijskega povezovanja in nudenju pomoči ostareli populaciji

Utemeljitev: V analizi stanja je bila ugotovljena nadpovprečno hitra rast ostarele populacije in problemov, ki so s tem povezani. Za reševanje teh problemov je potrebno ostarelo populacijo vključiti v procese izobraževanja, usposabljanja in povezovanja z mlajšimi generacijami zaradi prenosa znanj med generacijami, kakor tudi zaradi kvalitetnejšega preživljanja življenja nasploh. Posebna pozornost pa je potrebna tudi kvalitetnejši oskrbi na domu, saj si velik delež ostarele populacije v bodoče ne bo mogel več privoščiti oskrbe v domovih za ostarele.

P 6 Programi za mlade in, ženske

Utemeljitev: med mladimi so poleg problemov zaposlovanja, evidentirani tudi problemi nezdravega načina življenja, potreba po druženju in pridobivanju različnih znanj. Višja stopnja brezposelnosti je evidentirana tudi med ženskami, zato jih je potrebno skupaj z mladimi vključiti v programe izobraževanja in usposabljanja, ki imajo za cilj hitrejšo zaposlovanje in vključevanje v lokalno okolje.

P7 – programi za osebe s osebe s posebnimi potrebami.

Utemeljitev: analiza kaže tudi na nadpovprečno velik delež invalidov med brezposelnimi osebami, ki se tudi težje vključujejo v lokalno okolje, zato je potrebno pripraviti program za usposabljanje invalidov in vključevanje v lokalno okolje.

Cilji in ukrepi v SLR, ki temeljijo na izkazanih potrebah, primerjalnih prednostih območja LAS in hierarhičnih programskih dokumentih bodo naravnani v smeri zmanjševanja teh problemov (odpraviti jih v celoti ne bo možno zaradi nezadostnega finančnega okvirja LAS in zaradi prekratkega časovnega obdobja LAS).

Seveda pa se moramo tudi zavedati številnih nevarnosti. Še zlasti je zaskrbljujoče, če se bo s tako hitrostjo nadaljevalo staranje populacije, če se bodo nadaljevali neugodni trendi v gospodarstvu na območju LAS UE Ormož, ki bodo še naprej silili mlade, da se odseljujejo, če država ne bo ustvarila stabilnih pogojev gospodarjenja, oziroma poenostavila birokratske postopke. Slednje je še posebej kritično v kmetijstvu, pri dopolnilnih dejavnostih, domači obrti. Prav tako je nevarnost v počasnem izplačevanju evropskih in državnih sredstev podpore v okviru LAS UE Ormož, kar lahko dodatno bremeni posamezne investitorje v okviru LAS UE Ormož. Nevarnosti so tudi v klimatskih spremembah.

7 PODROBEN OPIS TEMATSKIH PODROČIJ UKREPANJA

7.1 Razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja

LAS UE Ormož je programski del SLR pripravil v okviru štirih tematskih področij ukrepanja (ustvarjanje delovnih mest, razvoj osnovnih storitev, varstvo okolja in ohranjanje narave, večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin), ki so definirani v Uredbi CLLD in spremembi Uredbe CLLD. Ob tem pa je upošteval še rezultate analitičnega dela SLR, SWOT analize, zaključke delavnic za pripravo LAS UE Ormož, analizo projektnih predlogov, ter tudi evropske, nacionalni in regionalni programske dokumente za obdobje 2014-2020 (Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko unijo, Program razvoja podeželja RS 2014-2020, Operativni program za izvajanje kohezijske politike 2014-2020, RRP Podravja 2014-2020 in ORP Prlekije 2014-2020).

Razporeditev sredstev po posameznih tematskih področjih prikazuje spodnja preglednica 22.

Preglednica 22: Razporeditev sredstev po tematskih področjih ukrepanja v €.

Sklad / Tematsko področje	EKSRP		ESRR	
	Finančna kvota (€)	Delež (%)	Finančna kvota (€)	Delež (%)
TP 1: Ustvarjanje delovnih mest	218.600,05	14,41	405.653,26	26,74
TP 2: Razvoj osnovnih storitev	390.927,56	25,77	0,00	0,00
TP 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave	166.850,06	11,00	67.000,00	4,42
TP 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	0,00	0,00	267.908,76	17,66
Skupaj	**776.377,67**	**51,18**	**740.562,02**	**48,82**

Sredstva so razporejena na osnovi naslednjih faktorjev in sicer:

1. analize projektnih predlogov: Skupna vrednost vseh 50 projektnih predlogov je znašala 2.660.593,00 €. Projekte smo na podlagi izpolnjenih formularjev razporedili v posamezne tematske sklope in izračunali deleže,
2. na podlagi presoje vodilnega partnerja LAS UE Ormož, ki je pri svoji presoji upošteval tudi analizo stanja, potrebe okolja, prispevek projektov k uresničevanju ciljev, finančno vzdržnost projektov, izkušnje projektnih partnerjev, izkušnje iz pretekle finančne perspektive itd. in
3. analize sprememb na območju LAS po potrditvi SLR in interesa članov LAS in prijaviteljev za ukrepi iz SLR,
4. implementacija Programa za razvoj gospodarstva in dviga kakovosti življenja na območju LAS UE Ormož do leta 2025.

Glavni sklad SLR LAS UE Ormož je ESRR.

7.2 Podroben opis tematskih področij ukrepanja

V analizi razvojnih potreb so bila prikazane potrebe po tematskih področjih ukrepanja.

7.2.1 TP 1: Ustvarjanje delovnih mest

V okviru tematskega področja 1 Ustvarjanje delovnih mest je iz analize stanja potreb na območju LAS UE Ormož razvidno, da je problem pomanjkanje delovnih mest osrednji problem območja. Prav tako so bile na delavnicah za pripravo SLR identificirane številne priložnosti za reševanje te problematike v:

- trajnostnem turizmu in razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji,
- ustvarjanja krajših dobavnih verig in dvigu lokalne samooskrbe,
- v razvoju socialnega podjetništva,
- v izobraževanju za razvoj podjetniških kompetenc,
- v partnerstvih za skupen nastop na trgu,
- v pritegnitvi investitorjev na območje,
- izkoriščanju kulturne in naravne dediščine kot dodani vrednosti gospodarstvu,
- v razvoju vinogradništva in vinarstva,
- v aktivnem preživljanju prostega časa, ribolovu, lovu, v športu,
- v skupnih turističnih in kulturnih prireditvah,
- v oblikovanju skupne blagovne znamke,
- v uporabi sodobnih tehnologij v marketingu itd.

Za tematsko področje ustvarjanja delovnih mest je bil oblikovan naslednji glavni cilj:

C 1 Spodbujanje razvoja gospodarstva in kmetijstva: kot je razvidno iz Preglednice 22 je ta cilj po hierarhiji najpomembnejši, saj predstavlja 41,86 % vseh sredstev vloženih v podukrep CLLD »Podpora za izvajanje operacij«. Iz glavnega cilja so bili izpeljani naslednji izvedbeni cilji:

C 1.1 Spodbujanje povezovanja lokalnih partnerjev v inovativna partnerstva in spodbujanje socialnega podjetništva: podpora povezovanju lokalnih dejavnikov razvoja pri skupnem razvoju proizvodov in storitev, ki bodo temeljili na inovativnem pristopu, v skupni promociji in trženju in privabljanju investitorjev na območje LAS. Kot posebno pomemben segment povezovanja je identificiran turizem, kjer lahko sodelujejo partnerji tako po vertikali, kakor tudi po horizontali. Na ta način se ustvarjajo ob upoštevanju hierarhično višjih programskih dokumentov multiplikacijske učinki na lokalni razvoj. Poseben pomen za uresničitev cilja bo imela implementacija Programa za razvoj gospodarstva in dviga kakovosti življenja na območju LAS UE Ormož do leta 2025. V okviru tega izvedbenega cilja se bo tudi vršila podpora socialnemu podjetništvu, ki bo prednostno zaposlovalo invalide in ženske in druge pripadnike ranljivih ciljnih skupin, ter delovalo na področju sociale, ekološkega kmetovanja in varovanja okolja.

C 1.2 Spodbujanje podpornega okolja za podjetništvo: v okviru tega ukrepa se bo podpiralo izobraževanje in usposabljanje za podjetnike, kakor tudi mlade potencialne podjetnike, kmete, ženske, predinkubacijo in inkubacijo mladih podjetnikov. V ta ukrep sodijo tudi prekvalifikacijski programi.

C 1.3 Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter aktivnosti promocije in trženja: podpora bo veljala za kmetije, ki na novo registrirajo dopolnilno dejavnost na kmetiji, kmetijam, ki imajo že registrirano dopolnilno dejavnost in bodo s projektom razširili dejavnosti, oziroma širili obseg poslovanja znotraj obstoječih in registriranih dejavnosti in bodo na inovativni način ustvarjala nova, zlasti zelena delovna mesta z višjo dodano vrednostjo na osnovi endogenih potencialov lokalnega okolja (čista narava, mir na podeželju, ekološka pridelava, kulturna dediščina..). Spodbuja se bo tudi ekološka pridelava in skupen nastop kmetov in podjetnikov v kmetijski pridelavi s podjetji, ki delujejo v predelavi in trženju, lokalnih skupnosti, kupcev in potrošnikov s ciljem krajše oskrbne verige, povečanja tržne usmeritve kmetijske pridelave, zagotovitve bolj zdrave hrane za potrošnike in hkrati manj obremenitve okolja. To je drugi primer multiplikacijskih učinkov na lokalni razvoj.

V procesu izvajanja ukrepov v okviru tega tematskega sklopa bodo sodelovale naslednje strokovne organizacije:

- Ljudska univerza Ormož (v nadaljevanju LU Ormož),
- Mrežni podjetniški inkubator Ormož d.o.o. (v nadaljevanju MPI Ormož),
- Javna razvojna agencija Občine Ormož (v nadaljevanju JARA),
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, območna enota Ormož,
- Območna obrtna podjetniška zbornica Ormož, (v nadaljevanju OOZ Ormož),
- Občina Ormož, oddelek za gospodarske dejavnosti (v nadaljevanju Občina Ormož),
- DV vinogradnikov Ljutomersko Ormoških goric Jeruzalem (v nadaljevanju DV Jeruzalem),
- Občina Središče ob Dravi,
- Občina Sveti Tomaž,
- Javni zavod za turizem kulturo in šport Občine Ormož

7.3 TP 2: Razvoj osnovnih storitev

Analiza stanja in zaključki na delavnicah za pripravo SLR so pokazali, da na območju LAS UE Ormož ni zadostne infrastrukture, kakor tudi programov, da bi lahko optimalno izkoristili endogene potenciale tega območja. Potrebe se kažejo za vlaganja v:

- v poslovno infrastrukturo (kampi, postajališča za avtodome, tematske poti, glamping, tržnice, ipd),
- v infrastrukturo za zagotovitev kvalitete življenja: športna, rekreacijska, izobraževalna, kulturna in ostala infrastruktura,
- v turistično obvestilno signalizacijo,
- v programe, ki bodo identificirati arheološko izročilo, aktivna doživetja, promocijo skupnih blagovnih znamk, vinogradniško vinarske šege in običaje, kulinariko, bogato vinsko ponudbo, slikovito vinsko cesta z znamenitimi terasami, znamenite osebnosti, ki so delovale na območju LAS, stare obrti in jih skupaj z infrastrukturo povezati v integralni in inovativen turistični produkt ter dvignili kvaliteto življenja

V okviru tega tematskega sklopa je načrtovan glavni cilj:

C 2 Podpora razvoju osnovnih storitev: ta cilj je v močni povezavi s prvim ciljem in je dobil tudi drugi največji finančni ponder 24,50 % vseh sredstev vloženih v podukrep CLLD »Podpora za izvajanje operacij«). Iz tega cilja je bil izpeljan izvedbeni cilj:

C 2.1 Izboljšanje pogojev za hitrejši razvoj gospodarstva, kmetijstva in ostalih dejavnosti ter dvig kakovosti življenja: cilj je izboljšati infrastrukturno opremljenost in spodbujati programe za hitrejši gospodarski razvoj in kvaliteto življenja.

V procesu izvajanja ukrepov v okviru tega tematskega sklopa bodo sodelovale naslednje strokovne organizacije:

- Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj, enota Ormož, (v nadaljevanju KGZ Ormož),
- Občina Ormož,
- JARA,
- Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, (v nadaljevanju PM Ptuj-Ormož),
- Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ormož (v nadaljevanju JSKD),
- Zdravstveni dom Ormož (v nadaljevanju ZDO),
- Psihiatrična bolnica Ormož (v nadaljevanju Bolnica Ormož),
- Javni zavod za turizem kulturo in šport Občine Ormož,

- Občina Središče ob Dravi,
- Občina Sveti Tomaž

7.4 TP 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave

Po intervencijski logiki je bilo ocenjeno, da je to tematsko področje kratkoročno manj urgentno od ostalih tematskih področij, zato je bila temu tematskemu področju dodeljena 4. prioriteta. Tako je načrtovano, da bo v operacije za reševanje problemov na tem področju vloženih 233.850,06 € oziroma 15,68 % vseh sredstev vloženih v podukrep CLLD »Podpora za izvajanje operacij«. Na podlagi analize stanja v okviru tega tematskega sklopa in analize projektnih predlogov je bilo ugotovljeno, da obstajajo številni problemi na tem področju, kakor tudi priložnosti za izboljšanje stanja:

- izdelava celostnega načrta interpretacije in CGP varovanih območij,
- inventarizacija varovanih območij,
- uvedba upravitelja za varovana območja,
- vzpostavitev naravoslovnih učnih poti na varovanih področjih,
- postavitev infrastrukture, ki bo imela funkcijo usmerjanja, označevanja, informiranja na varovanih območjih,
- izdelava programov in izvedba izobraževanj in osveščanja s področja varstva okolja in ohranjanje narave ter prilagajanje na podnebne spremembe,
- ureditev infrastrukture za interpretacijo in doživljanje naravne dediščine, ki bo dostopen tudi skupinam s posebnimi zahtevami,
- zeleni turizem,
- trajnostna mobilnost,
- promocija destinacije,
- inovativna partnerstva,
- ureditev informacijskih točk,
- sejanje in saditev medovitih rastlin,
- nabava opreme, ki je povezana z varstvom okolja,
- infrastruktura za preprečevanje naravnih katastrof in izobraževanje,

Za to področje so postavljeni naslednji glavni cilj:

C 3 Spodbujanje varovanja okolja in ohranjanja narave:. Iz glavnega cilja so bili izvedeni naslednji izvedbeni cilji:

C 3.1 Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju varstva okolja in ohranjanja narave: spodbujali se bodo inovativni projekti za varovanja biotske raznovrstnosti na zavarovanih in varovanih območjih v okviru LAS UE Ormož, ter ostale operacije, ki bodo na celotnem območju LAS UE Ormož pospešila ustanovitev in delovanje inovativnih partnerstev, ki bodo izvajale aktivnosti varovanja okolja in ohranjanja narave.

C 3.2 Spodbujanje aktivnosti ozaveščanja o pomenu varovanja okolja in prilaganje na podnebne spremembe: spodbujali se bodo projekti ozaveščanja o pomenu varovanja, o podnebnih spremembah in o prilagajanju na podnebne spremembe.

V procesu izvajanja ukrepov v okviru tega tematskega sklopa bodo sodelovale naslednje strokovne organizacije:

- Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (v nadaljevanju DOOPS),
- Komunalno podjetje Ormož (v nadaljevanju KP Ormož),

- Občina Ormož,
- EKO TCE d.o.o (v nadaljevanju EKO TCE),
- CPU d.o.o. s.o.p.,
- Občina Središče ob Dravi,
- LEA Ptuj
- Občina Sveti Tomaž.

7.5 TP 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ciljnih skupin

Intervencijska logika je zahtevala, da ukrepi na tem področju zaslužijo tretjo prioriteto. Tako je za izvedbo operacij na tem področju načrtovano 267.908,76 € ali 17,96 % vseh sredstev vloženih v podukrep CLLD »Podpora za izvajanje operacij«. Analiza stanja in zaključki delavnic kažejo, da na področju LAS UE Ormož za probleme ranljivih ciljnih skupin ni zadostno poskrbljeno in da se kažejo priložnosti za:

- medgeneracijsko povezovanje,
- izmenjavo znanj in izkušenj med generacijami,
- programe za aktivno staranje ki bodo nudili pomoč ranljivim ciljnim skupinam in ozaveščali o skrbi za lastno zdravje,
- programe, ki bodo širili bralno pismenost zlasti med mladimi in starejšimi, ter bolniki z duševnimi boleznimi,
- programi za mlade: aktivno preživljanje prostega časa, vključevanje na trg dela, programi za duševno in telesno zdravje, programi mentorstva, dejavnosti informiranja, za medgeneracijsko sodelovanje,
- vključitev pripadnikov skupin s posebnimi potrebami,
- izobraževanje za nudenje pomoči na domu starejši populaciji,
- programe s področja izboljšanja odnosov v družini, za urejenost okolja, za dvig motivacije,
- za izboljšanje oskrbe starostnikov izven domov za starejše občane.

Za to področje je postavljen glavni cilj:

C 4 Izboljšanje pogojev za ranljive ciljne skupine: iz glavnega cilja so izpeljani izvedbeni cilji:

C 4.1 Spodbujanje medgeneracijskega povezovanja in učenja: spodbujali se bodo projekti vključevanja ranljivih ciljnih skupin v družbo, izmenjavo medgeneracijskih izkušenj in znanj, procesi učenja in usposabljanja,

C 4.2 Izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu: v okviru tega cilja želimo izboljšati kvaliteto oskrbe ostarele populacije na domu z zagotovitvijo cenovno dostopne in celovite oskrbe,

C 4.3 Spodbujanje aktivnega vključevanja mladih v družbo: v okviru tega se bodo spodbujali projekti aktivnega preživljanja prostega časa, vključevanja na trg dela, programi za duševno in telesno zdravje, programi mentorstva, dejavnosti informiranja, za medgeneracijsko sodelovanje.

Za invalide in ženske bo poskrbljeno tudi v okviru tematskega področja 1 in sicer v okviru izvedbenih ciljev:

- C 1.1. Podpora povezovanju lokalnih dejavnikov razvoja pri skupnem razvoju proizvodov in storitev, kjer je planirana podpora za socialno podjetništvo, ki bo prioritetno zaposlovalo invalide in ženske ter druge pripadnike iz ranljive ciljne skupine in

- C 1.2. Spodbujanje podpornega okolja za podjetništvo, kjer bodo v procese izobraževanja n usposabljanja povabljene tudi ženske.

C 4.1. Spodbujanje medgeneracijskega povezovanja in učenja.

V procesu izvajanja ukrepov v okviru tega tematskega sklopa bodo sodelovale naslednje strokovne organizacije:

- Center za starejše občane Občine Ormož (v nadaljevanju CSO Ormož),
- LU Ormož,
- ZRSZ,
- Center za socialno delo Ormož (v nadaljevanju CSD Ormož),
- Bolnica Ormož,
- ZDO in EKO TCE d.o.o. (v nadaljevanju EKO TCE),
- CPU d.o.o. s.o.p.,
- Občina Ormož
- Občina Središče ob Dravi in
- Občina Sveti Tomaž.

8 OPIS IN NAČIN DOSEGANJA TER ZASLEDOVANJA HORIZONTALNIH CILJEV EVROPSKE UNIJE

Pri pripravi SLR LAS UE Ormož smo preverjali skladnost ciljev z naslednjimi programskimi dokumenti za programsko obdobje 2014-2020:

- Z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem razdobju 2014-2020, saj SLR upošteva vsa določila uredbenega okvira in podpornih dokumentov,
- z 9. tematskim ciljem Partnerskega sporazuma med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020, saj bodo skozi ukrepe spodbujeni projekti, ki bodo spodbujali socialno vključevanje na podeželju; poleg tega je SLR usklajena s celotnim pristopom k teritorialnemu razvoju, in sicer z izvajanjem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, saj bodo projekti izbrani skozi ukrepe osredotočeni na izpolnjevanje ciljev identificiranih iz analize stanja in potreb lokalnih območij,
- s 5. težiščem ukrepanja PRP 2014-2020, saj bo SLR spodbujala operacije, ki bodo ustvarjale delovna mesta in skladen vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov podeželja; prav tako je SLR skladna s štirimi tematskimi področji, ki jih v nadaljevanju definiral PRP 2014-2020; projekti izpeljani skozi ukrepe prispevajo tudi k 6. prednostni nalogi 5. člena Uredbe 1305/2013/EU oz. k ciljem oz. k ciljem 6. člena Uredbe CLLD, saj so v SLR načrtovane aktivnosti za spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine ali kakršnikoli diskriminaciji in gospodarskega razvoja podeželskih območij s poudarkom na področjih: zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik, gospodarski razvoj območij, pospeševanju lokalnega razvoja podeželskih območij, spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest, ohranjanje narave, varstva okolja, kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov itd.
- s 5. prednostno naložbo v okviru 9. prednostne osi Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, saj bodo skozi ukrepe spodbujeni tisti projekti, ki so bili identificirani kot potrebni za realizacijo skozi analizo stanja, SWOT analizo, analizo projektnih predlogov in druge aktivnosti, na tej osnovi oblikovane razvojne vizije, ciljev in ukrepov LAS UE Ormož; projekti izpeljani skozi ukrepe za dosego ciljev SLR LAS UE Ormož prispevajo tudi k 4. prednostni naložbi unije,
- z RRP Podravja 2014-2020: usklajenost s 4 razvojnimi prioritetami,
- ORP Prlekija 2014-2020: usklajenost s 5 razvojnimi prioritetami.

V SLR so upoštevane tudi usmeritve horizontalnih ciljev EU:

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: v okviru problemskega področja Negativni vplivi na naravo in okolje je načrtovan cilj 3.2. Spodbujanje aktivnosti ozaveščanja o pomenu varovanja okolja in prilaganje na podnebne spremembe. Podpirale se bodo operacije, ki bodo prispevale k ozaveščanju, obveščanju o podnebnih spremembah in možnostih prilaganja na te spremembe.

Okolje: v okviru problemskega področja Negativni vplivi na naravo in okolje je načrtovan cilj 3.1. Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju varovanja okolja in narave: podpiralo se bo inovativne projekte za izboljšanje ali ohranitev stanja okolja in narave, za ohranitev biotske raznovrstnosti in promocijo teh območij.

Inovacije: V okviru vseh štirih tematskih področij bodo z ukrepi favorizirane inovativne operacije, v smeri znanja, podjetnosti, zelene prihodnosti in vključujoče družbe, ki bodo omogočile hitrejši in trajnostni razvoj območja LAS UE Ormož. Inovativnost se bo izkazovala z merljivimi rezultati (blagovne znamke, finančni rezultati, oblikovanje partnerstev, nove tehnologije ipd).

Enakost med spoloma: v okviru izvajanja SLR bomo spodbujali enakost med spoloma, tako da bomo v okviru meril za ocenjevanje projektov prednostno vrednotili projekte, ki vključujejo ženske.

9 OPIS SLR IN NJENIH CILJEV VKLJUČNO Z DOLOČITVIJO MEJNIKOV IN CILJNIH VREDNOSTI KAZALNIKOV

Cilji so bili postavljeni na osnovi upoštevanja potreb, faktorja inovativnosti, vpliva na okolje, izkušenj iz pretekle finančne perspektive, analize stanja, SWOT analize, analize projektnih predlogov in razgovora s predstavniki strokovnih organizacij. Iz teh aktivnosti so se identificirali problemi in potrebe območja LAS UE Ormož. Upošteval pa se je tudi prispevek k uresničevanju strateških dokumentov EU, pogojev skladov, ki bodo sofinancirali operacije.

Upoštevali pa smo tudi razvojno vizijo območja, ki predstavlja želeno smer razvoja, ki je v sozvočju z glavnimi cilji, ki so načrtovani v okviru SLR LAS UE Ormož in se glasi:

»LAS UE Ormož - območje lokalnega sonaravnega razvoja ter zdravega življenjskega okolja.«

Cilji, ki smo jih prikazala po tematskih področjih, so v nadaljevanju razporejeni po hierarhiji (finančnem ponderju) in jih podaja spodnja preglednica 23.

Preglednica 23: Rangirani izvedeni cilji LAS UE Ormož.

Zap. št.	Cilj
1.	C 2.1 Izboljšanje pogojev za hitrejši razvoj gospodarstva, kmetijstva in ostali dejavnosti ter dvig kakovosti življenja
2.	C 1.1 Spodbujanje povezovanja lokalnih partnerjev v inovativna partnerstva in spodbujanje socialnega podjetništva
3.	C 3.1 Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju varovanja okolja in ohranjanja narave
4.	C 1.3 Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter aktivnosti promocije in trženja
5.	C.1.2 Spodbujanje podpornega okolja za podjetništvo
6.	C 4.1 Spodbujanje medgeneracijskega povezovanja in učenja
7.	C 4.2 Izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu
8.	C 4.3 Spodbujanje aktivnega vključevanja mladih v družbo
9.	C.3.2 Spodbujanje aktivnosti ozaveščanja o pomenu varovanja okolja in prilagajanje na podnebne spremembe

Na osnovi 12. člena Uredbe CLLD morajo organi LAS pri izbiri operacij zagotoviti skladnost s SLR, ki ga vodi skupnost, s prednostno razvrstitvijo teh operacij glede na njihov prispevek k doseganju ciljev in ciljnih vrednosti te strategije. To se bo operativno zagotavljalo z ustreznimi kriteriji točkovanja operacij. Organi LAS pa morajo pri svojem delu upoštevati tudi naloge, ki izhajajo iz 34. člena Uredbe 1303/2013.

Na osnovi ciljev smo določili:

- ukrepe, ki so usmerjeni k uresničevanju ciljev SLR in izpolnjujejo pogoje sklada, ki bo sofinanciral operacije,
- kazalnike, ki so merljivi,
- finančni okvir po ukrepih in glede na sklad,
- ciljne vrednosti kazalnikov na presečne datume,
- odgovornost za izvajanje operacij,
- časovni okvir izvajanja posameznega ukrepa.

Opredelili pa smo tudi dodatne kazalnike za merjenje uspešnosti izvajanja operacij. Za EKSRP so izbrani naslednji dodatni kazalniki:

- število infrastrukturnih projektov in programov,

- število operacij za izboljšanje ali ohranjanje stanja narave in okolja,
- nova polne delovne moči na kmetiji (v nadaljevanju PDM),
- število izvedenih programov dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in aktivnosti promocije doma pridelanih pridelkov in izdelkov,
- število vzpostavljenih partnerstev za skupne aktivnosti,

Za ESRR so predvideni naslednji dodatni kazalniki:

- število projektov s področja socialnega podjetništva,
- število ustvarjenih delovnih mest,
- število vzpostavljenih partnerstev za skupne aktivnosti,
- število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj za podjetnike, kmete, ženske in mlade, za predinkubacijo in inkubacijo,
- število partnerstev za prilagajanje podnebnim spremembam,
- število novih partnerstev medgeneracijskega vključevanja ranljivih skupin in učenja,
- število partnerstev na področju oskrbe ostarele populacije,
- število projektov.

Tematsko področje	**Cilj**	**Kazalnik**	**Sklad**	**Ciljna vrednost kazalnika na dan 31.12. 2023**
Ustvarjanje delovnih mest	1.1 Spodbujanje povezovanja lokalnih partnerjev v inovativna partnerstva in spodbujanje socialnega podjetništva	Število vzpostavljenih partnerstev za skupne aktivnosti	EKSRP	1
			ESRR	5
			ESPR	0
		Število ustvarjenih delovnih mest	EKSRP	0
			ESRR	3
			ESPR	0
		Število projektov s področja socialnega podjetništva	EKSRP	0
			ESRR	3
			ESPR	0
	1.2 Spodbujanje podpornega okolja za podjetništvo	Število izvedenih programov usposabljanj in izobraževanj za podjetnike, kmete in mlade, za predinkubacijo in inkubacijo	EKSRP	2
			ESRR	4
			ESPR	0
	1.3 Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter aktivnosti promocije in trženja	Število izvedenih programov dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in aktivnosti promocije in trženja doma pridelanih pridelkov in izdelkov.	EKSRP	3
			ESRR	0
			ESPR	0
		Nove polne delovne moči na kmetiji	EKSRP	2
			ESRR	0
			ESPR	0
	/	Število vzpostavljenih partnerstev za skupne aktivnosti	EKSRP	1
			ESRR	/
			ESPR	/

	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
Razvoj osnovnih storitev	2.1 Izboljšanje pogojev za hitrejši razvoj gospodarstva, kmetijstva in ostali dejavnosti ter dvig kakovosti življenja	število infrastrukturnih projektov in programov	EKSRP	10
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESPR	/
Varstvo okolja in ohranjanje narave	3.1 Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju varovanja okolja in ohranjanja narave	Število operacij za izboljšanje ali ohranjanje stanja narave in okolja	EKSRP	5
			ESRR	0
			ESPR	0
	3.2 Spodbujanje aktivnosti ozaveščanja o pomenu varovanja okolja in prilaganje na podnebne spremembe	Število partnerstev za prilagajanje podnebnim spremembam	EKSRP	0
			ESRR	2
			ESPR	0
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	4.1. Spodbujanje medgeneracijskega povezovanja in učenja	Število novih partnerstev medgeneracijskega vključevanja ranljivih skupin in učenja	EKSRP	0
			ESRR	2
			ESPR	0
	4.2.Izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu	Število partnerstev na področju oskrbe ostarele populacije	EKSRP	0
			ESRR	3
			ESPR	0
	4.3 Spodbujanje aktivnega vključevanja mladih v družbo	Število projektov	EKSRP	0
			ESRR	2
			ESPR	0
	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/

	/	/	EKSRP	/
			ESRR	/
			ESPR	/

EKSRP:

Mejnik/kazalnik	**Mejnik na dan 31. 12. 2018**	**Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023**
Število novo ustvarjenih delovnih mest	0	0
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	0/15	18/18
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	50%	100%
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	3%	100 %
Število infrastrukturnih projektov in programov	4	10
Število operacij za izboljšanje ali ohranjanje stanja narave in okolja	0	4
Nova PDM na kmetiji	0	2
Število izvedenih programov dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in aktivnosti promocije doma pridelanih pridelkov in izdelkov	1	3
Število izvedenih partnerstev	2	15

ESRR:

Mejnik/kazalnik	**Mejnik na dan 31. 12. 2018**	**Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023**
Število novo ustvarjenih delovnih mest	1/2	3/3
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	0/16	22/22
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	25%	100 %
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	10%	100 %
Število ljudi vključenih v aktivnosti medgeneracijskega povezovanja in učenja	75	500
Zaposleni iz ranljive ciljne skupine	0	1
Število izvedenih partnerstev	3	8
Število izvedenih programov izobraževanja	1	4
Število vključenih podjetnikov, kmetov, mladih v izobraževanje	30	80

Število deležnikov na lokalni ravni	7	20

ESPR:

Mejnik/kazalnik	**Mejnik na dan 31. 12. 2018**	**Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023**
Število novo ustvarjenih delovnih mest	**/**	**/**
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	**/**	**/**
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	**/**	**/**
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije	**/**	**/**
/	**/**	**/**
/	**/**	**/**
/	**/**	**/**
/	**/**	**/**
/	**/**	**/**

10 OPIS POSTOPKA VKLJUČITVE SKUPNOSTI V PRIPRAVO SLR

Dokazila o postopku vključevanja skupnosti v pripravo SLR (zapisniki, fotografije, liste prisotnosti, objave v lokalnih glasilih) so razvidna na spletni strani LAS UE Ormož www.las-ue-ormoz.si in sicer na zavihku Vključitev skupnosti v pripravo SLR (http://las-ue-ormoz.si/vkljucitev-skupnosti-v-pripravo-slr/).

10.1 Posvet o možnostih vzpostavitve LAS na območju UE Ormož in priprave na skupščino

Prvi odločilni korak pri vzpostavitvi LAS UE Ormož je bil posvet dne 12.3.2015 v Ormožu. Na posvetu je bilo prisotno 56 udeležencev, med drugim župani vseh treh lokalnih skupnosti, predstavnikov zasebnega sektorja in civilne družbe. Na posvetu sta predstavnika LAS Prlekija in LAS Posavje predstavila primere dobre prakse iz pretekle finančne perspektive. Po obravnavi osnutka Uredbe CLLD so prisotni na predlog župana Občine Ormož enoglasno sprejeli naslednje sklepe:

1. področje UE Ormož vzpostavi lastno LAS,
2. pripravljalne aktivnosti za ustanovitev LAS vodi JARA,
3. imenuje se Iniciativni odbor za ustanovitev LAS UE Ormož, ki je bil sestavljen tripartitno in sicer 5 članov iz vsakega sektorja (imena članov so v zapisniku posveta),
4. sprejme se časovnica LAS UE Ormož 2014-2020.

Dne 23. 4. 2015 je bila 1. seja Iniciativnega odbora LAS UE Ormož z naslednjim dnevnim redom:

1. obravnava osnutka Konzorcijske pogodbe LAS UE Ormož,
2. evidentiranje kandidatov za organe LAS UE Ormož,
3. razprava o imenu LAS UE Ormož in
4. razno.

Iniciativni odbor je sprejel sklep, da se JARA zadolži, da takoj pripravi javni poziv za vstop v partnerstvo LAS UE Ormož in ga skupaj s pismom o nameri pošlje vsem potencialnim partnerjem LAS UE Ormož, ter da poziv objavi v Štajerskem tedniku na radiu Prlek in na spletnih straneh vseh treh občin UE Ormož.

JARA je takoj pristopila k izpolnitvi sklepa odbora:

1. dne 28. 4.2015 je bil posredovan poziv za vstop v partnerstvo LAS na območju UE Ormož na 204 naslove (javne institucije, zasebni sektor, civilna družba). Priloga pozivu je bilo pismo o nameri za vstop v LAS UE Ormož,
2. dne 28. 4. 2015 je bil poziv objavljen na spletnih straneh vseh lokalnih skupnosti,
3. v obdobju 29. 4. 2015 do 4. 5. 2015 je bil poziv 6 krat predvajan na Radiu Prlek,
4. dne 5. 5. 2015 je bil v Štajerskem tednika št. 34 objavljen poziv za vstop v partnerstvo LAS na območju UE Ormož.

Rezultat javnega poziva je bilo do 27. 7. 2015 podpisanih 56 pisem o nameri za vstop v LAS UE Ormož.

Dne 26. 6. 2015 je JARA na spletnih straneh vseh treh občin UE Ormož objavila in s pošto poslala na 211 naslovov potencialnih partnerjev LAS obrazec »Predlog projekta za umestitev v strategijo lokalnega razvoja Lokalne akcijske skupine UE Ormož za programsko obdobje 2014 – 2020«. Prispelo je 50 projektnih predlogov.

Dne 31. 7. 2015 je JARA na spletnih straneh vseh treh občin UE Ormož objavila in s pošto poslala na 211 naslovov potencialnih partnerjev LAS UE Ormož vabilo na ustanovitveno skupščino LAS UE Ormož, poziv za vstop v partnerstvo in obrazec »Pristopna izjava za vstop v partnerstvo Lokalne akcijske

skupine LAS UE Ormož na področju Občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž za programsko obdobje 2014-2020.« Vabilo na skupščino in poziv smo objavili tudi na radiu Prlek v dneh med 2. 8. 2015 in 9. 8. 2015 in v Štajerskem tedniku dne 7. 8. 2015. Dne 5. 8. 2015 je bila 2. seja Iniciativnega odbora LAS UE Ormož. Na tej seji je bil potrjen dnevni red in gradivo za Ustanovno skupščino LAS UE Ormož dne 26. 8. 2015.

10.2 Ustanovna skupščina LAS UE Ormož

Dne 26. 8. 2015 je bila Ustanovna skupščina LAS UE Ormož na kateri je bila med drugim potrjena Konzorcijska pogodba LAS UE Ormož, izvoljeni organi LAS UE Ormož in potrjeni vodilni partner LAS UE Ormož in sprejeta časovnica LAS UE Ormož.

10.3 Priprava SLR LAS UE Ormož

V skladu s časovnico LAS UE Ormož je bilo v mesecu septembru 2015 izvedeno 5 delavnic, kjer so se obravnavale naslednje teme:

- predstavitev Uredba CLLD in postopka priprave SLR,
- izobraževanje iz vodenja projektov: upravičeni stroški, projektna partnerstva,
- SWOT analiza: na področju analiziranja prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (SWOT analiza) so udeleženci razpravljali o posameznih sklopih SWOT analize. Vsak udeleženec je lahko podal svoje vsebine, na koncu pa so bile te vsebine tudi predstavljene. Udeleženci so tako imeli možnost predstaviti svoje poglede na problematiko razvoja območja in aktivno sooblikovati SWOT analizo območja,
- smernice za pripravo projektnih idej v Okviru LAS UE Ormož: smernice so izdelane v pisni obliki (Obrazec projektni predlog LAS UE Ormož, Navodila za izpolnjevanje obrazca projektni predlog LAS UE Ormož,
- analiza projektnih predlogov LAS UE Ormož: je bila osnova za bodoča projektna partnerstva in izdelavo SLR,
- izbor strokovnih komisij LAS UE Ormož: strokovne komisije so bile postavljene po posameznih tematskih področjih. Vodilni partner jih je uporabil kot posvetovalno telo v fazi izdelave osnutka SLR.
- določitev ciljev po posameznih tematskih področjih.

Vodilni partner LAS Javna razvojna agencija Občine Ormož je vseskozi skrbel za obveščanje in informiranje javnosti o postopku izdelave strategije lokalnega razvoja. Te aktivnosti so potekale predvsem preko spletne strani http://las-ue-ormoz.si/, ki se je vseskozi posodabljala z aktualnimi novicami in predlogi posameznih članov LAS. V okviru postopka izdelave SLR so potekali delovni sestanki ter številna posvetovanja in usklajevanja z naslednjimi strokovnimi organizacijami KGZS - KGZ Ptuj, izpostava Ormož, Center za socialno delo Ormož, Mladinskim centrom Ormož, Centrom za starejše občane Ormož, Območno obrtno zbornico Ormož, s vsemi tremi občinami UE Ormož, s turističnimi društvi na območju LAS UE Ormož. Izdelava SLR LAS UE Ormož je potekala na osnovi rezultatov delavnic za pripravo SLR, analize projektnih predlogov in analitičnega dela SLR. Prav tako pa so člani LAS UE Ormož in ostali potencialni člani dobili osnutek SLR preko elektronske pošte, pred obravnavo s strani upravnega odbora LAS. Številni člani so podali pripombe, ki so bile vključene v osnutek, ki ga je obravnaval in dopolnil Upravni odbor LAS U Ormož na svoji seji dne 21.1.2016. Na predlog Upravnega odbora LAS UE Ormož je Skupščina dne 25. 1. 2016 potrdila SLR LAS UE Ormož.

11 AKCIJSKI NAČRT, IZ KATEREGA IZHAJA OPIS PRENOSA CILJEV V UKREPE, ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE UKREPOV, VKLJUČNO S ČASOVNO OPREDELITVIJO LETNIH AKTIVNOSTI

V akcijskem načrtu se zrcali povezava med cilji, ukrepi, vključenostjo strokovnih organizacije in drugih subjektov za izvajanje ukrepov. Akcijski načrt izkazuje tudi časovno in finančno dimenzijo izvajanja ukrepov glede na sklad iz katerega bo ukrep financiran.

V nadaljevanju je akcijski načrt prikazan po tematskih področji in vsebuje:

- cilje,
- ukrepe v okviru posameznih ciljev,
- časovni in finančni okvir,
- odgovornost za izvajanje ukrepov,
- podatke o skladu iz katerega bodo financirani projekti,
- podatke o geografskem področju glede na sklade.

Akcijski načrt prikazuje tudi načrtovane operacije sodelovanja med LAS-i. Cilji so razporejeni po hierarhiji (finančnem ponderju) znotraj tematskih področjih (TP). Strokovne organizacije, ki so navedene po posameznih tematskih področjih, je možno dopolniti v fazi izvajanja SLR.

Tematsko področje 1: Ustvarjanje delovnih mest, je načrtovan glavni cilj:

1. Spodbujanje razvoja gospodarstva in kmetijstva.

Izvedeni cilji in ukrepi so naslednji:

Cilj 1.1: Spodbujanje povezovanja lokalnih partnerjev v inovativna partnerstva in spodbujanje socialnega podjetništva:

- Ukrep 1.1.1: Spodbujanje ustanovitve partnerstev za hitrejši razvoj gospodarstva,
- Ukrep 1.1.2: Spodbujanje delovanja socialnega podjetništva,
- Ukrep 1.1.3: Spodbujanje partnerstva za privabljanje investitorjev na območje LAS.

Cilj 1.2: Spodbujanje podpornega okolja za podjetništvo:

- Ukrep 1.2.1: Spodbujanje partnerstev za podporo podjetništvu in kmetijstvu.

Cilj 1.3: Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter aktivnosti promocije in trženja:

- Ukrep 1.3.1: Podpora razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in aktivnosti promocije in trženja na kmetijah pridelane hrane in vina ter proizvedenih izdelkov.

Ukrep 1.1.1: Spodbujanje ustanovitve partnerstev za hitrejši razvoj gospodarstva: spodbujeni bodo projekti, katerih glavni rezultat bo oblikovanje mrež lokalnih partnerjev za izvajanje skupnih aktivnosti. Prednost bodo imeli projekti, ki bodo vključevali večje število partnerjev, inovativnost, katerih učinki bodo zajemali celotno območje LAS, odpirali nova delovna mesta, povečali učinkovitost trženja in s tem tudi konkurenčnost in hitrejši razvoj gospodarstva in kmetijstva na območju LAS UE Ormož. Načrtuje se 1 partnerstvo do leta 2018 in še pet do leta 2023, torej skupno 6 partnerstev do leta 2023. Načrtuje se, da bo do leta 2023 v vsa partnerstva vključenih skupno vsaj 40 članov. V okviru dosedanjih partnerstev so bila ustvarjena tudi tri delovna mesta in to v obdobju do 31.12.2020. Pri izbiri strokovnih organizacij, ki imajo odgovornost za izvajanje tega ukrepa smo izbrali institucije, ki imajo največ znanja in izkušenj na

tem področju. Strokovne organizacije, ki bodo imele odgovornost za izvajanje tega ukrepa so OOZ Ormož, JARA, MPI Ormož, KGZ Ormož, Občina Ormož, Občina Središče ob Dravi, Občina Sveti Tomaž, DV Jeruzalem in JZTKŠ. Za ta ukrep je načrtovano 162.000,00 € iz naslova ESRR in 49.982,67 € iz naslova EKSRP, kar predstavlja 14,21 % vseh sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij«. Učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Organi LAS so se odločili za razporeditev dodatnih sredstev iz naslova ostanka sredstev ESRR v višini 42.000 € iz naslednjih razlogov:

- analiza stanja je pokazala, da na območju LAS UE ORMOŽ že dalj časa obstaja interes po vzpostavitvi organizirane promocije in trženja razpršenih namestitvenih kapacitet na področju lokalne turistične ponudbe,
- LAS UE ORMOŽ se delno nahaja na vinogradniškem območju Ljutomersko-Ormoških goric, ki ne slovi samo po odličnih vinih temveč tudi po izjemni naravni in kulturni dediščini ter odlični ponudbi, ki je primerna za razvoj turizma,
- območju so postavljene številne vikendnice in druge bivalne nepremičnine (npr. prazne stanovanjske hiše oziroma razpoložljive kapacitete npr. stanovanjski objekt kjer ljudje živijo in imajo še proste sobe, kjer bi bilo mogoče nastaniti ljudi za prenočitev ipd.),
- razvoj okolja stagnira, po drugi strani pa se soočamo s hudim pomanjkanjem nastavitvenih kapacitet,
- zadnjih letih se je število turistov v tem okolju bistveno povečalo.

Zaradi navedenega se bo dodatna sredstva, z namenom razvoja območja v širšem interesu LAS, namenilo za izvedbo operacije LAS (neposredna potrditev operacije) in sicer operacije »Razpršeni hotel Jeruzalem Slovenija«.

Ukrep 1.1.2: Spodbujanje delovanja socialnega podjetništva: izvajanje tega ukrepa je planirano v letih od vključno 2019 do 2023. Načrtovano je, da bodo podprte 3 operacije v razdobju 2019 do 31.12.2022. Prav tako je načrtovano, da bo iz tega ukrepa do 31. 12. 2020 ustvarjeno eno delovno mesto. Prednost pri podpori bodo imele inovativne operacije, ki bodo odpirale delovna mesta, reševale okoljsko in socialno problematiko in imele čim širši vpliv na celotno območje LAS. Za ta ukrep je načrtovano 115.202,38 €, kar predstavlja 7,72 % vseh sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij«. Ukrep bo v celoti financiran iz ESRR. Strokovne organizacije, ki bodo imele odgovornost za izvajanje tega ukrepa so OOZ Ormož, JARA, MPI Ormož, Občina Ormož, ZRSZ. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Organi LAS so se odločili za razporeditev dodatnih sredstev iz naslova ostanka sredstev ESRR v višini 35.000 € iz naslednjih razlogov:

- LAS UE Ormož je v veliki meri kmetijsko področje z nizko stopnjo delovnih mest z dodano vrednostjo.
- Za to področje je že sedaj značilno po odseljevanju mladih in visoka stopnja brezposelnosti, slednjo pa je še dodatno poglobilo zaprtje podjetja Safilo, katero je bilo največji zaposlovalec v tem območju.
- Tam je zaposlenih preko 500 oseb, struktura zaposlenih so predvsem nižje izobražene osebe v srednjih letih.
- Odpirajo se možnosti razvoja socialnega podjetništva, katero s svojo družbeno odgovornostjo vključuje v svoje poslovne procese ravno prej naveden kader.
- Prav tako so za razvoj socialnega in družbeno odgovornega podjetništva primerna ne urbana področja ter področja s hitro starajočim prebivalstvom kjer je veliko možnosti za razvoj novih poslovnih idej in ustvarjanja družbeno odgovornih delovnih mest.

Ukrep 1.1.3: Spodbujanje partnerstva za privabljanje investitorjev na območje LAS: se bo izvajal v obdobju 2019 do 2022. Načrtovano je da bo v tem obdobju podprta ena operacija, ki bo služila temu cilju. Za ta ukrep je načrtovano 19.898,72 €, kar predstavlja 1,33 % vseh sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij«. Ukrep bo v celoti financiran iz ESRR. Strokovne organizacije, ki bodo imele odgovornost za izvajanje tega ukrepa so OOZ Ormož, JARA, MPI Ormož in Občina Ormož. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Ukrep 1.2.1: Spodbujanje partnerstev za podporo podjetništvu in kmetijstvu, je načrtovano v letih 2018 do leta 2023. Načrtuje se ustanovitev strokovnega partnerstva, ki bo vršilo izobraževanje in usposabljanje podjetnikov ter kmetov s ciljem povečanja podjetniških kompetenc, mladih potencialnih podjetnikov in kmetov (srednješolska in študentska populacija, diplomanti ter brezposelni) s ciljem boljših možnosti konkuriranja na trgu delovne sile, ali pa pri samostojni podjetniški poti, oziroma pri vodenju kmetijskih gospodarstev, kakor tudi vključitev mladih potencialnih podjetnikov v proces predinkubacije in vključitev mladih podjetnikov v inkubacijo. Načrtuje se vzpostavitev dveh partnerstev do 31. 12. 2020, ki bodo delovali do konca leta 2021. Načrtovano je, da bodo do 31. 12. 2021 izpeljani skupno 4 programi izobraževanja. Načrtuje se, da bo v procese izobraževanja vključenih do 31. 12. 2018 15 podjetnikov, kmetov, mladih potencialnih podjetnikov in brezposelnih oseb in 65 tovrstnih udeležencev v razdobju 2019 do 2021 (skupno 80 podjetnikov, kmetov ter mladih potencialnih podjetnikov in brezposelnih oseb do 31.12.2020). Prav tako je načrtovano da bodo do 31. 12. 2023 v proces predinkubacije vključenih skupno 8 mladih podjetnikov, da se bosta do 31. 12. 2020 vključila v proces inkubacije skupno 2 mlada podjetnika. Predvidena višina sredstev za ta ukrep je 128.552,10 €, kar predstavlja 8,62 % vseh sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij« in se bo delno financirala iz ESRR v višini 108.552,16 € in delno iz EKSRP v višini 19.999,94 €. Strokovne organizacije, ki bodo imele odgovornost za izvajanje tega ukrepa so Ljudska univerza Ormož, OOZ Ormož, JARA, MPI Ormož, Občina Ormož in ZRSZ in KGZ. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja in iz podeželja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Organi LAS so se odločili za razporeditev dodatnih sredstev iz naslova ostanka sredstev ESRR v višini 26.187,64 € iz naslednjih razlogov:

- LAS UE Ormož je v veliki meri kmetijsko področje z nizko stopnjo delovnih mest z dodano vrednostjo.
- Pokazala se je potreba po dodatnem izobraževanju in usposabljanju ter pridobivanju podjetniških kompetenc tako na področju podjetništva kot področju kmetijstva.
- Glede na gospodarsko krizo, ki je posledica pandemije COVID-19, se večja podjejta soočajo z zmanjševanjem števila zaposlenih, le-ti po predstavljajo nove potencialne podjetnike, ki nujno potrebujejo pomoč pri razvoju lastnih podjetij.

Ukrep 1.3.1: Spodbujanje razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in aktivnosti promocije ter trženja, je načrtovano v razdobju 2018 do 2022. Ukrep bo pospeševal razvoj dopolnilnih dejavnosti v kmetijstvu na območju LAS UE Ormož bodisi v smeri trajnostnega turizma, dodelave kmetijskih pridelkov, zeliščarstva, domače obrti, ki temelji na tradiciji območja LAS UE Ormož, promocijo in trženje doma pridelanih pridelkov in izdelkov in storitev. Prednost bodo imeli partnerski, inovativni projekti, ki bodo ustvarjali dopolnilne delovne moči na kmetiji. Podpora bo namenjena tako novim programom dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, kakor tudi širitvi obstoječih programov (nove tehnologije, razširitev obsega poslovanja ipd.) Do 31. 12. 2018 se načrtuje 1 projekt s področja dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ali s področja promocije in trženja doma pridelanih pridelkov in izdelkov in še 2 v razdobju 2018 do 2020. Načrtuje se, da bo v razdobju 2018 do 2020 s pomočjo tega ukrepa ustvarjena 1 dopolnilna delovna moč na kmetiji. Strokovne organizacije, ki bodo imele odgovornost za izvajanje tega ukrepa so KGZ, Občina Ormož in JARA in DV Jeruzalem. Za financiranje ukrepa je predvideno 148.617,44 €, kar

predstavlja 9,96 % vseh sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij« in bi se v celoti financirala iz EKSRP. Za dodatna sredstev na tem ukrepu je bilo odločilno:

- dodatna sredstva (15 % EKSRP) iz naslova problemskega območja po ZRPPR1015,
- dodatna sredstva iz naslova uspešnosti LAS v višini 169.201,65 € od česar se za ta ukrep izdvoji 11.500,00
- analiza stanja na območju LAS v razdobju po potrditvi SLR: izguba delovnih mest, zmanjševanje števila kmetov, neekonomičnost kmetijstva, premalo dopolnilnih dejavnosti, staranje prebivalstva zaradi pomanjkanja delovnih mest,
- izkušnje na 1. in 3. JP EKSRP in potencial na terenu: operacija, ki je kandidirala na ukrepu 1.3.1 je bila potrjena s strani ARSKTRP. Na podlagi te izkušnje so se pojavili številni novi kandidati za ta ukrep, ki so podali tudi pisne predloge za alokacijo sredstev,
- dodatno alokacijo v višini 38.000,00 € iz naslova problemskega območja in 11.500,00 € iz naslova problemskega območja so potrdili organi LAS,
- operacija se mora izvesti v obliki partnerstva in ustvariti 1 polno delovno moč na kmetiji (1 PDM).

Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz podeželja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS. Zaradi dodatnih sredstev na ukrepu se načrtuje dodatno partnerstvo in lažja realizacija enega delovnega mesta na kmetiji (1 PDM). Operacije sofinancirane iz tega ukrepa bodo ustvarile torej skupno 2 PDM, ki bosta realizirani v razdobje 2020 do 2023.

Za tematsko področje 2: Razvoj osnovnih storitev, je načrtovan glavni cilj:

2. Podpora razvoju osnovnih storitev.

Izvedeni cilji in ukrepi so naslednji:

Cilj 2.1: Izboljšanje pogojev za hitrejši razvoj gospodarstva, kmetijstva in ostalih dejavnosti ter dvig kakovosti življenja:

- Ukrep 2.1.1 Podpora razvoju infrastrukture in programov za izboljšanje kvalitete življenja.

Ukrep 2.1.1: Podpora razvoju infrastrukture in programov za izboljšanje kvalitete življenja, je načrtovana v razdobju 2018 do 2020. Spodbujeni bodo projekti, ki bodo pospeševali razvoj infrastrukture (kulturno, socialno, gospodarsko, športno-rekreativno, vaško, turistično obvestilno signalizacijo itd in implementacijo programov za hitrejši razvoj gospodarstva, kmetijstva in drugih dejavnosti ter kvalitete življenja. Strokovne organizacije, ki bodo prevzele odgovornost na tem področju so KGZ, Občina Ormož, JARA, PM Ptuj-Ormož, JSKD, ZDO in DV Jeruzalem. Načrtuje se bo do 2021 izpeljanih 10 operacij s področja vlaganj v infrastrukturo in v programe za izboljšanje kvalitete življenja. Programi za izboljšanje kvalitete življenja se nanašajo na izobraževanje s področja varovanja zdravja, na pospeševanje rekreativnih dejavnosti, na zbiranje kulturne dediščine ipd. Z izvedbo projektov tega področja se pričakuje eksterne učinke na področju večje konkurenčnosti v turizmu, ustvarjanja delovnih mest, boljšega zdravja populacije, nove produkte in storitve ipd. Organi LAS so se odločili za alokacijo dodatnih sredstev v višini 38.000,00 € iz naslova problemskega območja,61.701,65 € iz naslova uspešnosti LAS in 25.511,40 € dodatnih sredstev sklada EKSRP iz naslova podaljšanja programskega obdobja 2014-2020 na ta ukrep iz naslednjih razlogov:

- obstaja velik interes prijaviteljev za ta ukrep: na 1., 3. in 4. JP EKSRP je skupni znesek vrednosti predvidenih zaprošenih zahtevkov za refundiranje stroškov znatno presegal višino celotno finančnega okvirja na tem ukrepu,
- analiza stanja je pokazala, da obstaja problem nekonkurenčnosti z obstoječo turistično ponudbo na območju LAS: premalo je aktivnih doživetij, ki jih zahtevajo danes turisti, ni povezovanja pod

skupno blagovno znamko, premalo in neučinkovito se koristijo sodobna internetna orodja v promociji in trženju,

- območje LAS UE ORMOŽ pesti pomanjkanje javne urbane infrastrukture namenjene širši javnosti,
- predlog za alokacijo dodatnih sredstev na ta ukrep so dali številni člani LAS in potencialni prijavitelji na ta ukrep.

Skupno se planira za ta ukrep 365.416,16 € ali 24,50 % vseh sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij«, ki se bo v celoti financiral iz EKSRP in se bo odvijala v razdobju 2016 – 2022.

Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja in iz podeželja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Za tematsko področje 3: Varstvo okolja in ohranjanje narave, je planiran glavni cilj:

3. Spodbujanje varovanja okolja in ohranjanja narave.

Izvedeni cilji in ukrepi so naslednji:

Cilj 3.1: Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju varstva okolja in ohranjanja narave:

- Ukrep 3.1.1: Spodbujanje operacij za ohranitev ali izboljšanje stanja narave in okolja.

Cilj 3.2. Spodbujanje aktivnosti ozaveščenosti o pomenu varovanja okolja in prilaganje na podnebne spremembe:

- Ukrep 3.2.1: Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju ozaveščenosti o pomenu varovanja okolja in prilaganje na podnebne spremembe.

Izvajanje Ukrepa 3.1.1: Spodbujanje operacij za ohranitev ali izboljšanje stanja narave in okolja, je načrtovano v razdobju 2018 do 2020. Prednostno bodo spodbujeni inovativni projekti in partnerstva za izvajanje aktivnosti ohranjanja ali izboljšanja stanja narave in okolja kot so ohranitev biotske raznovrstnosti, upravljanja z varovanimi območji, označevanje varovanih območij, ponovna uporaba odpadkov, razvoj zeliščarstva, zeleni turizem podpora manjšim rastlinskim čistilnim napravam ipd.). Načrtovano je, da bo do 31. 12. 2020. Strokovne organizacije, ki bodo prevzele odgovornost na tem področju so DOPPS, EKO TCE, Občina Ormož, KPO Ormož, JARA in LEA Ptuj, CPU d.o.o. s.o.p., Zeniac d.o.o.s. o.p. itd. Za ta namen se planira 166.850,06 € ali 11,19 % sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij«. Ukrep se v celoti financiral iz EKSRP. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja in iz podeželja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS. Načrtuje se, da se bo zaradi dodatnih sredstev na ukrepu formiralo do leta 2021 1 dodatno partnerstvo, tako da jih bo skupaj 5.

Ukrep 3.2.1: Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju ozaveščenosti o pomenu varovanja okolja in prilaganje na podnebne spremembe, je načrtovan v razdobju 2018 do 2022. Pospeševale se bodo operacije, ki bodo dvigovale ozaveščenost o nujnosti varovanja narave in okolja in o možnosti prilaganja na podnebne spremembe. Do 31. 12. 2018 je načrtovano, da bo za izvajanje tega ukrepa ustanovljeno 1 partnerstvo, ki bo delovalo do konca leta 2018. Strokovne organizacije, ki bodo prevzele odgovornost na tem področju so DOPPS, EKO TCE, Občina Ormož, JARA in KPO. Za ta ukrep je planirano 67.000,00 € ali 4,49 % sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij« in se bo v celoti financiral iz ESRR. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Organi LAS so se odločili za razporeditev dodatnih sredstev iz naslova ostanka sredstev ESRR v višini 32.000 € iz naslednjih razlogov:

- Vzpodbujati tako otroke kot odrasle, da se poslužujejo koles ter čim manj uporabljajo avtomobile na fosilna goriva ter s tem pripomorejo k ohranjanju narave.
- Pomanjkanje infrastrukture za shranjevanje koles učencev, ki obiskujejo osnovne šole s kolesi.
- Pomanjkanje ozaveščenosti o uporabi zelenih virov energije in njihovem vplivu na okolje.
- Spodbujanje »zelenega« načina prihodov v šolo in iz šole.

Zaradi navedenega se bo dodatna sredstva, z namenom razvoja območja v širšem interesu LAS, namenilo za izvedbo operacije LAS (neposredna potrditev operacije) in sicer operacije »S kolesom v šolo«.

Za tematsko področje 4: Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin, je planiran glavni cilj:

4. Izboljšanje pogojev za ranljive ciljne skupine.

Izvedeni cilji in ukrepi so naslednji:

Cilj 4.1: Spodbujanje medgeneracijskega povezovanja in učenja:

- Ukrep 4.1.1: Podpora inovativnim partnerstvom za medgeneracijsko povezovanje in učenje.

Cilj 4.2: Izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu:

- Ukrep 4.2.1: Podpora partnerstvom za izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu.

Cilj 4.3: Spodbujanje aktivnega vključevanja mladih v družbo:

- Ukrep 4.3.1: Podpora projektom aktivnega vključevanja mladih v družbo.

Izvajanje Ukrepa 4.1.1: Podpora inovativnim partnerstvom za medgeneracijsko povezovanje in učenje, je načrtovana v razdobju 2018 do 2020. S podporo se želi podpreti partnerske operacije, ki bodo izvajale programe aktivnega vključevanja ranljivih ciljnih skupin v družbo, izmenjavo medgeneracijskih izkušenj in aktivnosti učenja in usposabljanja. Načrtovano je da bo do 31. 12. 2018 ustanovljeno 1 partnerstvo. V razdobju 2019-2020 je načrtovano še eno partnerstvo, ki bo prav tako izpeljalo 1 program aktivnega vključevanja ranljivih ciljnih skupin v družbo, izmenjavo medgeneracijskih izkušenj in aktivnosti učenja in usposabljanja. Strokovne organizacije, ki bodo prevzele odgovornost na tem področju so CSO, LU Ormož, CSD), Bolnica Ormož, ZDO in EKO TCE. Za ta ukrep se planira 91.273,16 € ali 6,12 % sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij« in se bo financiral iz ESRR. Izvajanje ukrepa se predvideva znotraj obdobja od leta 2018 do leta 2020. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Izvajanje Ukrepa 4.2.1: Podpora partnerstvom za izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu, je načrtovano v razdobju 2016 do 2020. S podporo se želi spodbuditi ustanovitev in delovanje partnerstev za izboljšanje celovite oskrbe ostarele populacije na domu. Podprle se bodo operacije, ki bodo partnerstva s programi kvalitetne in celovite oskrbe ostarele populaciji na domu, ki bodo vključevali pomoč pri gospodinjskih opravilih, nego, rekreacijo in podporo vključevanju ostarele populacije v programe medgeneracijskega povezovanja, urejevanje finančnih in drugih problemov ostarele populacije. Načrtovano je da bosta do 31.12. 2020 ustanovljeni 2 partnerstvi, ki bosta izpeljali 2 programa za izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu. Strokovne organizacije, ki bodo prevzele odgovornost na tem področju so CSO, CSD, Bolnica Ormož, ZDO in EKO TCE. Za ta ukrep se planira 140.000,00 € ali 9,39 % sredstev iz naslova podukrepa CLLD »Podpora za izvajanje operacij« in se bo financiral iz ESRR. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Organi LAS so se odločili za razporeditev dodatnih sredstev iz naslova ostanka sredstev ESRR v višini 50.000 € iz naslednjih razlogov:

- Prebivalstvo območja LAS se hitro stara.
- Gostota poseljenosti je za približno 17 % nižja od povprečja v Sloveniji.
- Beleži se konstantno počasno upadanje števila prebivalcev.
- V letu 2019 pa se je pričakovano trajanje življenja povečalo za moške na 78,50 in ženske na 84,22 let.
- Na območju LAS narašča število starejših, predvsem starostnikov nad 85 let, ki potrebujejo dodatne socialne storitve.
- Povprečna starost na območju LAS je 45 let in je od leta 2009 narasla za 3 leta.

Izvajanje Ukrepa 4.3.1: Podpora projektom aktivnega vključevanja mladih v družbo, je načrtovano v razdobju 2019 do 2022. S podporo se želi podpreti operacije za aktivno preživljanje prostega časa, vključevanje na trg dela, programi za duševno in telesno zdravje, programi mentorstva, dejavnosti informiranja, za medgeneracijsko sodelovanje itd. Načrtovano je, da bo do 31. 12. 2020 ustanovljeno vsaj eno partnerstvo na tem področju. Strokovne organizacije, ki bodo prevzele odgovornost na tem področju so LU Ormož, Občina Ormož in JARA. Za ta ukrep se planira 36.635,60 € ali 2,46 % sredstev iz naslova podukrepa CLLD in se bo financiral iz ESRR. Partnerji za izvedbo operacij tega ukrepa bodo iz urbanega območja, učinki operacij pa bodo na celotnem območju LAS.

Operacije, ki bodo financirane iz EKSRP, se bodo izvedle na celotnem območju LAS UE Ormož, saj na območju LAS UE Ormož ni naselij z več kot 10.000 prebivalcev in mestnih naselij. Za izvajanje ukrepov, ki bodo financirani iz ESRR bodo izpeljani javni razpisi, ki bodo omogočali prijavo projektov le za upravičence iz urbanih območij UE Ormož (naselja Ormož, Središče ob Dravi, Koga, Ivanjkovcev, Velike Nedelje, Podgorcev in Svetega Tomaža in Koga. Udeleženci projektov pa bodo lahko prihajali tudi iz ne-urbanih naselij UE Ormož.

Podukrep: Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine

LAS UE Ormož namerava kandidirati na razpisu MKGP iz naslova podukrepa »Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanje lokalne akcijske skupine«. V fazi priprave SLR smo prejeli 1 pobudo za sodelovanje, ki se nanaša na dvig lokalne samooskrbe. Po potrditvi LAS smo se prijavili skupaj s partnerji prijavili na 3. JR in 4. JR za Poukrep 19.3 Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine, pa nismo imeli uspeha, zato smo se prijaviti tudi na 5. JR iz 19.3. in uspeli z projektom »Naša Drava«. LAS UE Ormož pa ima lastno pobudo za sodelovanja na področju promocije skupne turistične destinacije. Seveda pa je možno, da se LAS UE Ormož do zaključka finančne perspektive pridruži tudi novim projektom sodelovanja LAS, ki bodo financirane iz kvote, ki bo namenjena projektom iz naslova Podukrepa: Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine. Operacij sodelovanja LAS, ki bodo sofinancirane s sredstvi ESRR LAS UE Ormož ne planira.

Pregled ukrepov je podan v sledeči preglednici.

Ukrep	**Odgovornost za izvajanje**	**Sklad**	**Časovna opredelitev izvajanja (2016, 2017, 2018, 2019, 2020,)**	**Načrtovana sredstva (EU + SLO) (v €)**
1.1.1 Spodbujanje ustanovitve partnerstev za hitrejši razvoj gospodarstva	OOZ, JARA, MPI Ormož, KGZ, Občina Ormož, Občina Središče ob Dravi, Občina Sveti	EKSRP	2020	49.982,67
		ESRR	2018, 2019, 2020	162.000,00
		ESPR		

	Tomaž, DV Jeruzalem, JZTKŠ			
1.1.2 Spodbujanje delovanja socialnega podjetništva	OOZ, JARA, MPI Ormož, Občina Ormož, ZRSZ	EKSRP		
		ESRR		115.202,38
		ESPR		
1.1.3 Spodbujanje partnerstva za privabljanje investitorjev na območje LAS	OOZ, JARA, MPI Ormož, Občina Ormož	EKSRP		
		ESRR		19.898,72
		ESPR		
1.2.1 Spodbujanje partnerstev za podporo podjetništvu in kmetijstvu	LU Ormož, OOZ, JARA, MPI Ormož, Občina Ormož in ZRSZ	EKSRP	2019	19.999,94
		ESRR	2018, 2019, 2020	108.552,16
		ESPR		
1.3.1 Spodbujanje razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in aktivnosti promocije ter trženja	KGZ, Občina Ormož in JARA	EKSRP	2020	148.617,44
		ESRR		
		ESPR		
2.1.1 Podpora razvoju infrastrukture in programov za izboljšanje kvalitete življenja	KGZ, Občina Ormož, JARA, Pokrajinski muzej, JSKD, ZDO, DV Jeruzalem	EKSRP	2019, 2020	390.927,56
		ESPR		
3.1.1 Spodbujanje operacij za ohranitev ali izboljšanje stanja narave in okolja	DOPPS, EKO TCE, Občina Ormož, KPO in JARA	EKSRP	2020	166.850,06
		ESRR		
		ESPR		
3.2.1 Spodbujanje inovativnih partnerstev na področju ozaveščenosti o pomenu varovanja okolja in prilaganje na podnebne spremembe.	DOPPS, EKO TCE, Občina Ormož, Občina Središče ob Dravi, Občina Sveti Tomaž, JARA in KPO.	EKSRP		
		ESRR	2018	67.000,00
		ESPR		
4.1.1 Podpora inovativnim partnerstvom za medgeneracijsko povezovanje in učenje	CSO, Ljudska univerza Ormož, CSD, Bolnica Ormož, ZDO in EKO TCE	EKSRP		
		ESRR	2018, 2019	91.273,16
		ESPR		
4.2.1 Podpora partnerstvom za izboljšanje oskrbe ostarele populacije na domu	CSO, Ormož, CSD, Psihiatrična bolnica Ormož, ZDO in EKO TCE	EKSRP		
		ESRR		140.000,00
		ESPR		
4.3.1 Podpora projektom aktivnega vključevanja mladih v družbo	LU Ormož, JARA, Občina Ormož	EKSRP		
		ESRR		36.635,60
		ESPR		

12 OPIS SISTEMA SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA SLR

Spremljanje in vrednotenje SLR bo potekalo na državni ravni (ministrstvi, ki bosta upravljali sklade iz katerih se bo financiral LAS UE Ormož) in na ravni LAS UE Ormož. V vrednotenje pa se lahko po dogovoru vključi tudi zunanja institucija.

V nadaljevanju je podan načrt vrednotenja v skladu z Uredbo CLLD, katerega cilj je ustvariti sistem za učinkovito spremljanje in vrednotenje SLR, kakor tudi za načrtovanje dopolnitev SLR.

12.1 Ustanovitev las, priprava in potrditev SLR

LAS UE Ormož je bil ustanovljen na Ustanovni skupščini LAS UE Ormož dne 26. 8. 2015. Na skupščini je bilo prisotno 35 ustanovnih članov, ki so potrdili Konzorcijsko pogodbo LAS UE Ormož, izvolili organe upravljanja LAS in potrdili vodilnega partnerja LAS UE Ormož, ki ga je izbral Upravni odbor LAS UE Ormož. Vodilni partner je postala JARA.

LAS UE Ormož ima svojo spletno stran http://las-ue-ormoz.si/ na kateri objavlja vse pomembne informacije. Prav tako je odprt elektronski naslov las.ormoz@poslovna.posta.si za sprejem varne pošte in transakcijski račun za finančne transakcije LAS UE Ormož.

V pripravi SLR so sodelovali:

- Skupščina LAS (vsi člani LAS), predsednik LAS Mirko Cvetko,
- Upravni odbor (11 članov), 5 članov iz javnega sektorja (Alojz Sok, Jurij Borko, Mirko Cvetko, Viki Ivanuša, Hinka Hržič), in 6 članov iz zasebnega sektorja ter civilne družbe (Boštjan Kosec, Helena Srnec, Dominik Bombek, Slavko Perc, Ivan Babič, Martin Kukovec),
- predstavniki Občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž,
- predstavniki strokovnih organizacij: LU Ormož, CSO Ormož, CSD Ormož, KGZ, JARA, Gasilska zveza Ormož, OOZ, ZDO, MPI Ormož,
- predstavniki civilne družbe in fizične osebe.

Člani Upravnega odbora so obravnavali SLR na svoji 4. Seji dne 21. 1. 2016 in po dopolnitvah priporočili Skupščini, da potrdi SLR: Skupščina je obravnavala SLR na svoji 2. seji dne 25. 1. 2016 in jo po potrditvah potrdila. SLR je bila odposlana konec januarja 2016 v potrditev Koordinacijskemu odboru CLLD. LAS UE Ormož načrtuje potrditev SLR v spomladanskih mesecih 2016. LAS UE Ormož bo takoj po potrditvi SLR pristopil k pripravi javnih pozivov. Prve operacije LAS planira v začetku leta 2017.

12.2 Spremembe SLR

LAS lahko enkrat letno predlaga spremembo SLR. Predlagane spremembe SLR morajo izhajati iz spremenjenih okoliščin na območju LAS. Vse spremembe morajo biti ustrezno utemeljene, naveden mora biti predvideni vpliv sprememb na doseganje ciljev, zastavljenih v SLR.

12.3 Spremljanje in vrednotenje

Za opis sistema spremljanja in vrednotenja skupne politike SLR bomo uporabljali Smernice za pripravo strategij lokalnega razvoja v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2014-2020.

S spremljanjem želimo vzpostaviti kontinuiran proces preverjanja vsebine SLR in doseganja izhodnih parametrov SLR z namenom, da izboljšamo kakovost načrtovanja, ter zagotovimo realno oceno uspešnosti in učinkovitosti izvajanja SLR. Spremljanje in vrednotenje obsega analizo vsebine, kakor tudi kazalnikov operacij.

Z vrednotenjem želimo vzpostaviti sistematičen in objektiven sistem ocenjevanja SLR in operacij, ki bodo izbrane na osnovi SLR. Informacije, ki bodo pridobljene v procesu vrednotenja se vključijo v proces odločanja, tako na strani izvajalcev kot tudi uporabnikov in morajo prispevati k cilju, da z minimalnimi vložki dosežemo maksimalni učinek. Pri tem bomo upoštevali ožji okvir presoje, kar pomeni, da se vrednotenje opravi s stališča primerjave njenih neposrednih učinkov z njenimi neposrednimi vložki in aktivnostmi. Širši okvir vrednotenja se nanaša na presojo širših in po naravi stvari večinoma posrednih vplivov na reševanje problemov družbe.

Vrednotenje je namenjeno oceni opravljenega dela s stališča učinkovitosti, uspešnosti, upravičenosti. Ugotovitve so namenjene pripravi izhodišč za izboljšanje izvajanja SLR v programskem obdobju 2014-2020.

S spremljanjem in vrednotenjem se bo preverjalo logično povezanost med razpoložljivimi viri, potrebami, predlaganimi aktivnostmi in opredeljenimi cilji. S spremljanjem in vrednotenjem se bo ugotavljalo tudi, v kolikšni meri in na kakšen način so bila uveljavljena načela CLLD in kakšni so učinki izvajanja tega pristopa.

LAS bo odgovoren za predhodno preverjanje upravičenosti stroškov, skladnost s SLR in operativnimi programi, preverjati bo moral, ali imajo nosilci operacij zmogljivosti za izvajanje operacij in zakonitost izvedenih operacij. LAS mora izvajati postopke za izbor operacij, izbrati operacije in jih predložiti v končno potrditev v skladu s postopki zadevnega sklada.

Evidence o projektih bodo vodene ločeno od evidenc za delovanje LAS in bo zagotovljena sledljivost še vsaj 5 let po končanju projektov, kar se bo zagotavljalo s hrambo dokumentov na sedežu LAS in pri končnih prejemnikih sredstev.

LAS bo skrbel tudi za druge naloge ob izvajanju SLR:

- preverjanje upravičencev glede morebitnega ustreznega odstopa od izvedbe operacije ali zamude roka za vložitev zahtevka za izplačilo,
- preverjanje ustreznosti javljanja in izvajanja sprememb in/ali odtujevanje predmeta podpore ali neustrezna uporaba predmeta podore s strani upravičencev,
- ustrezna hramba dokumentacije strani upravičencev,
- zagotavljanje razpoložljivosti dokumentacije za kontrolo na kraju samem in dostop do dokumentacije s strani upravičencev,
- preverjanje ustreznega informiranja in obveščanja s strani upravičencev,
- ustrezno izvajanje projektov s strani upravičencev,
- doseganje ciljev operacije s strani upravičencev (ob vsakem zahtevku (vmesnem in končnem) in po zaključku projekta/operacije).

Sistem spremljanja in vrednotenja predstavlja:

1. Teme in aktivnosti vrednotenja:
    - spremljanje glavnih ciljev, izvajanja ukrepov in kazalnikov glede na načrtovan finančni in časovni plan,
    - analiza kazalnikov, izvedenih fokusnih skupin, opravljenih anket med vodstvom LAS, nosilci in partnerji operacij,

- preverjanje določenih kazalnikov in njihove ustreznosti za vsak opredeljeni cilj, ali res merijo prispevek k doseganju ciljev in ali je možno pridobiti podatke za njihovo spremljanje,
- v primeru, da niso ustrezni ali merljivi, se določijo dodatni ali novi kazalniki,
- poleg kazalnikov učinka naj se za vsak cilj opredeli vsaj en kazalnik rezultata,
- priprava poročila z zaključki in predlogom aktivnosti v prihodnje, ki bi izboljšale področja, na katerih je delovanje LAS pomanjkljivo ali bi se ga dalo izboljšati.

2. Način zbiranja podatkov:
    - statistični podatki,
    - javno dostopno podatki,
    - ankete,
    - fokusne skupine,
    - vprašalnik.
3. Časovni okvir:
    - vsakoletna raven spremljanja in analize ciljev in kazalnikov,
    - vsakoletna raven izbire dodatnih tem samovrednotenja glede na potrebe in možnosti,
    - dvo-letna raven spremljanja preverjanja relevantnosti ciljev, analize upravljavskih struktur, delovanja partnerstev, ipd. (preveriti je potrebno, ali izvajanje SLR z vidika zaključenih projektov, doseženih rezultatov in kazalnikov projektov prispeva k doseganju ciljev in kaj so morebitni razlogi za neuspeh; kot metodo je predlagana izvedba fokusnih skupin ali podobne metode sodelovanja, v katero se vključijo zgoraj navedene ciljne skupine.
4. Človeške in finančne vire:
    - v spremljanje in vrednotenje se vključi naslednje ciljne skupine: LAS in njihova telesa, občine, drugi deležniki (predstavniki gospodarstva, kmetijstva, izobraževanja na področju LAS) in del vključenih v izvajanje posamičnih projektov.
5. Način upoštevanja priporočil vrednotenj:
    - ob izvajanju spremljanja in vrednotenja se dodatno analizira in smiselno vključi dodatne dobre prakse drugih spremljanj in vrednotenj.

Z vrednotenjem se ugotavlja: Katere spremembe so bile dosežene? Kaj je bilo dobro storjeno? Zakaj nekaj ni bilo narejeno? Kaj bi lahko storili drugače? Katere spremembe so potrebne v naslednjem obdobju?

Vrednotenje se bo izvajalo za dosego naslednjih ciljev:

a. nabiranje znanja in izkušenj (kaj in kako so se člani LAS naučili in na kakšen način so to uporabili),
b. izboljšanje izvajanja (na kakšen način so podane ugotovitve in priporočila),
c. rezultati vrednotenja so pomembni pri pripravi SLR v naslednjem programskem obdobju ter
d. obveščanje javnosti (za prikaz učinkovitosti porabe javnih sredstev in uspešnosti izvajanja SLR).

Sprotno vrednotenje se bo izvajalo med izvajanjem vsakega projekta z vmesnimi poročili najmanj dvakrat letno, lahko pa tudi z občasnimi prevedbami na terenu in ob zaključku vsakega projekta.

Končno vrednotenje se bo izvajalo ob zaključku vsakega projekta, ob zaključku vsakega leta in ob zaključku programskega obdobja.

LAS bo za izvedbo pregleda uspešnosti s strani zadevnega organa upravljanja letno poročal (informacije in ocene iz letnih poročil) o:

- doseganju mejnikov na dan 31. 12. 2018 (predložitev do 30. 6. 2019),
- doseganju ciljnih vrednosti kazalnikov na podlagi odobrenih operacij leta 2022 (predložitev v letu 2022, upošteva se letno poročilo za leto 2022.

Če LAS na dan 31. 12. 2018 ne bo dosegal najmanj 50 % vrednosti posameznega mejnika, se finančni okvir, določen v odločbi o potrditvi SLR in LAS, zniža za 5 %.

Če se s pregledom letnega poročila, leta 2022 ugotovi, da LAS z odobrenimi operacijami ne dosega najmanj 50 % ciljnih vrednosti kazalnikov, določenih v SLR, se zaustavi izplačilo sredstev iz naslova podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije. Če bo LAS kršil določbo to določbo, se ob prvem zahtevku za izplačilo iz naslova podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije izplača le 50 % zaprošenega zneska, 50 % pa je za LAS izgubljenih.

V primeru potrebne dopolnitve SLR, mora LAS le-to posredovati do 30. 11. 2019 oz. jo predložiti v letu 2022.

Pri pregledu doseganja uspešnosti mejnikov se bodo preverili naslednji mejniki:

- število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami,
- delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije v primerjavi z določenim finančnim okvirjem,
- delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije,
- število novo ustvarjenih delovnih mest,
- ter drugi specifični mejniki/kazalniki, ki so po posameznih skladih določeni v poglavju 7. Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov.

S spremljanjem in vrednotenjem se želi ugotoviti odgovore na naslednja vprašanja:

- kakšni so bili učinki operacij,
- kakšni so bili pozitivni in negativni odmiki od začrtanih ciljev,
- kaj bi lahko naredili drugače,
- kakšne so potrebne spremembe v naslednjem obdobju.

Vrednotenje se bo izvajalo za dosego naslednjih ciljev:

- nabiranje znanja in izkušenj (kaj in kako so se člani LAS UE Ormož naučili in na kakšen način so to uporabili),
- izboljšanje izvajanja (na kakšen način so podane ugotovitve in priporočila),
- rezultati vrednotenja so pomembni pri pripravi SLR v naslednjem programskem obdobju ter
- obveščanje javnosti (za prikaz učinkovitosti porabe javnih sredstev in uspešnosti izvajanja SLR).

Vodilni partner bo izvajal načrt spremljanja in vrednotenja v skladu s sledečo preglednico 24.

Preglednica 24: Terminski načrt spremljanja in vrednotenja aktivnosti LAS UE Ormož.

Aktivnost/Leto	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Priprava in potrditev SLR	x							

Zbiranje, ocenjevanje in izbor projektov	x	x	x	x	x	x	x	
Izvajanje projektov	x	x	x	x	x	x	x	x
Poročanje o napredku	x	x	x	x	x	x	x	x
Finančno in vsebinsko spremljanje projektov	x	x	x	x	x	x	x	x
Letna poročila in vnos doseženih rezultatov v informacijski sistem zadevnega sklada za preteklo leto		Do 31.3. 2017	Do 31.3. 2018	Do 31.3. 2019	Do 31.3. 2020	Do 31.3. 2021	Do 31.3. 2022	Do 31.3. 2023
Letna poročila (doseganje mejnikov/kazalnikov)				Na 31.12. 2018 Do 30.6.2019			V letu 2022	
Dopolnitev SLR (v primeru pridobitve dodatnih sredstev iz reserve za uspešnost)				Do 30.11.2019		Do 31.03 .2021	V letu 2022	
Spremembe SLR			x	x	x	x		
Letni načrt za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«	Do 31.12 . 2016	Do 31.12 . 2017	Do 31.12 . 018	Do 31.12. 019	Do 31.12 . 2020	Do 31.12 . 2021	Do 31.12. 2022	Do 31.3. 2023
Vrednotenje	x	x	x	x	x	x	x	x

12.4 Načini obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenja

Za obveščanje javnosti o rezultatih vrednotenja bo LAS UE Ormož uporabil različne komunikacijske poti in načine obveščanja za različne aktivnosti:

- **Aktivnosti presoje projektov**: vodilni partner LAS UE Ormož bo obveščal upravičence in ciljne skupine o učinkovitosti inputov in outputov posameznih projektov pisno (večinoma po elektronski poti), ali na delavnicah, kjer bodo vabljeni predstavniki medijev,
- **Aktivnosti spremljanja in analize realizacije ciljev in kazalnikov SLR na letni ravni**: Vodilni partner LAS UE Ormož bo obveščal organe LAS UE Ormož na sestankih in sejah ter uporabljal spletno stran za obveščanje zainteresirane javnosti in deležnikov v obliki poročil. Enkrat letno bo izvedel tudi tiskovno konferenco za novinarje,
- **Aktivnosti vrednotenja SLR ob koncu program**: Vodilni partner LAS UE Ormož bo obvestil organe LAS UE Ormož na sestankih in sejah ter uporabil spletno stran za obveščanje zainteresirane javnosti in deležnikov v obliki poročil. Izvedel bo tudi zaključno tiskovno konferenco za novinarje.

12.5 Mehanizmi za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja

Mehanizmi za spremljanje in vrednotenje so bili opisani v tekstu zgoraj. Spremljanje in vrednotenja SLR pomeni tudi preverjanje potrebe po spremembah in dopolnitvah SLR. V kolikor so odstopanja od ciljev taka, da se izkaže potreba po dopolnitvi SLR se pristopi do uporabe istih metod (posvetovanja na delavnicah, seje organov LAS, priporočila strokovnih organizacij, lokalnih skupnosti itd, ki glede na raven vključenosti izražajo visoko stopnjo participacije vseh pomembnih deležnikov razvoja na lokalni ravni.

13 OPIS POSTOPKA DOLOČITVE VODILNEGA PARTNERJA LAS IN OPIS KADROVSKIH KAPACITET, FINANČNI VIRI, IZKUŠNJE IN ZNANJE

13.1 OPIS POSTOPKA DOLOČITVE VODILNEGA PARTNERJA LAS

Postopek izbire vodilnega partnerja LAS UE Ormož je potekal preko Upravnega odbora LAS UE Ormož dne 26.8.2015. Isti dan (pred sejo upravnega odbora) je bila tudi Ustanovna skupščina LAS UE Ormož, ki je potrdila člane Upravnega odbora LAS UE Ormož. Za vodilnega partnerja LAS UE Ormož je prispela ena sama vloga, ki jo je podala Javna razvojna agencije Občine Ormož kot članica LAS UE Ormož, iz katere je bilo razvidno, da ima Javna razvojna agencija Občine Ormož izkušnje podporne institucije lokalnih skupnosti UE Ormož od leta 2004 in izpolnjuje pogoje 13. člen Uredbe CLLD. Javno razvojno agencijo je za vodilnega partnerja predlagala Občina Ormož na posvetu o ustanovitvi LAS UE Ormož dne 12.3.2015, s čimer so se strinjali udeleženci tega posveta. Upravni odbor je na tej osnovi s sklepom št. 1 dne 26.8.2015 imenoval Javno razvojno agencijo Občine Ormož kot članico LAS za vodilnega partnerja LAS UE Ormož. Ustanovna skupščina LAS UE Ormož je dne 26.8.2015 potrdila Javno razvojno agencijo Občine Ormož za vodilnega partnerja LAS UE Ormož. Transparentnost postopka je razvidna na spletni strani LAS UE Ormož, zavihek http://las-ue-ormoz.si/vkljucitev-skupnosti-v-pripravo-slr/.

13.2 OPIS kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje vodilnega partnerja LAS

JARA je marca 2021 imela naslednjo kadrovsko strukturo zaposlenih:

- 1 delavec s VIII. stopnjo izobrazbe s polnim delovnim časom za nedoločeni delovni čas, 10 let delovnih izkušenj iz gospodarstva in 15 let delovnih izkušenj na agenciji,
- 1 delavec s VII/2 stopnjo izobrazbe s polnim delovnim časom za nedoločeni delovni čas, 6 let delovnih izkušenj na agenciji,
- 1 delavec s VII/2 stopnjo izobrazbe s polnim delovnim časom (direktor) z mandatom do 31.8.2025; 14 let delovnih izkušenj iz gospodarstva in 6 mesecev delovnih izkušenj na agenciji.

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da razpolaga JARA s 3,0 PDM. Od 3 PDM sta na LAS vezani 2,0 PDM. Poleg teh kadrovskih kapacitet ima vodilni partner sklenjeno pogodbo s podjetjem Fiposor d.o.o., ki opravlja računovodski servis za potrebe LAS, kar dodatno prispeva vsaj 0,2 PDM. Vodilni partner zato izpolnjuje pogoje iz 13. člena Uredbe CLLD (minimum 2 PDM, če LAS UE Ormož črpa sredstva iz 2 skladov). Ustanovitelj JARE je Občina Ormož, ki skupaj z ostalimi občinami UE Ormož zagotavlja finančno podporo delovanja agenciji. JARA je imela v letu 2014 prihodkov v višini 133.711 € in 133.017 € odhodkov. Prav tako je JARA s preteklim poslovanjem ustvarila kumulativni presežek prihodkov nad odhodki, ki je v bilanci stanja na dan 31. 12. 2014 znašal 34.018 €, ki se koristi s soglasjem ustanoviteljice za likvidnostno rezervo JARE in ji omogoča, da lahko operira v okviru projektov brez likvidnostnih težav. Agencija deluje kot podporna institucija vsem trem občinam UE Ormož od leta 2002, kakor tudi gospodarstvu. V tem času si je pridobila veliko izkušenj, saj je sodelovala v več kot 50 projektih, med katerimi je bil največji Izgradnja širokopasovnega interneta na območju občin Ormož, Središče in Sveti Tomaž. Projekt je imel vrednost 12,5 mio € z DDV, ki je bil uspešno končan s pomočjo sredstev ESRR. Funkcija JARE je bila v izdelavi Načrta razvoja širokopasovnega informacijskega omrežja na področju občin Ormož Središče ob Dravi in Sveti Tomaž in izdelava investicijske dokumentacije, dokumentacije za prijavo na razpis in sodelovanje v koordinaciji projekta. Med večjimi projekti za gospodarstvo je bil projekt Izgradnja sušilnice in skladišča žit v Središču ob Dravi, kjer je JARA izdelala poslovni načrt sušilnice in skladišča žitaric v Središču ob Dravi in prijavno dokumentacijo na razpis Ministrstva za Kmetijstvo gozdarstvo in prehrano. Vrednost celotne naložbe je bila ocenjena v stalnih oz. tekočih cenah na 3.270.315,29 € s pripadajočim DDV in je bila uspešno končana s pomočjo nepovratnih sredstev MKGP v okviru uspešne prijave na razpis Ukrepa 123. JARA je v letu 2014 in 2015

sodelovala kot partner v projektu Poreteks, ki je sofinanciran s strani Operativnega program Slovenija-Hrvaška 2007-2013. JARA je tudi podporna institucija Mrežnega podjetniškega inkubatorja Ormož d.o.o. (MPI Ormož), ki je bil ustanovljen v letu 2011. Konec leta 2020 je bilo v MPI Ormož vključenih 13 podjetij, ki so zaposlovali 26 ljudi. Poleg tega deluje v okviru institucije JARA tudi Turistično informativni center Ormož, ki opravlja številne skupne naloge s področja turizma in je soorganizator večjih turističnih dogodkov v Ormožu. JARA daje pomoč tudi kmetijstvu, še posebej vinogradništvu, ki se kaže v pomoči pri pridobivanju nepovratnih sredstev, oziroma pri soorganizaciji mednarodnega ocenjevanja vin v Ormožu, ki traja že od leta 2010. JARA sodeluje tudi kot podporna institucija v regionalnem razvoju na področju Podravske regije.

13.3 Naloge vodilnega partnerja

1. Naloge vodilnega partnerja LAS UE Ormož v zvezi z delovanjem LAS:

- zastopanje LAS v upravnih in finančnih zadevah,
- upravljanje s transakcijskim računom LAS,
- organom LAS nudi prostorsko, logistično, administrativno, strokovno in tehnično podporo, ki jo ti potrebujejo za svoje delovanje,
- na svojem poslovnem naslovu gostuje poslovni naslov LAS, tako da zagotavlja naslov za sprejem pošte za LAS in tudi sprejema pošto za LAS,
- informira člane LAS o svojem delu,
- pripravi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS in ju posreduje Upravnemu odboru LAS v sprejem,
- pripravi letni načrt aktivnosti LAS in ga posreduje Upravnemu odboru LAS v sprejem,
- sodeluje pri pripravi in izvedbi prijave na razpis za izbor in potrditev Lokalnih akcijskih skupin,
- zagotavlja in ažurno upravlja spletno stran LAS, na kateri objavlja splošne akte in dokumente LAS, javne pozive LAS, rezultate javnih pozivov z informacijami o sofinanciranih projektih in druge informacije, namenjene večji informiranosti subjektov, ki so bili izbrani na javnih pozivih LAS,
- vodenje arhiva,
- skrb za uresničevanje sklepov Upravnega odbora LAS,
- opravlja vse ostale naloge, ki izhajajo iz pogodbe med LAS in vodilnim partnerjem in naloge v skladu z Uredbo CLLD.

2. Naloge vodilnega partnerja LAS UE Ormož v zvezi s SLR:

- sodeluje pri pripravi Strategije lokalnega razvoja in jo promovira,
- pripravlja in distribuira promocijsko gradivo, s katerim predstavlja SLR,
- izvaja informiranje, animacijo in motivacijo prebivalcev ter drugih subjektov iz območja LAS, jih spodbuja k sodelovanju na javnih pozivih LAS in k drugim oblikam sodelovanja pri izvajanju SLR,
- zagotavlja informacije vsem zainteresiranim na območju LAS o delovanju LAS in SLR,
- zagotavlja vse potrebne informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja SLR,
- predlaga Upravnemu odboru LAS spremembo Strategije lokalnega razvoja, če oceni, da je to potrebno,
- do 31. marca za preteklo leto pripravi letno poročilo o izvajanju SLR, kjer navede tudi podatke o doseganju ciljev strategije in o izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto, in ga posreduje pristojnemu skladu oziroma organu,

- pripravlja letne načrte aktivnosti za potrebe pridobivanja sredstev za delovanje LAS in za animacijo in jih pravočasno posreduje pristojnemu organu oziroma skladu.

3. Naloge vodilnega partnerja v zvezi z javnimi pozivi:

- upoštevajoč splošne akte LAS in druge predpise pripravi javne pozive LAS in razpisno dokumentacijo,
- objavlja javne pozive LAS in razpisno dokumentacijo na spletni strani LAS ter obvestilo o tem po potrebi tudi v medijih,
- skrbi za izvedbo javnih pozivov LAS, za izdelavo s tem povezane dokumentacije in za nemoteno delovanje Ocenjevalne komisije in
- na javnih pozivih izbrane projekte posreduje v potrditev pristojnemu organu oziroma skladu.

4. Naloge, ki jih vodilni partner opravlja v zvezi z izvajanjem projektov na območju LAS UE Ormož:

- subjektom na območju LAS nudi strokovno svetovanje in podporo pri pripravi, upravljanju in vodenju projektov,
- zbira projektne ideje, ki jih predlagajo člani LAS in drugi subjekti iz območja LAS, ter jih pomaga razvijati,
- pripravlja in vodi projekte LAS povezane s sodelovanjem LAS z drugimi Lokalnimi akcijskimi skupinami,
- spremlja izvajanje projektov, ki so bili izbrani na javnih pozivih LAS, kar zajema tudi spremljanje mejnikov in ciljev projektov, izvajanje nadzora nad njihovo izvedbo in financiranjem,
- informira izvajalce projektov o njihovih pravicah in obveznostih, vključno z obveznostmi po zadnjem izplačilu sredstev,
- izvaja nadzor nad izvajanjem projektov pred in po izplačilu sredstev,
- zagotavlja varen elektronski predal za prejem elektronske pošte za LAS in kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov,
- uredi dostop do informacijskih sistemov ustreznih skladov pred vlaganjem vlog in zahtevkov za izplačilo,
- zagotavlja posredovanje vlog in zahtevkov za izplačilo v skladu s pravili ustreznega sklada in
- pred posredovanjem zahtevkov ustreznemu skladu za povračilo stroškov preveri, če so upoštevana pravila označevanje, upravičenost stroškov in skladnost s SLR ter operativnimi programi.

5. Vodilni partner opravlja tudi sledeče druge naloge:

- sodeluje z drugimi LAS-i,
- sodeluje z državnimi organi, revizijskimi in nadzornimi organi,
- opravlja druge naloge, določne v splošnih aktih LAS ali s sklepi organov LAS, ki so povezane z izvajanjem nalog po tej pogodbi ali z doseganjem namena LAS in
- opravlja druge naloge, ki se lahko naknadno določijo z dodatkom k tej pogodbi, ki postane njen sestavni del.

Vodilni partner ne sme opravljati tistih nalog za LAS UE Ormož, s katerimi bi povzročil navzkrižje interesov. V kolikor vodilni partner ugotovi, da bi na moral opraviti določen posel ali dejanje, s katerim bi povzročil navzkrižje interesov, takšnega dejanja ali posla ne opravi in o tem nemudoma obvesti Predsednika LAS UE Ormož. Vodilni partner opravlja naloge v skladu s Konzorcijsko pogodbo LAS UE Ormož v skladu s predpisi, z navodili in smernicami financerjev LAS, s skrbnostjo dobrega strokovnjaka, po pravilih stroke, po običajih in v predpisanih rokih. Konkretne aktivnosti vodilnega partnerja v posameznem koledarskem letu se lahko določijo z letnim načrtom aktivnosti LAS UE Ormož, ki ga potrdi

Skupščina LAS UE Ormož in je za vodilnega partnerja zavezujoč. Finančno poslovanje LAS UE Ormož se izvaja preko posebnega podračuna, ki je odprl vodilni partner LAS pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila.

14 OPIS NALOG, ODGOVORNOSTI IN POSTOPKOV SPREJEMANJA ODLOČITEV ORGANOV LAS

Naloge organov LAS UE Ormož so opredeljene v Konzorcijski pogodbi o ustanovitvi in delovanju LAS UE Ormož in v Aneksu št. 1 h konzorcijski pogodbi o ustanovitvi in delovanju LAS UE Ormož. Organi LAS so: Skupščina LAS, Predsednik LAS, Podpredsednik LAS, Upravni odbor LAS, Ocenjevalna komisija LAS, Nadzorni odbor LAS. Aneks št. 2 h Konzorcijski pogodbi o delovanju LAS UE Ormož v 4. členu implementira določila 12. člena Uredbe CLLD, ki zavezujejo organe LAS, da morajo pri izbiri operacij zagotoviti skladnost s SLR, ki ga vodi skupnost, s prednostno razvrstitvijo teh operacij glede na njihov prispevek k doseganju ciljev in ciljnih vrednosti te strategije in tudi zavezuje organe LAS, da pri svojem delu upoštevati tudi naloge in obveznosti, ki izhajajo iz 34. člena Uredbe 1303/2013:

- krepitev zmogljivosti lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij, vključno s spodbujanjem zmogljivosti njihovega upravljanja projektov,
- oblikovanje nediskriminatornega in preglednega izbirnega postopka ter nepristranskih meril za izbiro operacij, ki preprečujejo navzkrižja interesov, ki zagotavljajo, da pri odločitvi o izbiri najmanj 50 % glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi, ter omogočajo izbiro po pisnem postopku,
- zagotovitev skladnosti s strategijo lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, pri izbiri operacij z njihovo prednostno razvrstitvijo teh operacij glede na njihov prispevek k doseganju ciljev in ciljnih vrednosti te strategije,
- priprava in objava pozivov za zbiranje predlogov ali stalnega razpisa, vključno z opredelitvijo meril za izbiro,
- sprejemanje in ocenjevanje vlog za podporo,
- izbira operacij in določitev zneska podpore ali, če je ustrezno, predložitev predlogov organu, pristojnemu za končno potrditev upravičenosti pred odobritvijo,
- spremljanje izvajanja strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, in operacij, ki prejemajo podporo, ter izvajanje posebnih vrednotenj, povezanih s to strategijo.

14.1 Skupščina LAS

Skupščina LAS je najvišji organ in jo sestavljajo vsi člani LAS. Skupščina LAS se sklicuje najmanj enkrat letno. Skupščino skliče Upravni odbor. Skupščino lahko skliče tudi vodilni partner ali najmanj ena tretjina članov ali Nadzorni odbor. Skupščina je sklepčna, če ji prisostvuje več kot polovica članov LAS. Če Skupščina ni sklepčna, se zasedanje odloži za 30 minut. Po preteku tega časa je Skupščina sklepčna, ne glede na število navzočih članov, če so bili člani na to posebej opozorjeni v vabilu in če so bili člani pravilno vabljeni na sejo. Izvajanje 32. člena Uredbe 1303/2013 je zagotovljeno z Aneksom št. 2 h Konzorcijski pogodbi o delovanju LAS UE Ormož, ki onemogoča, da bi ena interesna skupina na skupščini lahko imela več kot 49 % glasovalnih pravic.

Skupščina LAS UE Ormož ima naslednje naloge:

- na predlog Upravnega odbora potrdi SLR pred posredovanjem SLR v pregled Koordinacijskemu odboru CLLD,
- v primeru spremenjenih okoliščin, ki vplivajo na doseganje ciljev, opredeljenih v SLR, lahko na predlog Upravnega odbora potrdi spremembe SLR,
- na predlog Upravnega odbora potrdi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS,
- na predlog Upravnega odbora potrdi letni načrt aktivnosti,
- sprejema Konzorcijsko pogodbo LAS in njene spremembe,
- sprejema splošne akte LAS, če za to ni pristojen drugi organ LAS,

- na predlog Upravnega odbora potrjuje Pravilnik o postopku izvedbe javnih pozivov pri LAS UE Ormož sprejema in potrjuje poročilo Nadzornega odbora,
- izmed članov LAS izvoli predsednika LAS, člane Upravnega in Nadzornega odbora,
- razreši predsednika LAS, člane Upravnega in Nadzornega odbora, če ti delujejo v nasprotju s to pogodbo, splošnimi akti LAS, sklepi organov LAS ali v nasprotju z nameni in interesi LAS,
- odloča o izključitvi člana iz LAS,
- na predlog Upravnega odbora potrdi vodilnega partnerja LAS,
- na predlog Upravnega odbora potrdi operacije, ki jih bo izvajal LAS,
- odloča o drugih zadevah določenih s to pogodbo in drugimi splošnimi akti LAS in o najpomembnejših zadevah pomembnih za delovanje LAS.

14.2 Upravni odbor LAS

Upravni odbor LAS UE Ormož predstavlja najvišji izvršilni organ LAS in je za svoje delo odgovoren Skupščini LAS. Upravni odbor LAS UE Ormož šteje 11 članov, ki ga sestavljajo:

- 5 predstavnikov javnega sektorja,
- 6 predstavnikov ekonomskega sektorja, civilne družbe, fizičnih oseb.

Člane Upravnega odbora LAS UE Ormož voli in razrešuje Skupščina LAS UE Ormož. Upravni odbor skliče Predsednik glede na potrebe LAS UE Ormož. Predsednik skliče Upravni odbor na pisno zahtevo ene tretjine članov Upravnega odbora ali zahtevo vodilnega partnerja. Upravni odbor vodi Predsednik.

Upravnega odbor ima naslednje naloge in pristojnosti:

- sklicuje Skupščino LAS in skrbi za izvajanje njenih sklepov,
- izmed članov LAS izbere vodilnega partnerja in da izbor v potrditev Skupščini izbere in razrešuje vodilnega partnerja LAS,
- sprejme Pravilnik o postopku izvedbe javnih pozivov pri LAS UE Ormož LAS v katerem opredeli način izvedbe javnih pozivov LAS, pregleden, neodvisen in odprt način izbire predlogov projektov za financiranje in nepristranska merila za izbor projektov, in ga da v potrditev Skupščini,
- sprejme predlog SLR ter njene spremembe in jih da v potrditev Skupščini,
- potrjuje pogodbo z vodilnim partnerjem LAS,
- sprejme letni načrt aktivnosti LAS in ga po prejemu soglasja Nadzornega odbora da v potrditev Skupščini,
- predlaga projekte, ki jih lahko izvaja LAS,
- imenuje in razrešuje člane ocenjevalne komisije, ki pregleduje in ocenjuje projektne predloge oddane na javne pozive LAS in o njih pripravi poročilo,
- na podlagi poročila ocenjevalne komisije izbere operacije, ki se bodo sofinancirali iz sredstev LAS in jih da Skupščini v potrditev,
- sprejme letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS, ki ju pripravi vodilni partner in ju da v potrditev Skupščini,
- sprejme odločitve, potrebne za izvajanjem SLR, kar zajema tudi vzpostavitev sistema njenega spremljanja in vrednotenja
- izvaja evalvacijo rezultatov izbranih projektov za financiranje,
- odloča o drugih, s to pogodbo ali s sklepi Skupščine LAS pomembnih zadevah.

Član Upravnega odbora ne more glasovati kadar se odloča o položaju, pravici ali obveznosti tega člana ali osebe, ki ga je pooblastila za zastopanje v Upravnem odboru, ali kadar bi z glasovanjem kako drugače prišlo do navzkrižja interesov. Način sklica in poteka sej ter odločanja na sejah Upravnega odbora je podrobneje definiran v Poslovniku o delu Upravnega odbora LAS UE Ormož, ki ga sprejme Skupščina LAS UE Ormož.

14.3 Predsednik LAS

Predsednik Daniel Vrbnjak je pooblaščeni predstavnik LAS UE Ormož in predstavlja ter zastopa LAS v razmerju do tretjih oseb. Podpisuje v imenu LAS vse pravno zavezujoče listine in dokumente. Predsednik LAS je po svoji funkciji tudi predsednik Upravnega odbora LAS UE Ormož. Glavne naloge Predsednika so, da:

- sklicuje in vodi seje Upravnega odbora,
- sklicuje in vodi seje Skupščine,
- skrbi za izvajanje sklepov Skupščine in Upravnega odbora,
- podpisuje pogodbe in druge dokumente v imenu LAS,
- opravlja druge naloge v skladu s Konzorcijko pogodbo, drugimi splošnimi akti ali predpisi ter sklepi Skupščine in Upravnega odbora.

Predsednik je za svoje delo odgovoren Skupščini in Upravnemu odboru.

Predsednika imenuje Skupščina za 3-letno mandatno obdobje in je lahko po izteku mandata ponovno izvoljen.

14.4 Podpredsednik LAS

Podpredsednik opravlja naloge Predsednika in ima vse pristojnosti Predsednika v primeru, če je Predsednik odsoten, nedosegljiv, nezmožen za delo, če Predsedniku predčasno preneha mandat ali če ga Predsednik pooblasti za opravljanje svojih pristojnosti in nalog. Za svoje delo Podpredsednik odgovarja Skupščini, Upravnemu odboru in Predsedniku. Za podpredsednik-a LAS je bila na 12. Skupščini LAS izvoljena Sonja KRABONJA.

14.5 Nadzorni odbor LAS

Nadzorni odbor LAS UE Ormož nadzira pravilno in transparentno delovanje Upravnega odbora in finančno poslovanje LAS UE Ormož. Nadzorni odbor šteje 3 člane, ki jih imenuje Skupščina.

Nadzorni odbor ima naslednje naloge in pristojnosti:

- nadzira delo Upravnega odbora in Predsednika in Podpredsednika,
- nadzira delo vodilnega partnerja,
- na zahtevo Predsednika ali Upravnega odbora poda oceno o pravilnosti ali gospodarnosti posameznega posla LAS ali delovanja vodilnega partnerja,
- pred sprejemom letnega poročila o delu in finančnega poročila LAS, poda Skupščini svoje mnenje o obeh poročilih,
- daje Upravnemu odboru soglasje k letnemu načrtu aktivnosti LAS,
- nadzira finančno in materialno poslovanje LAS,

- izmed svojih članov izvoli predsednika Nadzornega odbora,
- najmanj enkrat letno poroča Skupščini LAS,
- opravlja druge naloge, določene s to pogodbo, drugimi splošnimi akti LAS in predpisi.

Člani Nadzornega odbora ne morejo biti Predsednik, Podpredsednik, član Upravnega odbora LAS UE Ormož ali Ocenjevalne komisije, oseb, ki opravlja finančno-računovodske storitve za LAS UE Ormož, ter predstavnik oz. delavec vodilnega partnerja LAS UE Ormož, ali druga oseba, če bi prišlo do navzkrižja interesov. Nadzorni odbor skliče predsednik Nadzornega odbora glede na potrebe LAS UE Ormož. Nadzorni odbor vodi predsednik. Nadzorni odbor je za svoje delo odgovoren Skupščini. Način sklica in poteka sej ter odločanja na sejah Nadzornega odbora je podrobneje definiran v Poslovniku o delu Nadzornega odbora LAS UE Ormož, ki ga sprejema Skupščina LAS UE Ormož.

14.6 Ocenjevalna komisija LAS

Ocenjevalna komisija pregleduje popolnost in ustreznost prijav na javne pozive LAS, jih ocenjuje ter preverja zmogljivosti predlagateljev projekta za njihovo izvedbo in o tem za Upravni odbor pripravi poročilo. Ocenjevalna komisija LAS UE Ormož šteje 3 člane in nadomestne člane, ki jih imenuje Upravni odbor na ta način, da zagotovi neodvisnost, nepristranskost in strokovnost izbora projektov, ki kandidirajo na javni poziv. Član Ocenjevalne komisije ne more biti član Upravnega ali nadzornega odbora. Člani komisije med sabo izvolijo predsednika, ki zastopa komisijo pri Upravnem odboru in je pooblaščen za pojasnjevanje dela Ocenjevalne komisije. Člani komisije se sestanejo, ko je potrebno narediti nabor projektov za potrebe razpisov. Komisija preveri popolnost in ustreznost vlog in jih oceni. Predsednik ocenjevalne komisije po opravljenem izboru pripravi zapisnik o izboru projektov in ga preda v obravnavo naprej Upravnemu odboru.

Član Ocenjevalne komisije se pri svojem delu izogiba navzkrižja interesov in se izloči iz pregleda ali ocenjevanja prijave na javni poziv, kadar je zasebno, poslovno ali kakorkoli drugače povezan s prijaviteljem ali njegovim partnerjem v operaciji ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo navzkrižje interesov. Zaradi preprečitve konfliktov interesa člani ocenjevalne komisije s pisno izjavo o nepristranskosti pri delu izjavijo, da bodo, če bodo menili, da obstaja konflikt interesov, o tem pisno obvestili Upravni odbor LAS UE Ormož, ter se umaknili iz postopka ocenjevanja. Delo Ocenjevalne komisije opredeljuje Konzorcijska pogodba LAS UE Ormož, Pravilnik o postopku izvedbe javnih pozivov pri LAS UE Ormož in Poslovnik o delu Ocenjevalne komisije.

15 MERILA ZA IZBOR OPERACIJ IN OPIS POSTOPKA IZBORA OPERACIJ

LAS UE Ormož bo izvajal več vrst operacij:

- Operacije, kjer bodo nosilci različni subjekti iz območja LAS UE ORMOŽ (postopek z izvedbo javnega poziva),
- Operacije, katerih izvajalec je LAS (neposredna potrditev)..

Neposredna potrditev je mogoča izključno za operacije, ki jih bo izvajal vodilni partner. Operacije, katerih izvajalec je LAS, se lahko sofinancirajo brez izvedbe javnega poziva, kot ga določa Pravilnik o Postopku izvedbe javnih pozivov LAS. Predlog operacije, ki jo izvaja LAS, pripravi vodilni partner LAS in pri tem upošteva izpolnjevanje vseh pogojev upravičenosti in specifičnih meril po tem pravilniku. Če predlog operacija vključuje naložbo, v predlogu operacije navede pravno osebo javnega prava, ki postane lastnik naložbe. Vodilni partner LAS predlog operacije posreduje upravnemu odboru LAS v odločanje ali se jo izbere za sofinanciranje. LAS bo izvajal operacije, ki imajo dodano vrednost za celotno območje LAS, kot so skupni interes, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na celotni lokalni ravni ter s svojimi rezultati prispevajo k enakomernemu razvoju celotnega območja LAS. Če upravni odbor predlog operacije izbere za sofinanciranje, jo vodilni partner pošlje v potrditev organu, pristojnemu za končno odobritev operacije, ki o svoji odločitvi obvesti LAS in z njim sklene pogodbo o sofinanciranju oz. izda odločbo o pravici do sredstev.

Bolj podrobno so postopki opredeljeni v Pravilniku o postopku izvedbe javnih pozivov in ocenjevanju operacij ter o delu ocenjevalne komisije LAS UE ORMOŽ za EKSRP in ESRR. V vseh ostalih primerih se izbor operacij opravi na podlagi javnega poziva.

15.1 Postopek izvedbe javnega poziva

LAS UE Ormož ima postopek za izbor operacij opredeljen v Pravilniku o postopku izvedbe javnih pozivov pri LAS UE Ormož (v nadaljevanju Pravilnik), ki ga je obravnaval in sprejel Upravni odbor LAS UE Ormož in potrdila Skupščina LAS UE Ormož. LAS UE Ormož načrtuje izvedbo javnih pozivov v letih 2016, 2017, 2019 in 2020, ki bodo razpisani za vsak sklad posebej. Upravni odbor določi tematska področja, ukrepe in datum posameznega javnega poziva. Javni poziv bo objavljen na spletni strani LAS UE Ormož 60 dni. Podlaga za objavo javnega poziva je s strani Koordinacijskega odbora CLLD z odločbo potrjena SLR UE Ormož, za programsko obdobje 2014-2020 in Pravilnik. Nalogo objave javnega poziva in sprejema vlog ima vodilni partner LAS UE Ormož. Postopek izbora operacij bo potekal v naslednjih fazah, ki so opisane spodaj:

1. Pregled administrativne popolnosti vlog: vsako prispelo vlogo vodilni partner označi z zaporedno številko glede na datum in čas prispetja. Odpiranje vlog ni javno in ga opravi ocenjevalna komisija v roku 8 dni po zaključku javnega poziva. Vloge se odpirajo po vrstnem redu prispetja. Ocenjevalna komisija odpira samo v roku oddane in pravilno označene ovojnice. Nepravočasno prispele ali nepravilno označene ovojnice evidentira ter jih s spremnim dopisom neodprte vrne prijavitelju.

Preverjanje administrativne ustreznosti vlog lahko Komisija prepusti vodilnemu partnerju, ki pregleda vloge in pošlje prijaviteljem vlog, ki niso administrativno popolne, zahtevek za dopolnitev vlog. Prijavitelji morajo dopolniti vloge v roku, ki ga določi Komisija. V pozivu se navede tudi obvestilo, da bo prijava zavržena oziroma izločena iz nadaljnjega postopka, če ne bo dopolnjena v roku.

Nepopolne vloge, ki jih prijavitelj ne dopolni v zahtevanem roku ali ne predloži vseh zahtevanih dopolnitev, se zavrnejo s sklepom, ki ga izda UO LAS. Zoper sklep je v roku osmih dni od vročitve dovoljena pritožba, o kateri odloči Upravni odbor LAS. Odločitev je dokončna. Obvestilo se posreduje po pošti na način, ki izkazuje, kdaj ga je prijavitelj prejel.

2. Preverjanje z vidika izločitvenih kriterijev (upravičenosti vloge): Vse vloge, ki so izpolnjevale administrativne pogoje, Ocenjevalna komisija preveri vloge še na podlagi izločitvenih meril, da se preveri upravičenost vloge.

Za uvrstitev v ocenjevanje po specifičnih merilih morajo vloge morajo izpolnjevati vse v pozivu zahtevane administrativne in izločitvene pogoje, sicer se vloga zavrne s sklepom, ki ga izda UO LAS. Zoper sklep je v roku osmih dni od vročitve dovoljena pritožba, o kateri odloči Upravni odbor LAS. Odločitev je dokončna. Obvestilo se posreduje po pošti na način, ki izkazuje, kdaj ga je prijavitelj prejel.

3. Ocenjevanje z vidika specifičnih meril: komisija bo na osnovi pripravljenih specifičnih meril iz 5. člena Pravilnika preverila kakovost prijavljenih operacij. Vsako prijavo najprej samostojno oceni vsak član Ocenjevalne komisije v skladu s specifičnimi merili za ugotavljanje kakovosti operacij. Člani Komisije morajo najpozneje v roku 14 dni po prejemu zadnje administrativno popolne vloge posredovati izpolnjene obrazce v elektronski obliki vodilnemu partnerju, ki ocene obdela, izračuna povprečno oceno za vsak kriterij ocenjevanja in v roku najpozneje 7 dni po prejemu zadnjega izpolnjenega obrazca skliče 2. sejo Komisije.
Končno oceno posamezne operacije predstavlja seštevek povprečja vseh točk kriterijev. Merila za ugotavljanje kakovosti operacij so točkovana. Maksimalno število točk, ki jih lahko prejme posamezna operacija znaša 100. Minimalni prag točk, ki ga mora posamezna operacija doseči za sofinanciranje, je določen v razpisni dokumentaciji. Praviloma se sofinancirajo operacije, ki so pri ocenjevanju zbrale največ točk, in sicer do porabe razpisanih sredstev. Če ima na zadnjem mestu za sofinanciranje več predlogov operacij enako število skupnih točk, ima prednost predlog operacije, ki ima večje doseženo število točk po merilih, se upošteva doseženo število točk po kriteriju ustvarjanja delovnih mest, nato prispevka k doseganju ciljev SLR in nato še vključevanje ranljivih ciljnih skupin. V primeru enakega števila točk po vseh treh dodatnih kriterijih se upošteva še čas in datum prispetja vloge, kjer se izbere vloga, ki je prej prispela na javni poziv.

Ocenjevalna komisija lahko v primeru nejasnost v vlogi pozove prijavitelja, da v danem roku, ki ne sme biti krajši od treh dni in daljši od 15 dni, predloži dodatna pojasnila ali dokazila v zvezi s predlagano operacijo. Če prijavitelj pojasnil in dokazil ne posreduje, Ocenjevalna komisija presodi vlogo glede na podatke, s katerimi razpolaga.

Če je na zadnjem mestu za sofinanciranje predlog operacije, katerega zaprošena sredstva za sofinanciranje presegajo sredstva, ki so še na voljo, lahko Upravni odbor predlaga prijavitelju, da z razpoložljivim sredstvi izvede operacijo, če to ne vpliva na predvidene rezultate operacije. Če prijavitelj sprejme znižanje sredstev se ga izbere za sofinanciranje.

Ocenjevalna komisija na podlagi povprečja vseh točk za posamezno merilo pripravi končno oceno posamezne operacije. Za posamezno merilo se po potrebi napiše obrazložitev.

Ocenjevalna komisija izdela poročilo (zapisnik) o delu ocenjevanja, ki ga podpišejo vsi člani komisije ter pripravi predlog operacij za sofinanciranje za posamezni javni poziv.

Ocenjevalna komisija v 8 dneh od zaključka ocenjevanja posreduje Upravnemu odboru LAS poročilo (zapisnik) o delu in predlog seznama operacij razvrščenih po doseženem številu točk. Upravni odbor LAS na podlagi poročila Ocenjevalne komisije sprejme seznam operacij za sofinanciranje in o njih obvesti Skupščino LAS. V postopku obravnave lahko Upravni odbor LAS zahteva vpogled v posamične vloge ali zahteva od Ocenjevalne komisije dodatna pojasnila.

V primeru, da na razpisani javni poziv ni prijavljenih operacij oz. se ob izboru operacij ugotovi, da razpisana sredstva za operacije niso bila razdeljena v celoti, se nerazdeljena sredstva prenesejo nazaj v kvoto še nerazdeljenih sredstev LAS.

Vodilni partner na podlagi sklepa Upravnega odbora o izboru operacij za sofinanciranje in pozitivnega sklepa Skupščine, ki potrjuje predlog UO LAS, obvesti prijavitelje o odločitvi glede njihove prijave. Obvestilo se posreduje po elektronski pošzi. V obvestilu navede:

- podlago za odločitev,
- odločitev v obliki izreka,
- obrazložitev odločitve, ki zajema tudi doseženo število točk pri posameznem specifičnem merilu in razloge za takšno oceno, skupno število točk in informacijo ali je bila predlagana operacija izbrana za sofinanciranje in zakaj,
- v primeru, da je bila predlagana operacija izbrana za sofinanciranje tudi nadaljnja navodila glede odobritve operacije in glede sklenitve pogodbe o sofinanciranju,
- pravni pouk.

Sklep je informativnega značaja in še ne pomeni dejanske dodelitve sredstev.

Prijavitelj ima v osmih dneh od prejema sklepa o odločitvi glede izbire oz. neizbire operacije pravico vložiti pritožbo na Upravni odbor LAS. V svoji pritožbi mora natančno opredeliti in utemeljiti razloge, zaradi katerih je pritožba vložena. Predmet pritožbe ne morejo biti merila ocenjevanja. Vložena pritožba ne zadrži podpisa pogodbe z izbranimi prijavitelji. O pritožbi odloča Upravni odbor v 15 dneh od vložitve pritožbe. Odločitev je dokončna. Pritožbeni postopki morajo biti končani pred predložitvijo operacij v potrditev ARSKTRP ali MGRT.

Na podlagi sklepa Upravnega odbora in Skupščine LAS o potrditvi izbranih operacij Vodilni partner LAS v skladu z 32. členom Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014 – 2020 (Uradni list RS 42/2015) posreduje predlog operacij v končno odobritev pristojnemu organu, in sicer ARSKTRP, oziroma MGRT. Pristojni organ odloča o odobritvi, dopolnitvi oziroma zavrnitvi operacije in o tem obvesti LAS. Vodilni partner LAS o potrebni dopolnitvi vloge obvesti prijavitelja operacije najkasneje v roku petih (5) delovnih dni. V odločbi o potrditvi operacije se določi tudi višino sredstev, rok za vložitev zahtevka iz izplačilo, pogoje za upravičenost ter višini sredstev, ki se izvajajo v skladu s pravili sheme državnih pomoči.

MGRT z vlagateljem, ki mu je bila operacija odobrena, neposredno sklene pogodbo o sofinanciranju operacije.

Operacije, katerih izvajalec je LAS: LAS ne planira operacij v katerih bi bil izvajalec LAS, zato ne potrebuje kriterijev ocenjevanja in postopkov sprejemanja odločitev za izbor takih operacij.

15.2 Merila za izbor operacij

Merila za izbor operacij so pomemben del izvajanja strategije lokalnega razvoja in pri dodeljevanju finančnih sredstev za izvedbo operacij v okviru LAS. Merila za izbor operacij temeljijo na naslednjih načelih:

- prispevku k doseganju ciljev SLR,
- prispevku k doseganju horizontalnih ciljev Unije,
- okoljski trajnosti,
- socialni vzdržnosti,

- ekonomski trajnosti,
- vključenosti partnerjev in
- vplivu na območje LAS.

Merila za izbor operacij v LAS UE Ormož so opredeljena v 5. členu Pravilnika, ki loči v postopku izbora operacij več faz ocenjevanja vlog:

- administrativna popolnost vlog (preglednica 25 v nadaljevanju),
- ocenjevanje z vidika upravičenosti oz. izločitvenih meril (preglednica 26 v nadaljevanju na naslednji strani in
- ocenjevanje z vidika specifičnih meril (preglednica 27 v nadaljevanju na strani 71 in 72).

Preglednica 25: Administrativna popolnost vlog za operacije LAS UE Ormož.

Administrativni pogoji	DA/NE	Opombe
1. Prijava je prispela v roku na pravi naslov in pravilni način, kot je predvideno v javnem pozivu	DA/NE	Če NE, se zavrže
2. Ovojnica je pravilno označena	DA/NE	Če NE, se zavrže
3. Vloga je popolna: vloga je predložena na predpisanem obrazcu, izpolnjeni so vsi zahtevani deli (vsebinski in finančni del), priložena so zahtevana dokazila ali priloge skladno z javnim pozivom, vloga je podpisana in žigosana s strani prijavitelja in partnerjev operacije	DA/NE	Če NE, se dopolni
4. Vloga je predložena v enem tiskanem izvirniku in v elektronski obliki, ki sta identični, podpisana izjava prijavitelja	DA/NE	Če NE, se dopolni

Preglednica 26: Preverjanje upravičenosti vlog.

Izločitvena merila	DA/NE	Opombe
1. Prijavitelj (in partnerji) izpolnjujejo pogoje za upravičenosti, navedene v javnem pozivu	DA/NE	Če NE, se zavrže
2. Operacija se bo izvajala na območju LAS,	DA/NE	Če NE, se zavrže
3. Predlagana operacija je skladna s cilji Strategije lokalnega razvoja na območju LAS v letih 2014-2020 (označeno ustrezno tematsko področje ukrepanja in ukrep SLR)	DA/NE	Če NE, se zavrže
4. Operacija je skladna s cilji zadevnega sklada - EKSRP in ESRR	DA/NE	Če NE, se zavrže
5. Operacija se je že pričela izvajati	DA/NE	Če DA, se zavrže
6. Trajanje operacije je skladno z zahtevami javnega poziva	DA/NE	Če NE, se zavrže
7. Zaprošen znesek za sofinanciranje je skladen s pogoji javnega poziva	DA/NE	Če NE, se zavrže
8. Predlagana operacija ima zaprto finančno konstrukcijo za izvedbo operacije v celoti (lastni viri, kredit, dokapitalizacija, drugi viri)	DA/NE	Če NE, se zavrže
9. Upravičeni stroški predlagane operacije se ne financirajo iz drugih nacionalnih ali EU skladov (dvojno financiranje - podpisana izjava prijavitelja/partnerjev)	DA/NE	Če NE, se zavrže
10. Višina prispevek v naravi ne presega skupnih upravičenih izdatkov brez prispevka v naravi (velja samo v primeru EKSRP)	DA/NE	Če NE, se zavrže
11. Stroški nakupa zemljišč predstavljajo do 10 % skupnih upravičenih stroškov operacije	DA/NE	Če NE, se zavrže
12. Splošni stroški zunanjih izvajalcev za pridobitev gradbene, projektne in ostale dokumentacije ter stroškov (5. točka 35. člena Uredbe CLLD) predstavljajo do 10 % skupnih upravičenih stroškov operacije	DA/NE	Če NE, se zavrže
13. Stroški za namen koordinacije in vodenja operacije lahko predstavljajo do 10 % upravičenih stroškov za zadevno operacijo	DA/NE	Če Ne, se zavrže

14. Stroški za namen promocije na programskem območju, ki se neposredno navezujejo na izvajanje operacije, predstavljajo do 10 % upravičenih stroškov za zadevno operacijo	DA/NE	Če Ne, se zavrže
15. Izvedba predlagane operacija je v skladu z veljavno zakonodajo in so zanjo izdana vsa relevantna soglasja ali dovoljenja	DA/NE	Če NE, se zavrže

Izločitvena merila za ESRR se razlikujejo od izločitvenih meril za EKSRP, ker ESRR ne priznava vložka v naravi kot upravičeni strošek. Specifična merila in ostali postopki odločanja so enaki tako za EKSRP, kakor tudi za ESRR. Specifična merila so zajeta v 5. členu Pravilnika, v SLR pa so v preglednici št. 27 na naslednji strani.

Preglednica 27: Specifična merila za izbor operacij LAS UE Ormož.

Specifična merila	Opis kriterija	Možno št. točk	Doseženo maks. št. točk
Prispevek k doseganjem ciljev SLR	Operacija bo pokrivala vsaj tri glavne cilje SLR	14	14
	operacija bo pokrivala vsaj 2 glavna cilja SLR	8	
	Operacija bo pokrivala vsaj 1 glavni cilj SLR	5	
	operacija ne podpira nobenega glavnega cilja SLR	0	
Ustvarjanje delovnih mest	Operacija ustvarja vsaj eno novo delovno mesto za polni delovni čas (zagotavlja plačevanje prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja za polni delovni čas)	14	14
	Operacija ustvarja vsaj eno delovno mesto za polovični delovni čas	9	
	Operacija ponuja možnost ustvarjanja delovnega mesta ali samozaposlitve (odprtje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, odprtje s.p., ob redni zaposlitvi,	6	
	Operacija ne vpliva na obstoječa delovna mesta in ne predvideva spodbujanje novega zaposlovanja	0	
Izvedljivost operacije	Operacija ima zagotovljene vire financiranja, projektni partnerji imajo reference na vsaj enem uspešno izpeljanem projektu, ki so bili financirani iz sredstev EU ali RS, cilji operacije so jasno opredeljeni, predvidene aktivnosti so izvedljive, konkretno opisane ter vodijo k doseganju konkretnih in merljivih rezultatov	12	12
	Operacija ima zagotovljen vire financiranja, projektni partnerji nimajo reference na vsaj enem uspešno izpeljanem projektu ki je bil financirani iz sredstev EU ali RS, ali pa cilji operacije niso jasno opredeljeni, ali pa so predvidene aktivnosti le delno izvedljive, oziroma niso konkretno opisane, ali ne vodijo k doseganju konkretnih in merljivih ciljev	8	
	Operacija ima zagotovljen vire financiranja, projektni partnerji nimajo reference na vsaj enem uspešno izpeljanem projektu ki je bil financirani iz sredstev EU ali RS in cilji operacije niso jasno opredeljeni, aktivnosti in rezultati so navedeni, vendar niso harmonizirani	5	
	Operacija nima zagotovljenih virov financiranja, projektni partnerji nimajo reference na vsaj enem uspešno izpeljanem projektu ki je bil financirani iz sredstev EU ali RS, cilji operacije niso popolnoma jasno opredeljeni, predvidene aktivnosti niso v celoti izvedljive ali so pomanjkljivo opisane in ni v celoti razvidno, da vodijo k doseganju načrtovanih merljivih rezultatov.	0	
Vključevanje ranljivih skupin	Aktivnosti vključujejo oz. so rezultati operacije namenjeni vsaj trem ranljivim skupinam[36]	12	12

[36] Ljudje z nizkimi dohodki, katerih preživetje je pogosto odvisno od socialnih transferjev (brezposelni, enostarševske družine, starejše samske osebe, starejše samske ženske), invalidi (invalidi brez statusa, s težjimi okvarami, brezposelni),brezdomci (zdravstvene in stanovanjske težave), Romi (brezposelnost, nizka stopnja izobrazbe, slabe stanovanjske razmere); migranti, begunci in iskalci azila (nepoznavanje jezika, zaposlitev, stanovanjski pogoji); otroci in mladostniki s težavami v odraščanju, druge ranljive skupine (žrtve nasilja, odvisniki, osebe s težavami v duševnem zdravju ipd.

Specifična merila	Opis kriterija	Možno št. točk	Doseženo maks. št. točk
	Aktivnosti vključujejo oz. so rezultati operacije namenjeni vsaj dvema ranljivima skupinama	8	
	Aktivnosti vključujejo oz. so rezultati operacije namenjeni vsaj eni ranljivi skupini, ali potencialno vključujejo vsaj 2 ranljivi ciljni skupini	5	
	Aktivnosti ne vključujejo ranljivih skupin in ne vplivajo na življenje ranljivih ciljnih skupin	0	
Vpliv na okolje	Načrtovane aktivnosti izboljšujejo stanje okolja in uvajajo nove aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam	10	10
	Načrtovane aktivnosti zboljšujejo stanje okolja	7	
	Iz načrtovanih aktivnosti ni razviden negativen vpliv na okolje	3	
	Iz načrtovanih aktivnosti je možen negativen vpliv na okolje	0	
Inovativnost	Operacija je inovativna, ker uvaja nove rešitve ali pristope, ki predhodno še niso bili nikjer uporabljeni	10	10
	Operacija je delno inovativna in v območju LAS uvaja že poznane rešitve ali pristope,, ki se na območju LAS še niso izvajali	6	
	Operacija uporablja učinkovite pristope ali rešitve, ki so se v območju LAS že izvajali, jih pa nadgrajuje	2	
	Operacija uporablja pristope in rešitve, ki so se na območju LAS že izvajali in jih ne nadgrajuje	0	
Trajnost operacije	Rezultati operacije zagotavljajo nadaljnje izvajanje vsebin operacije ali omogočajo izvajanje novih operacij (razvoj novih proizvodov in storitev, zagotovljeno skupno trženje novih produktov in storitev,...)	7	7
	Operacija ne izkazuje trajnosti	0	
Vpliv na območje LAS	Operacija se izvaja na območju vseh treh občin	6	6
	Operacija se izvaja na območju dveh občin	4	
	Operacija se izvaja na območju ene občine	2	
Vključenost partnerjev	Pri operaciji sodelujejo vsaj 4 partnerji (prijavitelj in najmanj 3 partnerji)	5	5
	Pri operaciji sodelujejo 3 partnerji (prijavitelj in 2 partnerja)	3	
	Pri operaciji sodelujeta 2 partnerja (prijavitelj in 1 partner)	1	
	Pri operaciji sodeluje samo prijavitelj	0	
Kvaliteta partnerjev	Partnerstvo vsebuje vsaj 3 člene vertikalne verige (primar, sekundar, terciar, kupci..)	5	5
	Partnerstvo vsebuje vsaj 2 člena v vertikalni verigi	3	
	Partnerstvo je samo znotraj horizontale	1	
Zasledovanje horizontalnih ciljev EU	Operacije prispevajo k uresničevanju vsaj dveh od štirih horizontalnih ciljev	5	5
	Operacija prispeva k uresničevanju vsaj enega izmed štirih horizontalnih ciljev	3	
	Operacija ne prispeva k uresničevanju horizontalnih ciljev EU	0	
SKUPAJ			**100**

15.3 Preglednost prijavnega in izbirnega postopka

LAS UE Ormož je že odprl spletno stran http://las-ue-ormoz.si/ na katerem bodo javni pozivi skupaj s vsemi prilogami. Prav tako bomo po elektronski pošti in v lokalnih medijih informirali zainteresirano javnost o možnostih prijave na javni poziv. Javni poziv bo odprt 45-60 dni. V tem času bo vodilni partner organiziral javno predstavitev poziva, na kateri bo dodatno informiral zainteresirano javnost o postopku

prijave na razpis. Prav tako bo vodilni partner odgovarjal pisno na individualna vprašanja v zvezi z javnim pozivom in odgovore objavil na spletu, da bodo dostopni čim večjemu številu zainteresirane javnosti.

16 FINANČNI NAČRT, VKLJUČNO S FINANČNO RAZDELITVIJO PO ZADEVNIH SKLADIH IZ TE UREDBE V SKLADU S FINANČNIM OKVIRJEM

LAS UE Ormož je v skladu z Uredbo CLLD upravičen do črpanja sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja - EKSRP in Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR, ki je glavni sklad. Izračun sredstev po skladih je prikazan v nadaljevanju.

16.1 Določitev finančnega okvirja za EKSRP

Izračunana sredstva so razdeljena na tri podukrepe, in sicer: pripravljalna podpora, podpora za izvajanje operacij v okviru SLR in podpora za tekoče stroške in stroške animacije. Projekti sodelovanja v finančnem načrtu niso predvideni, saj bo LAS za projekte sodelovanja iz sklada EKSRP kandidiral na razpisu ARSKTRP, projektov sodelovanja LAS iz sklada ESRR pa za enkrat ne načrtuje. Izračun možne višine sredstev iz naslova EKSRP, ki so LAS UE Ormož na voljo za črpanje je prikazan v spodnji preglednici 28.

Preglednica 28: Izračun sredstev za EKSRP.

Občina s partnerji	Sredstva EKSRP (€)						SKUPAJ
	Št. preb. (1.7.2014)	Sredstva (€)	Površina (km^2)	Sredstva (€)	Koef. razvitosti	Sredstva (€)	
	A	B = A X 10 €	C	D = C X 550 €	E	F	G = B + D + F
Ormož	12.424	124.240	141,6	77.880	0,94	70.000	272.120
Središče ob Dravi	2.062	20.620	32,7	17.985	0,88	90.000	128.605
Sveti Tomaž	2.074	20.740	38,1	20.955	0,95	70.000	111.695
Skupaj	**16.560**	**165.600**	**212,4**	**116.820**		**230.000**	**512.420**

Dodatek za problemsko območje (ZRPPR1015) LAS UE Ormož = 512.420,00 X 0,15 = 76.863,00 €.

Dodatek iz naslova uspešnosti na mejnik 31.12.2018 znaša 169.201,65 €. Skupni znesek sredstev iz EKSRP znaša 758.484,65 EUR.

16.2 Določitev finančnega okvirja za ESRR

Fiksni del se izračuna po sledeči enačbi:

> Fiksni del: 242.000 + (242.000 X število urbanih območij v somestjih X 0,20 + 242.000 X število medobčinskih središč X 0,30 + 242.000 X število regionalnih središč X 0,10)

V našem primeru so vrednosti v enačbi za določitev finančnega okvirja za fiksni del sledeče, saj je Ormož opredeljen kot središče regionalnega pomena:

> Fiksni del: 242.000 € + (242.000 € X 0 X 0,20 + 242.000 € X 0 X 0,30 + 242.000 € X 1 X 0,10) = = 266.200 €

Variabilni del se izračuna po sledeči enačbi:

> Variabilni del: 138.000 + (138.000 X število funkcionalnih urbanih območij X 0,10 + 138.000 X število ostalih urbanih območij X 0,30).

Za ostala urbana območja so bila upoštevana naslednja naselja: Središče ob Dravi, Velika Nedelja, Miklavž pri Ormožu, Sveti Tomaž, Ivanjkovci, Podgorci in Kog opredeljena kot ostala dodatna urbana območja:

Variabilni del: 138.000 + (138.000 X 0 X 0,10 + 138.000 X 7 X 0,30) = 427.800,00 €,

Skupna vrednost finančnega okvirja sredstev iz naslova ESRR znaša:

Finančni okvir ESRR = fiksni del + variabilni del = 266.200 € + 427.800 € = 694.000,00 €.

Dodatek za problemsko območje (ZRPPR1015) LAS UE Ormož = 694.000,00 X 0,2 =
= 138.800,00 €

Dodatek iz naslova ostanka sredstev sklada ESRR (Izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2014-2020) znaša 185.187,64 €.

Skupni znesek sredstev iz ESRR tako znaša **1.017.987,64 €**, ki je glavni sklad.

16.3 Pregled skupne podpore po skladih ter izračun tekočih stroškov in stroškov animacije

Skupni planirani znesek podpore operacijam CLLD iz obeh skladov znaša 1.776.472,29 €. Izračun deležev pripravljalne podpore po posameznih skladih je prikazan v spodnji preglednici 29.

Preglednica 29: Delitev pripravljalne podpore po skladih.

Sklad	Znesek (€)	Delež (%)	Znesek pripravljalne podpore na sklad (€)
EKSRP	512.420,00	0,38092	7.618,38
ESRR	832.800,00	0,61908	12.381,62
Skupaj	**1.345.220,00**	**1,0000**	**20.000,00**

Izračun upravičenih stroškov podpora za tekoče stroške in stroške animacije se izračuna po formuli:

Skupni znesek upravičenih sredstev – pripravljalna podpora x 0,2 =
= (1.345.220,00 - 20.000,00) X 0,20 = **265.044,00 €.**

Podpora za tekoče stroške in stroške animacije se financira iz ESRR.

Finančni načrt s finančno razporeditvijo po skladih je prikazan v naslednji preglednici. Sredstva se delijo na 3 podukrepe. Sredstev za podukrep Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja LAS ne načrtuje, ker namerava kandidirati na razpis zadevnega sklada.

Razporeditev sredstev po posameznem skladu.

Podukrep	Sklad	(EU+SLO) (v €)	(v %)
Pripravljalna podpora	EKSRP	7.618,38	0,42
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	12.381,62	0,68
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP	776.377,67	42,35
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	740.562,02	40,39

Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja LAS	EKSRP	0,00	0,00
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP	31.180,60	1,70
	ESPR	0,00	0,00
	ESRR	265.044,00	14,46
Skupaj		1.833.164,29	100,00

LAS načrtuje stopnjo podpore pri EKSRP v deležu 85 %, pri ESRR pa v deležu 80 %, kar pomeni, da bodo projektni partnerji v vsaki operaciji sodelovali tudi s predvidenim 15 %-im deležem lastnih sredstev pri EKSRP in 20 %-im deležem lastnih sredstev pri ESRR za pokrivanje upravičenih stroškov operacije kot tudi da bodo zagotovili sredstva za pokrivanje neupravičenih stroškov operacij.

	EKSRP (EU + SLO) (v €)	**ESRR (EU+SLO) (v €)**	**ESPR (EU+SLO) (v €)**	**Skupaj (v €)**
Prispevek sklada	815.176,65	1.017.987,64	0	1.833.164,29
Lastna soudeležba	143.854,70	254.496,91	0	398.351,61
Skupaj (€)	959.031,35	1.272.484,55	0	2.231.515,90

Črpanje sredstev je načrtovano v skladu z dinamiko razpisovanja in izvajanja operacij. LAS načrtuje objavo javnih pozivov v obdobju od 2016 do 2020.

Načrtovana dinamika črpanja sredstev za posamezne podukrepe po letih.

Podukrep	**Sklad (EU + SLO)**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP	0	0	0	204.691,32	202.473,48	161.337,53	161.921,04	20.442,90	12.755,70	12.755,70
	ESRR	0	0	113.246,07	86.455,17	22.936,80	215.488,28	68.758,61	233.677,09	/	/
	ESPR	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
	ESRR	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
	ESPR	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP	0	0	0	0	0	0	0	0	15.590,30	15.590,30
	ESRR	0	24.957,87	31.702,80	38.997,35	42.185,41	46.742,24	52.000,00	28.458,33	/	/
	ESPR	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Skupaj		**0**	**24.957,87**	**144.948,87**	**330.143,84**	**267.595,69**	**423.568,05**	**282.679,65**	**282.578,32**	**28.346,00**	**28.346,00**

Načrtovana razdelitev sredstev po posameznih tematskih področjih ukrepanja.

Tematsko področje	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ustvarjanje delovnih mest	EKSRP	0,00	0,00	0,00	13.149,64	98.622,97	0,00	87.027,39	19.800,05	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00	31.945,89	49.633,04	22.936,80	130.409,18	55.896,61	114.831,74	/	/
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	/	/
Razvoj osnovnih storitev	EKSRP	0,00	0,00	0,00	191.541,68	32.416,51	136.316,53	4.505,02	636,42	12.755,70	12.755,70
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	/	/
Varstvo okolja in ohranjanje narave	EKSRP	0,00	0,00	0,00	0,00	71.434,00	25.021,00	70.388,63	6,43	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00	26.849,15	0,00	0,00	0,00	7.820,40	32.330,45	/	/
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	/	/
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	EKSRP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ESRR	0,00	0,00	54.451,03	36.822,13	0,00	85.079,10	5.041,60	86.514,90	/	/
	ESPR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	/	/
Skupaj		**0,00**	**0,00**	**113.246,07**	**291.146,49**	**225.410,28**	**376.825,81**	**230.679,65**	**254.119,99**	**12.755,70**	**12.755,70**

Stopnja sofinanciranja po posameznih podukrepih.

Podukrep	EKSRP (v %)	ESRR (v %)	ESPR (v %)
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	85,00	80,00	0,00
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	0,00	0,00	0,00
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	0,00	100,0	0,00

17 PRILOGE:

1. Seznam članov LAS.
2. Osnutek 4. Javnega poziva za izbor operacij iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost« za EKSRP.
3. Elektronska verzija SLR.